

FELSŐTÁRKÁNY

2 I O T 1 S 3

142/2013. (XI.21.) öh-tal JÓVÁHAGYOTT DOKUMENTÁCIÓ

K i v o n a t

Felsőtárkány Község Önkormányzata
Képviselő-testülete
2013. november 21-én megtartott
ülésének jegyzőkönyvéből

142/2013. (XI. 21.) Felsőtárkány Község Önkormányzata Képviselő-testületének határozata:

Felsőtárkány Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 6. § és Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 1. pontjában kapott felhatalmazás alapján jóváhagyja a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendeletben foglaltak alapján elkészített és véleményezett Felsőtárkány Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, melyet az Önkormányzat a Poltrade Bt-vel közösen készített.

Felclős: polgármester

Határidő: folyamatos

A kiadmány hitelül: 2013. 11. 22. Raj

FELSŐTÁRKÁNY KÖZSÉG

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2013. NOVEMBER

MEGBÍZÓ:

Felsőtárkány Község Önkormányzata
Képviseli: dr. Juhász Attila Simon polgármester
3324 Felsőtárkány, Fő út 101.

KÉSZÍTETTÉK:

NÉV:

ALÁÍRÁS:

Poltrade Bt. Urban Landscape Design
1096 Budapest, Telepy u. 23.
www.uld.hu

Mohácsi Katalin

településtervező
okl. településmérnök,
kulturális örökség menedzser és
fenntartható fejlődés szakreferens

Mohácsi Katalin

Tölgyesi Diána

településtervező
TT 13-1374
okl. településmérnök,
ingatlan értékbecslő

Tölgyesi Diána

TARTALOMJEGYZÉK

1. Helyzetfeltárás	7
1.1. Rövid történeti áttekintés	7
1.2. Regionális kapcsolatok, területi adottságok	7
1.3. Táji, természeti adottságok, fekvés.....	11
1.4. Demográfia, társadalom	11
1.5. Településszerkezet, területhasználat	14
1.6. Környezeti állapot	14
1.7. Épített környezet	14
1.8. Turizmus.....	15
1.9. Közlekedés	17
1.10. Közműállapot.....	18
1.11. A jelen tendenciái, lehetőségei, feladatok	18
1.12. Megvalósult fejlesztések.....	18
1.13. Összefoglalás, diagnózis.....	20
1.14. SWOT analízis	21
2. Középtávú célok és azok összefüggései	23
2.1. Integrált településfejlesztési Stratégia.....	23
2.2. Stratégiai fejlesztési célok meghatározása	24
2.2.1. Gazdaságfejlesztés és innováció.....	26
2.2.2. Környezeti és Energetikai Hatékonyság	36
2.2.3. Emberi erőforrások	39
A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása	42
3. A megvalósítást szolgáló beavatkozások.....	43
3.1. Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával	43
3.1.1. Turisztikai akcióterület.....	43
3.1.2. Faluközponti akcióterület.....	44
3.1.3. Gazdasági akcióterület	46
3.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése	47
3.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve.....	50
3.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz	51
4. Anti-szegregációs program	53
5. A Stratégia külső és belső összefüggései	67
5.1. Külső összefüggések	67
5.1.1. Országos Területfejlesztési Konceptió	67
5.1.2. Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2013. ápr. 22-i verzió) ..	70
5.1.3. Eger Körzete Kistérség településeinek Idegenforgalmi Stratégiája és Programja (2005. október)	75
5.1.4. Egri Kistérség Kerékpártúra úthálózat koncepció	75
5.1.5. Eger Város integrált városfejlesztési stratégiája.....	77
Agglomerációs együttműködés	77
Stratégiai célok a kistérségi és agglomerációs együttműködés tekintetében:....	78
Fejlesztési prioritások a stratégia megvalósítása érdekében:	78
5.1.6. Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva).....	79
5.1.7. Felsőtárkány településfejlesztési koncepciója	80
5.1.8. A hatályos településrendezési tervben megfogalmazott fejlesztések ...	80
5.2. Belső összefüggések	92

6. A Stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	93
6.1. Felmerülő kockázatok	93
7. Kockázatkezelési stratégia	94
8. megvalósítás eszközei és nyomon követése.....	96
8.1. A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	96
9. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek megtározása.....	98
9.1. Az Önkormányzati Hivatal szervezeti rendszere	98
9.2. Az integrált stratégia megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások	99
9.2.1. A stratégiai menedzsment.....	100
9.2.2. Operatív menedzsment.....	100
10. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	102
10.1. Járási kapcsolatok	103
10.2. Településközi egyeztetések	103
11. Monitoring rendszer kialakítása (output és eredményindikátorok meghatározása az egy-akcióterületi beavatkozásokra és az integrált településfejlesztési stratégia intézkedéseire, azok mérési módjának, gyakoriságának rögzítése; a monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása)	103
12. Önkormányzati válaszok	106

ADAT- ÉS FORRÁSJEGYZÉK

Internetes források:

www.afsz.hu

www.bnpi.hu

www.dr-vtsz.hu

www.felsotarkany.hu

www.ingatlanet.hu

www.jaras.info.hu

www.nfu.hu

Tanulmányok, szakmai anyagok, adatszolgáltatás, felmért adatok:

- Eger komplex vonzáskörzetének dinamikai vizsgálata (Bodor Norbert, Péntes János, Tér és Társadalom 26. évf. 3. szám, 2012)
- Városfejlesztési kézikönyv, 2009
- TelR adatbázis
- Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia
- Duna-Régió Vízturisztikai Szövetség anyagai
- Bambara Wellness & Tréning Hotel**** tájékoztatása
- Egererdő Zrt. tájékoztatása
- KSH népszámlálási adatai

Fejlesztési tervek:

- Tematikus szakmai háttéranyag – Sport turizmus - Magyar Turizmus Zrt.
- Ökoturizmus Fejlesztési Stratégia, 2008
- Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia
- Felsőtárkány település Fenntartható Energia Akcióterve (SEAP)
- Egri Kistérség Többcélú Társulása: Közoktatási és Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, 2010
- Eger Körzete Kistérség településeinek Idegenforgalmi Stratégiája és Programja, 2005
- Eger Város integrált városfejlesztési stratégiája
- Felsőtárkány településfejlesztési koncepciója, 2009
- Egri Kistérség Kerékpártúra úthálózat koncepció
- Eger Város integrált városfejlesztési stratégiája, 2010
- Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13 (felülvizsgálva)
- Felsőtárkány hatályos településrendezési tervei, 2010

1. HELYZETFELTÁRÁS

1.1. RÖVID TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

A település első okleveles említése 1261-ből való, Oltarkan, illetve Feltarkan névalakban. A XIV-XV. században két részből tevődött össze a település, Alsó- és Felsőtárkányból. 1330-1335 között az akkori Felsőtárkányban épített kolostorba karthauzi szerzetesek költöztek. 1526 után a törökök elpusztították a középkori Felsőtárkányt, amely többé sohasem népesült be. 1552-ben a középkori Alsótárkányt is lerombolták a törökök, de ez a településrész 1577-től újraneépült. 1634-től a XX. század közepéig az egyház tulajdonába került a falu. A középkorban Feltarkan az egri püspökség birtoka volt, az 1261. évi birtokmegegyezés oklevél tanúsága szerint. A középkori Felsőtárkány a mai faluhelytől északra, a kastélykert környékén feküdt. Ezen északi falurészhez tartozó Segedelem-völgyben II. Miklós egri püspök 1330 és 1350 között a kartauzi szerzetesek részére kolostort épített, s nekik adta a régi Felsőtárkányt. A török dúlás idején a falu teljesen elpusztult, és 1552 óta romokban van a segedelem-völgyi karthauzi kolostor is.

1694-ben népes jobbágyfalu, és ez időben változott a neve véglegesen Felsőtárkányra. 1750 táján Barkóczy püspök megépíttette a Fourcontrasti kastélyt (Gondúzó nevű kastélyát) az általa Gyönyörvölgynek nevezett kastélykertben, majd a nezerénusok számára kolostort emeltetett. A kolostor romjai még ma is láthatóak a falu északi határában a Barát-réten.

Felsőtárkány lélekszáma 1786-ban 862, 1869-ben 1440 fő volt. 1944. december 10-én a község lakói számára véget ért a II. világháború. 1950-ben 17 fővel megalakult a Dózsa Tsz, 1960-tól növekedett meg a tagok létszáma és ekkor már 1000 hektáros területen gazdálkodtak. 1983-ban beindították az általános iskola bővítését és 1984. augusztus 20-án készült el a beruházás.

1986-ra elkészült a község vezetékes ivóvíz hálózata, 1992-re megépült a vezetékes szennyvízelvezetés.

1992-ben a volt pártház épületéből alakították ki az egészségházat. Az egészségházban két felnőtt orvosi körzet, egy fogorvosi rendelő, gyermekorvos, valamint anya- és csecsemőellátás működik. 1992 decemberében kezdte meg működését a gyógyszertár is. 1993. augusztus 20-án átadták a 12 x 24 m-es tornatermet. Az 1992-93-as tanévben bevezették a zeneiskolai képzést. Kiépült a községi gázhálózat.

/Forrás: Felsőtárkány község hivatalos honlapja/

1.2. REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TERÜLETI ADOTTSÁGOK

Felsőtárkány Heves megye északkeleti részén, Eger északi szomszédjaként, Borsod-Abaúj-Zemplén megyével határosan helyezkedik el.

Közigazgatási határai:

- északon: Szilvásvár, Nagyvisnyó
- keleten: Bükkzsérc
- délen: Eger, Noszvaj
- nyugaton: Bélapátfalva

Község, mely 2013 januárjában közös önkormányzati hivatalt hozott létre Noszvaj községgel Felsőtárkányi Közös Önkormányzati Hivatal néven. Legsorosabb kapcsolata a tőle 6 km-re lévő megyeszékhellyel, Egerrel van.

Felsőtárkány- Budapest	146,5km
Felsőtárkány- Eger	6 km
Felsőtárkány- Miskolc	53 km

Észak- Magyarország régióban Heves megye Egri járásában helyezkedik el.
Felsőtárkány közigazgatási területe: 7732,47 ha
Ebből belterület: 365,84 ha
Külterület: 7308,35 ha
Zártkert: 58,28 ha

A települést átszelő 2505 j. Eger-Hollóstatő-Miskolc összekötő út biztosítja Felsőtárkány közúti kapcsolatait Eger irányába a 25. sz. főúthoz kapcsolódva, valamint a Bükkön keresztül Miskolc irányába. Az M3 autópálya 33 km-re halad a településtől déli irányban.

Felsőtárkány az Egri Járás tagja, mely az Észak-magyarországi Régióban egyedül állóan dinamikusan fejlődő területen működik. A járást 22 Heves megyei önkormányzat alkotja. Eger, Andornaktálya, Bátor, Demjén, Egerbakta, Egerbocs, Egercsehi, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Felsőtárkány, Hevesaranyos, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, Szarvaskő, Szúcs, Tarnaszentmária, Verpelét települések kiváló adottságú környezete elsődlegesen a turizmusnak kedvez, ezen belül kiemelt jelentőségű a gyógy- és termásvíz kincs, amely leginkább az egészség turizmust állítja előtérbe. A természeti környezet alapja az évszázados szőlő és bortermelésnek. Az Egri történelmi borvidék mintegy 5000 hektárnyi szőlőültetvénye a Bükk hegység déli lankáin terül

1. ábra: Egri Járas települései

/Forrás:[http://www.jaras.info.hu/wp-](http://www.jaras.info.hu/wp-content/uploads/2012/05/jarasok_terkepe2.jpg/)

[content/uploads/2012/05/jarasok_terkepe2.jpg/](http://www.jaras.info.hu/wp-content/uploads/2012/05/jarasok_terkepe2.jpg/)

el. A borvidék két eredetvédelmi körzetre, az Egre és a Debrőire tagozódik, így Eger várost és következő 17 községet foglalja magába: Andornaktálya, Demjén, Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Felsőtárkány, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, és Szomolya az Egri, illetve Aldebrő, Feldebrő, Tófalú és Verpelét a Debrői körzetbe.

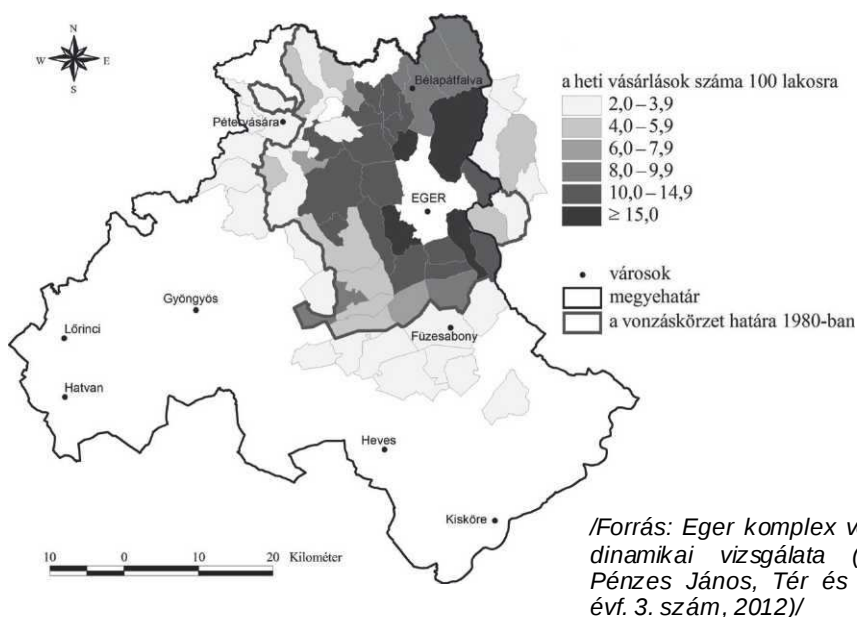
A régió központi szerepkörű városa Eger. Vonzáskörzetének kialakulásában jelentős szerepe volt a második világháború után megindult a megyeközpontok tervszerű fejlesztésének, mely által jelentős gazdasági fejlődés volt tapasztalható. Az 1960-as évektől a város szívhóhatásának köszönhetően jelentősen gyarapodott a népességszám, főleg a környező falvakból beáramló tömegek miatt. Az 1980-as évektől kezdve viszont ellentétes irányú folyamat rajzolódott ki, mivel egyre hangsúlyosabbá vált az Egerből a környező falvak irányába történő kiköltözés. A város körüli 10 faluból az elmúlt két évtizedben – részben az erőteljes kivándorlás hatására – kialakult és megerősödött egy szűk agglomerációs gyűrű. A vándorlási folyamatok kiegyenlítődése már megkezdődött.

Eger város körül a jelenlegi településszerkezet a következő településcsoportokra oszlik: agglomerálódó települések gyűrűje, jelenlegi vonzáskörzetet alkotó települések, illetve a potenciális vonzáskörzet települései (ez utóbbi két részre osztható: falvakra és öt funkcióhiányos kisvárosra). A teljes terület mintegy 2200 négyzetkilométeren az egrieket is beleszámítva szűk 200 000 ember él. A város valós vonzáskörzete összesen 27 település Eger városán felül.

Eger által nyújtott szolgáltatások az agglomerációban található települések számára:	Az agglomeráció települései által nyújtott szolgáltatások:
• Közigazgatás, intézményrendszer • Egészségügy ellátás, szakellátás • Középfokú- és felsőoktatás, szakképzés • Kultúra és történetiség, közművelődés • Munkahely • Kis- és nagykereskedelmi szolgáltatások • Üzleti és pénzügyi szolgáltatások • Kommunális szolgáltatások	• Munkaerő • Rekreációs tevékenység • Természeti, táji értékek • Lakóterület • Mezőgazdasági termékek, borászat • Alternatív ipari területek

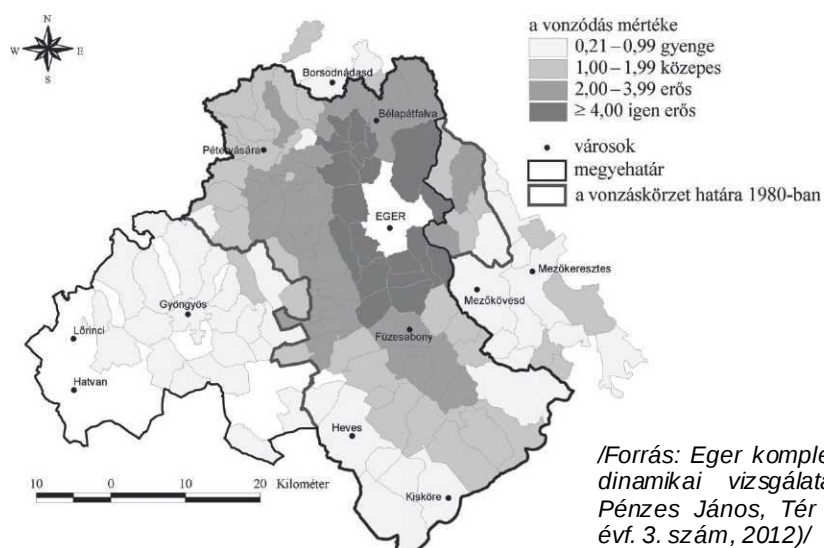
1. táblázat: Eger és agglomerációjának együttműködése

Eger kiskereskedelmi vonzáskörzete a 100 lakosra jutó heti vásárlások száma, 2010-2011

Az Egertől északra található területekről a munkahely-megszűnések miatt felszabaduló munkaerő északi irányba az ózdi ipar leépülése miatt nem tudott indulni, kelet-nyugat felé a közlekedési viszonyok nem tették lehetővé a mobilitást. Ennek következtében észak felé megnyúlt Eger vonzáskörzete, ellensúlyozva déli területek lekapcsolódását. Ezek az északi területek váltak Eger olcsó munkaerő-tartalékává, mely munkaerőnek az egri ipar egyre inkább kiszolgáltatottá vált.

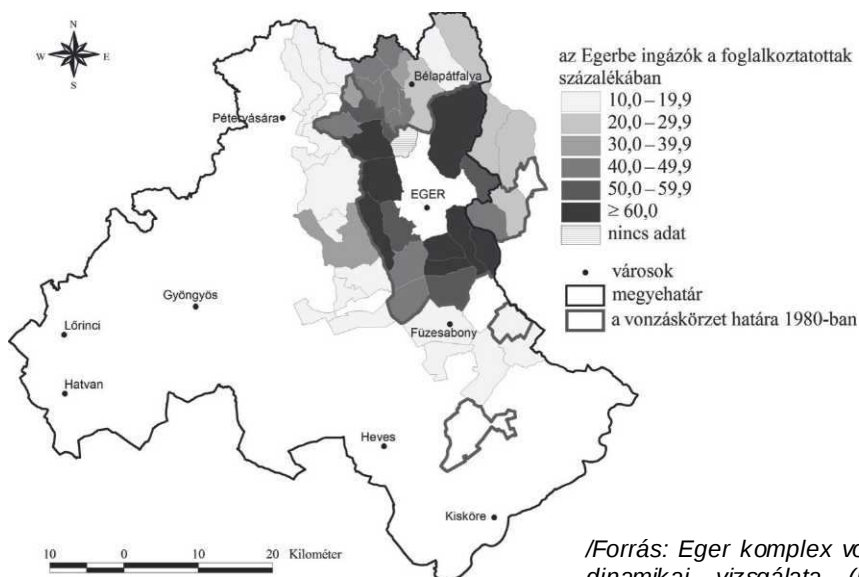
Eger komplex vonzáskörzete az átlagtól való eltérés alapján

/Forrás: Eger komplex vonzáskörzetének dinamikai vizsgálata (Bodor Norbert, Péntes János, Tér és Társadalom 26. évf. 3. szám, 2012)/

A 2001-es népszámlálási adatok alapján a foglalkoztatottságot tekintve 29 település tartozott Eger vonzáskörzetébe, ahonnan összesen 7103 fő járt be naponta Egerbe dolgozni (Szarvaskő ekkor még közigazgatásilag Eger része volt, azonban okkal feltételezhető, hogy szintén Eger vonzáskörzetét alkotta). 1980-ban 22 település tartozott ebbe a kategóriába, ahonnan 7800 fő ingázott a megyeszékhelyre. Következtetésként elmondható, hogy bővült a vonzott települések köre, de jelentősen csökkent az egy településre jutó bejáró dolgozók abszolút száma.

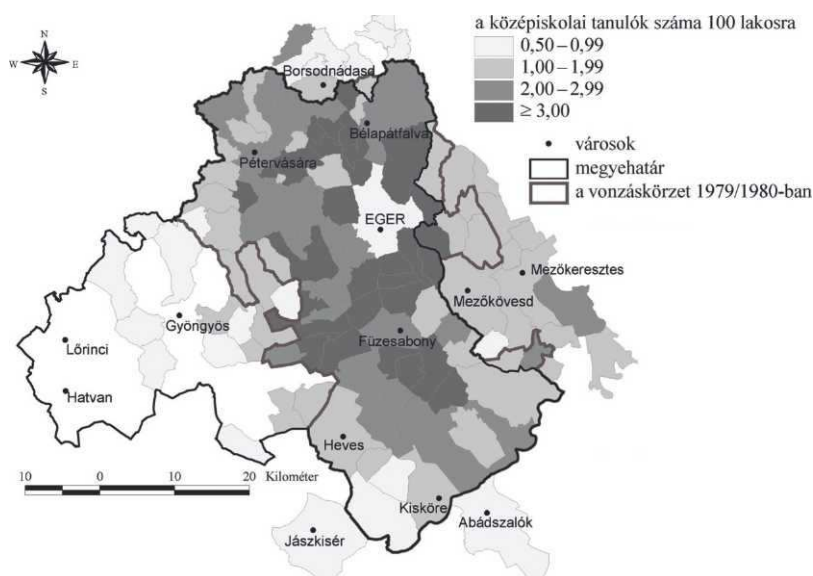
Eger foglalkoztatási vonzáskörzete az Egerbe ingázóknak a foglalkoztatottakhoz viszonyított aránya alapján, 2001

/Forrás: Eger komplex vonzáskörzetének dinamikai vizsgálata (Bodor Norbert, Péntes János, Tér és Társadalom 26. évf. 3. szám, 2012)/

Felsőtárkány nem rendelkezik középfokú oktatási intézménnyel, így itt is a megyeszékhellyel való kapcsolatát kell vizsgálnunk. Eger Heves megye legfontosabb oktatási központja mind a felsőoktatást, mind a középfokú oktatást tekintve. Oktatási szerepköre a megyeszékhelyek rangsorában is kiemelkedő. A 2010/2011-es tanévben a város középfokú oktatási vonáskörzetét 100 község alkotta.

Eger középfokú oktatási vonáskörzete az Egerben tanuló középiskolások 100 lakosra vetített száma alapján a 2010-2011-es tanévben

/Forrás: Eger komplex vonáskörzetének dinamikai vizsgálata (Bodor Norbert, Péntes János, Tér és Társadalom 26. évf. 3. szám, 2012)/

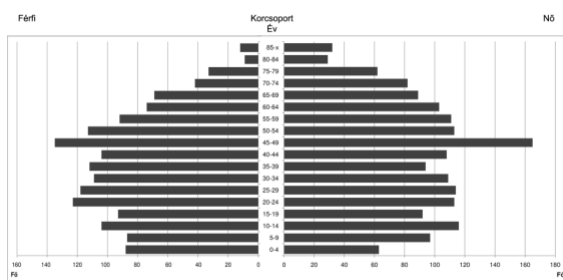
1.3. TÁJI, TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK, FEKVÉS

A Község a festői Tárkányi-medencében, a Bükk hegység kapujában 7732,47 hektár területen Heves megye északkeleti határán, Egertől 6 km-re fekszik. A Tárkányi-medence a Várhegy és az Órhegy között fekszik 180- 340 m tengerszint feletti magasságban. Hegyes-dombos vidéken, kötött agyag- és nyiroktalajon települt községben az Imókö patak folyik keresztül.

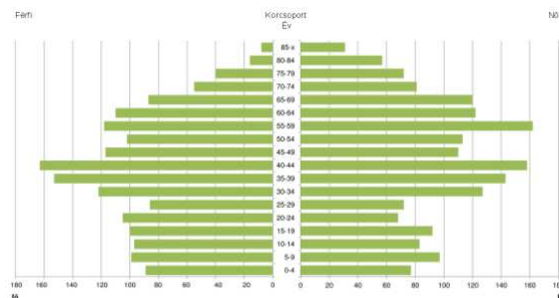
A községet koszorúként fogja körül a Bükk hegység láncolata, melynek legmagasabb ormai a Bükk-fennsíkot délről szegélyezik. Felsőtárkány külterülete 90 %-ban erdősséggel borított. Területének nagy része a Bükk Nemzeti Parkhoz tartozik, mely növényfajokban, – társulásokban, földtani és tájképi értékekben is rendkívül gazdag.

1.4. DEMOGRÁFIA, TÁRSADALOM

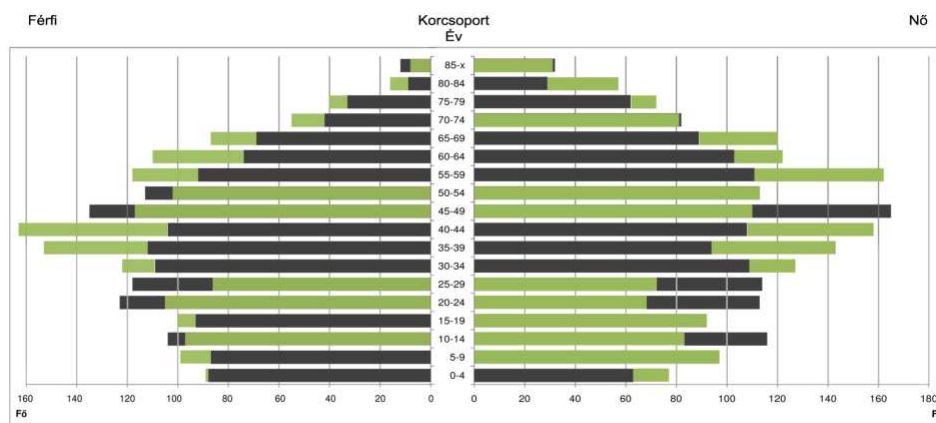
Felsőtárkány lakónépessége 3452 fő. A falu lakossága nagyon lassan előregedő, folyamatosan nő a 60 évnél idősebb lakosok aránya, miközben a gyermekek és a munkaképes korú lakosság aránya csökken.

2. ábra: Korfa a KSH 2009-es adatai alapján

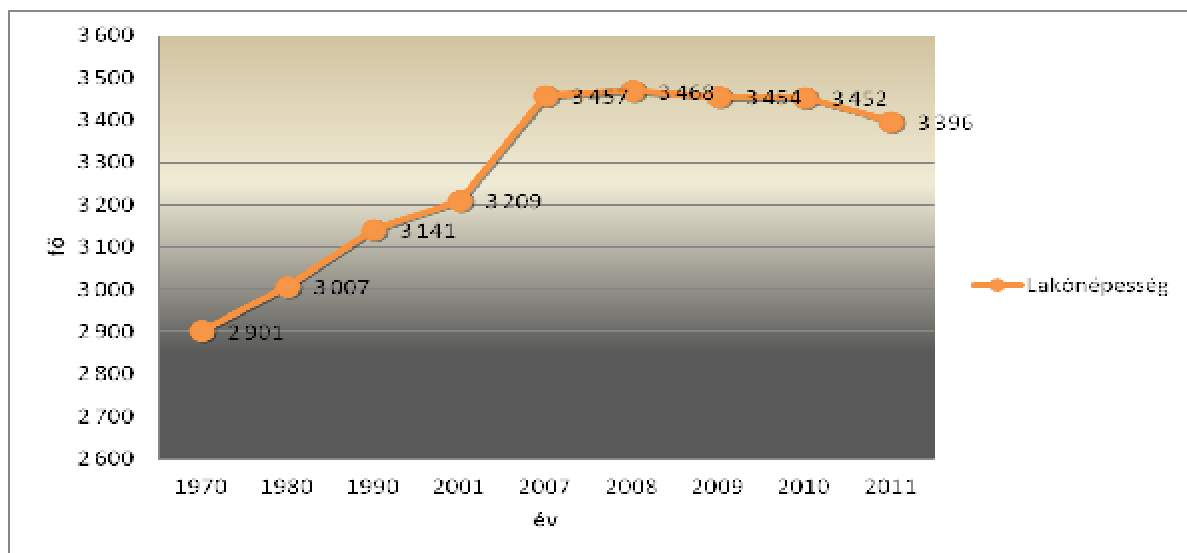
3. ábra: Korfa a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján

4. ábra: Korfa: a 2009-es és 2011-es népszámlálás különbségei

A lakónépesség változása 1970-től folyamatosan növekvő tendenciát mutatott, de az elmúlt 4 évben folyamatosan csökkent.

Felsőtárkány még mindig az Egri kistérségen belül a második, az agglomeráción belül pedig a legnagyobb lakónépességgel rendelkezik. Ha hosszabb távon vizsgáljuk. Az elmúlt 10 évben 7%-os növekedés volt megfigyelhető, ami Eger agglomerációját tekintve Ostoros (10%), Noszvaj (7%), Andornaktálya (6%) és Nagytálya (6%) lakónépesség változásához hasonló. Ezzel szemben Eger lakossága a 2001-es népszámláláshoz képest 3%-al csökkent. Az 1980-as évektől folyamatos volt a Felsőtárkányba való költözés. Eger agglomerációját tekintve 2001-et és 2011-et összehasonlítva Felsőtárkányba költöztek a legtöbben. Viszont a tendencia változni látszik, hiszen 2009-ben volt utoljára több a településre költözők száma, mint az elköltözőké.

5. ábra: A lakónépesség alakulása

A civil szervezetek munkája jelentős a faluban. Megtalálható két közalapítvány: a Felsőtárkány Ifjúságáért Közalapítvány, és a Felsőtárkányi Hagyományőrző Közalapítvány. Utóbbi működteti a néptáncsoportot, és összesen több, mint 100 főt foglalkoztatnak.

15 egyesület működik a faluban az alábbi tevékenységekkel és taglétszámokkal:

- Felsőtárkányi Sportegyesület (foci): tagság kb. 30 fő, NB III. szintű csapat, utánpótlás csapatokkal a focisták létszáma: kb. 100 fő
- Felsőtárkányi Karate Egyesület kb. 30-40 fő
- Szilaforrás Egyesület kb. 30-40 fő
- Felsőtárkányi Nyugdíjasklub kb. 80 fő
- Felsőtárkányi Polgárőr Egyesület kb. 20 fő
- Plébánia Karitás Egyesület stb.
- Felsőtárkány Ifjúságáért Közalapítvány
- Felsőtárkányi Fúvószenekar
- Boldogasszony Papucs Természetjáró Egyesület
- Rozmaring Népdalkör
- Felsőtárkány SC Sportegyesület
- Felsőtárkányi Sziklaforrás Közhasznú Egyesület
- Agria Shotokan Karate Egyesület
- Szent László Egylet
- Felsőtárkányi Hagyományőrző Közalapítvány.

1.5. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TERÜLETHASZNÁLAT

Az igazgatási terület legnagyobb részét (87%-át) **erdő** borítja, mely a domborzati adottságokat követve a település Tárkányi-medencében fekvő központi **belterületét** öleli körül úgy, hogy azt a **Berva-völgybe települt iparterülettől elválasztja**. A mezőgazdasági művelésű területek a Tárkányi-medence mélyen fekvő részein, illetve a Bükk-hegység lábainak lankáin találhatók, azonban a **földek gyenge minősége** miatt a művelés egyre inkább visszaszorul. A művelés felhagyása, a bozótosodás jellemzi a belterülettől délnyugatra fekvő hagyományos, kisparcellás zártkerti területeket is. A patak túlsajátján, a belterülettől délre nagyüzemi jellegű szőlők találhatók.

A korábbi rendezési tervben kijelölt különböző funkciójú (idegenforgalmi, sport, temető stb.) különleges területek leginkább a lakóterületek és az erdő közötti térségeket foglalják el, a pihenés, sportolás, üdülés jelenlegi központjának azonban a belterület északi része (Szikla-forrás, és a tó környéke) mondható.

A belterületet többnyire **falusias jellegű lakóterület** jellemzi.

A település főbb központképző épületei **egy lineáris tengelyre, a Fő útra** vannak felfűzve. Eger felől a Fő úton a Polgármesteri Hivatal az első, mely a település egyedüli igazgatási épülete, és egymagában nem képez valódi igazgatási központot.

A Község központja leginkább a Római katolikus templomra, a település magját adó szakrális központra, és környékére koncentrálódik. A templommal szemben, valamint az út túloldalán is helyet kaptak a lakóházak között a kereskedelmi központ jellegű biztosító vállalkozások is: élelmiszerbolt, Takarékszövetkezet, stb.

1.6. KÖRNYEZETI ÁLLAPOT

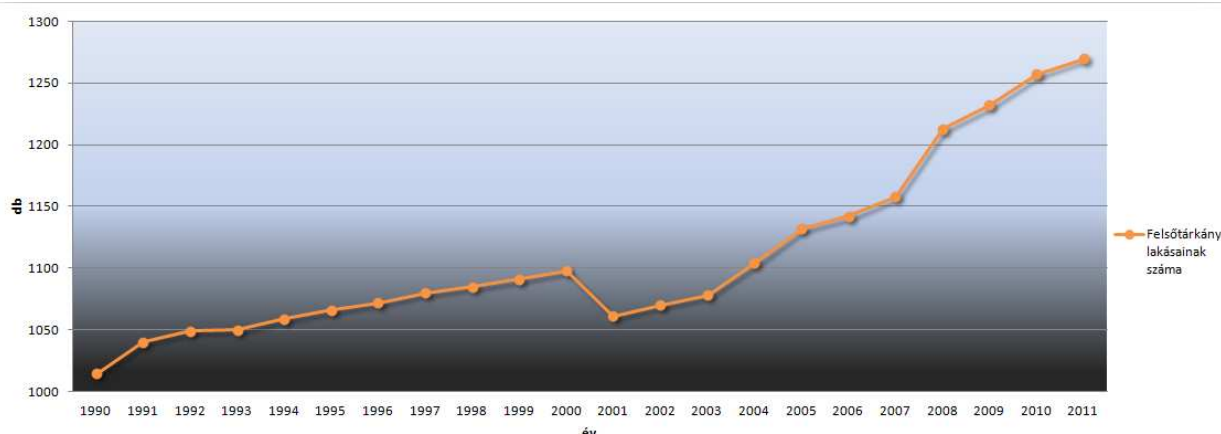
Felsőtárkány területén jelentős kibocsátással rendelkezik a Berva-patak keleti oldalvölgyében még eredetileg 1951-ben létesített ipari terület. A területen a környezeti károk felszámolására több eljárás is indult, azonban az azokhoz kapcsolódó feladatokat az arra kötelezettek a mai napig nem végezték el. Ezen felül nagyobb mértékű környezeti kibocsátás a településen nem jellemző köszönhetően többek között a védett természeti területek nagy arányának a területen.

Leginkább a felszíni és felszín alatti vizeket, illetve a talajt érheti szennyezés az előbb említett iparterületen és környezetében, emellett a domborzati adottságok miatt problémát jelenthet a talaj lemosódása. Felsőtárkány területén a levegő minősége – elhelyezkedéséből adódóan – jó. Legjelentősebb, levegő tisztaságát veszélyeztető forrás a településen a közlekedés, azonban a közúti áthaladó forgalom nem számottevő. A község területén korábban sem működött, s jelenleg sem üzemel hulladéklerakó, a kommunális hulladék elszállítása a Városgondozás Eger Kft. által megoldott.

A település rendelkezik környezetvédelmi rendelettel.

1.7. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A lakóépületek karakterére elmondható, hogy szinte egyforma mértékben találhatók meg a régi falusi lakóházak, a '60-'70-es évek „kockaházai”, és a közelmúltban épült, gazdagságot szimbolizáló új lakóházai. Míg az első kettő a régi településrészre jellemző, az utóbbi főként az új lakóterületekre, pl. a Várhegy lakóparkra jellemző.

6. ábra: A lakásszámok alakulása
/Forrás: <http://wwwingatlanet.hu/statisztika/Felsőtárkány/>

Bár a településen csak egy műemlék (Bűnbánó Szent Mária Magdolna római katolikus templom), és egy helyi védett épület található, a további helyi védelemre javasolható épületek száma jelentős. A belterületen lévő néhány szakrális emlék (kegyhelyek, keresztek, stb.) szintén helyi védelemre javasolható.

Jelentős látnivalók még a Várhegyen lévő várrom falai, falmaradványai, melyek említése közismert az Egri Csillagokban, és a Barát-réti Karthauzi kolostor rom, faltöredék és emlékkereszt.

1.8. TURIZMUS

Meglévő jelentősebb turisztikai objektumok, sajátosságok:

Nemzeti Park:

Bükki Nemzeti Park Oktató-és Látogatóközpont Erdei Iskolai Fogadóbázisa:

A Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpontban berendezett "Karszt és élővilága" című kiállítás megtekintésével önálló programot kínálnak a családok, kirándulók és iskolai csoportok számára. A vendégek a kiállítás megtekintése mellett a központban található információs ponton (recepció és ajándékbolt) további információkat kaphatnak a nemzeti park látogatható területeiről, a bükki települések látnivalóiról, programjairól.

A felsőtárkányi központ erdei iskolai környezeti nevelési, természetismereti és szabadidős családi programok ideális helyszíne. Az erdei iskola egy korszerű, 40 fő elszállásolására alkalmas szálláshely, közösségi helyiséggel, a parkban sátorozóhely és egy 100 m² -es, fedett foglalkoztató áll a vendégek és az érdeklődők rendelkezésére. A fogadóépület előtti tóparti sétányon kialakított közetpark (geológiai bemutatóhely) található. A Szikla-forrástól indul egy háromkörös tanösvényhálózat, mely a környék látnivalóit, valamint a hegység természeti és kultúrtörténeti értékeit mutatja be. Erdei iskolai szolgáltatásuk mellett nyári táborok ideális helyszíneként, sátoztáborozások, tanulmányi kirándulások, bakancsos és kerékpáros turistacsoportok fogadóbázisaként állnak vendégeink rendelkezésére. Külön férfi/női vizesblokk (zuhanyzókkal), a földszinten külön bejáratú előkészítő konyha áll rendelkezésére.

→ A Nemzeti Park kezdeményezései sokrétűek, rengeteg értékes, érdekes programmal, látnivalóval, melyet a településnek is tudatosan reklámozni szükséges olyan módon, ami megszüntetni az emberekben a nemzeti park, mint „intézmény” gondolatát.

Szállás, vendéglátás:

Bambara Hotel****superior wellness-, tréning- és konferencia szálloda

A szálloda Afrika hangulatát és életérzését, korunk igényeire hangolva mutassák be vendégeik számára, luxus kivitelben. Wellness birodalma, a közel 1000 m² nagyságú, rendezvényközpontja akár 300 fős konferenciáknak, csapatépítő tréningeknek, értekezleteknek, magán- és üzleti tárgyalásoknak, előadásoknak kínál ideális helyszínt, a hozzá tartozó legmodernebb technikai háttérrel.

Szikla Fogadó

A tó közelében a Fő út mellett 9 szobás, 30 ágyas fogadó, 2, 3 és 4 ágyas zuhanyzós, televízióval, néhányuk minibárral felszerelt szobákkal várja a kényelemre és nyugalomra vágyó vendégeit.

80 fős éttermük ízletes ételeket, igazi egri borokat és udvarias kiszolgálást biztosít ide látogató vendégeinknek, melyben esküvők, fogadások, rendezvények lebonyolítását is vállalják.

Park Hotel Tálto

2 csillagos, jelenleg fejlesztés alatt álló hotel, 100 fő férőhellyel a szállodában, valamint további 100 fő férőhellyel bungalókban és apartmanokban.

Jelentős még az Eger megyei jogú város tulajdonában lévő Imókő Üdülő turisztaszállás, amely kb. 150 fő befogadására alkalmas.

→ A település szállás, vendéglátó helyekkel jól ellátott, különböző igény- és árkategóriákban található szolgáltatások. Hiányoznak azonban kicsi, de igényes „vendéglátó-pontok” a településről, pl. fagyizó, vagy üdítő árus pavilonok a tó – mint turisztikai központ – környékén. Ezek számára a hely már adott a nemrég megépült pavilonsorral, de segíteni, ösztönözni szükséges a megtelepedésüket.

Vasút:

Felsőtárkányi Állami Erdei Vasút

A Felsőtárkányi Állami Erdei Vasút a Bükk-hegységben található, nem messze Egertől északra. A vonatok hétvégén és munkaszüneti napokon szállítják a kirándulni és pihenni vágyókat, de természetesen különvonat más napokra is rendelhető.

Látnivalók a vasútról:

Vöröskő-forrás: A környék nevezetessége a hóolvadást, illetve nagyobb esőzést követő időszakban működő forrás, amelyből szökőkútszerűen akár 1,5 méter magasra is feltör a víz.

Egres-völgy Varróház, amely mellett vadaspark található, valamint turistautak kiindulópontja is. A Stimecz-ház mellől indul és ide tér vissza a 1,5 km hosszú, 21 tablót tartalmazó erdei tanösvény. A Szikla-forrás vizét tóvá duzzasztották, környéke kedvelt pihenőhely.

A vasút területén: Régi járművek kiállítása: a vasúti műhely muzeális értékű, de ma is használható gépei, a jelenleg használt vasúti kocsik, a vízimalomból átalakított műhely-raktár épület.

→ A kisvasút hangulatos turisztikai eleme a falunak, melynek szolgáltatásait, útvonalát fejleszteni lehetne annak érdekében, hogy „többet adjon” az utasoknak más kistélepülésen lévő kisvasutaknál.

Kerékpáros turizmus:

Kerékpáros központ:

Felsőtárkány kerékpárútjai megfelelőek, további kerékpárutak építése nem valószínű 2020-ig. Tavaly megépült a település kerékpáros központja, amely kerékpárkölcsonzással, szervizzel, eladással, túravezetéssel és információkkal segíti a kerékpáros turizmus erősítését.

- A kerékpáros központ további fejlesztéseinél figyelmet kell fordítani a **célközönség tájékoztatására**, pontos és **jól használható térképek, útvonaltervezők** elkészítésére – digitális és papír formátumban is.
- A kerékpáros szolgáltatásokat, útvonalakat is kapcsolni szükséges más turisztikai ágakhoz, objektumokhoz, pl. gyaloglás, kisvasút, pihenőhelyek, látványosságok. A turisták, direkt, átgondolt vezetése szükséges.

Lovas turizmus:

Karap Lovastanya és Egeresvölgyi Lovastanya:

Lovasoktatás angol és német nyelven is, lovastúrák, gyerektáborok szervezése.

Egeresvölgyi lovas tanya:

A tanyán gyerekek táboroztatását éppúgy vállalják, mint egy jó bogrács-parti szervezését a Bükk-hegység lábánál, csodálatos természeti környezetben. Nemes vérvonalú lovakon sajátíthatják el gyermekek és felnőttek egyaránt a lovaglás ősi tudományát. Kb. 20 férőhelyes istállóval rendelkezik.

Ezekon kívül jelentős még lovas turizmus szempontjából a Hegykristály Ökopark, amely kb. 12 db lóval rendelkezik, a Fő úti póni lovagoltatás, és Szepesi József (József Attila u.) tanyája ahol lovagoltatást vállal 2 lóval, akkreditált lovas oktatókkal.

- A lovas turisztikai szolgáltatásokat, útvonalakat is kapcsolni szükséges más turisztikai ágakhoz, objektumokhoz, pl. gyaloglás, kisvasút, pihenőhelyek, látványosságok. A turisták, direkt, átgondolt vezetése szükséges.

1.9. KÖZLEKEDÉS

A megfelelő közlekedési infrastruktúra a település működésének alapja, melynek megléte elengedhetetlen a többi terület fejlesztéséhez. Ezeket a „láthatatlan” beruházásokat tehát előtérbe kell helyezni a fejlesztési prioritások meghatározásakor. (Lásd: 2. ábra)

A település fő közúti közlekedési kapcsolata a 2505 j. Eger-Hollóstat-Miskolc összekötő út, amelyen Eger és a magasabb rendű úthálózat is elérhető. Az út Miskolc irányába is biztosít eljutási lehetőséget, ez azonban jellemzően turisztikai szempontból jelentős.

A településen belüli közlekedés is jellemzően az összekötő útra (Fő út) szerveződik. Az É-i településrész kapcsolódási pontjait alapvetően meghatározzák a területet átszelő vízfolyásokon átvezető hidak, melyre ráhordó nyomvonalak adják a gyűjtőút-hálózati elemeket. Ezek az utcák, gyalogutak a domborzati viszonyokból adódóan igen keskenyek, így elmondható, hogy a település keresztirányú úthálózata fejlesztést igényel. A főbb átkötéseket a hatályos településrendezési terv már tartalmazza, tehát az úthálózat fejlesztés keretei megvannak. A még meg nem épült átkötéseket a legfontosabb pont – a Fő utat az Ady Endre utcával összekötő Széchenyi híd – mintájára folytatni szükséges.

- Pályázni szükséges a hatályos településrendezési tervben kiszabályozott összes többi úthálózati elem megvalósítására, melyek egy része ÉMOP pályázatból már elindult (Lásd: 4. táblázat).

1.10. KÖZMŰÁLLAPOT

Felsőtárkány saját vízművel rendelkezik. Három nyomás övezetre tagolt vezetékhálózaton jut el az ivóvíz a fogyasztókhoz. A szennyvízcsatorna hálózat gravitációs rendszerben épült ki. A település területéről elvezetett szennyvizeket Eger város szennyvíztisztító telepe fogadja és kezeli. A lakások 98,6%-a kötött rá a vízvezeték- és 82%-a a szennyvízcsatorna hálózatra.

A felszíni vízvezető hálózat változó minőségben és mennyiségben üzemel a községben.

A vezetékes gáz Eger felől nagyközépnomású vezetéken érkezik, a felsőtárkányi gázfogadóhoz, mely nyomás csökkentés után a község teljes területén megépült középnomású gázhálózatba továbbítja a földgázt. A rácsatlakozások száma magas, a lakások 77%-a gázfűtéses. A villamosenergia ellátás Eger villamos alállomásból 20kV-os légvezetésekre felfűzött transzformátor állomásokból történik. A szolgáltatás teljes körű.

Optikai kábelről ellátott kihelyezett fokozatú műszaki távközlési központ továbbítja és fogadja a hívásokat a vezetékes hírközlési hálózaton. A mobil szolgáltatók biztosítani tudják a településen a megfelelő térerősséget. Két szolgáltató bázisállomása üzemel Felsőtárkányban.

Felsőtárkány közigazgatási területén üzemelő Berva Rt. „f.a.” közműellátása a település közműhálózatától függetlenül történik.

A jelenlegi közműigények kielégítettek. A községben a tervezett fejlesztési területek kijelölésénél a település területére átnyúló Eger-Észak Vízmű hidrogeológiai védőövezetei figyelembe kell venni.

1.11. A JELEN TENDENCIÁI, LEHETŐSÉGEI, FELADATOK

Felsőtárkány nem illeszthető bele a hasonló adottságokkal (népesség, terület, elhelyezkedés) rendelkező, magyarországi településekről alkotott általános képbe. Az utóbbi években a település-vezetés által megkezdődött a falu kiváló adottságainak széleskörű kihasználása. Új művelődési ház épült, az intézményeket felújították, az útburkolatokat lecserélték, az új helyi vállalkozások száma folyamatosan nő, a meglévők jellemzően bővülnek.

A település a folyamatos fejlesztések, szolgáltatás-bővítések által rendelkezik mindazokkal a népesség megtartó funkciókkal, jellemzőkkel, melyet egy korszerű település kínál lakóinak. Ez által a falu „élő” marad, nem válik a ma tipikus alvó-faluvá.

Felsőtárkány természeti adottságainak megfelelően a település életét a továbbiakban is meg fogja határozni a Bükk Nemzeti Park jelenléte, mely jelentős hatással van a tájképre, illetve a különböző (területi) fejlesztési elképzelésekre is. Ennek megfelelően a település fejlesztése során kiemelt figyelemmel kell kezelni a táji, természeti környezet védelmét, illetve meg kell előzni a környezeti elemek veszélyeztetését és a környezetkárosítást.

A folyamatos és „minden irányú” fejlesztés során fontos a stratégiai irányokat, célokat mindvégig szem előtt tartani, a tervezett projektelemeket egy-egy vezérvonalra felfűzve megvalósítani.

1.12. MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK

2004- 2011 között lehívott, nem önkormányzati fejlesztések:

Ezeket a fejlesztéseket azért vesszük számba, mert ugyan nem önkormányzati beruházásból valósultak meg, de hatással vannak a település életére (turizmus fejlesztése, helyi munkaerő alkalmazása) vagy a fenntartható fejlődést segítik megújuló energia használatával.

Fejlesztés	Elkészülés éve	Fejlesztési forrás
Felsőtárkány Nyugati Kapu Látogatóközpont épület és berendezés Beruházó: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	2004	KAC 72 222 000 Ft
Technológiai beruházás a Platt 2003 Kft-nél Beruházó: PLATT 2003. Fémszerkezet Gyártó, Szerelő és Szolgáltató Kft.	2010	75 734 802 Ft 50%
Csarnokok átalakítása és eszközbeszerzés Beruházó: PLATT 2003. Fémszerkezet Gyártó, Szerelő és Szolgáltató Kft.	2012	113 920 290 Ft 50%
Hotel Táltos megújuló energiaforrás hasznosításával kombinált épületenergetikai fejlesztése Beruházó: MESTER ÉS FIAI Vendéglátóipari, Kereskedelmi és Szolgáltató KFT	2011	28 680 235 Ft 50%
Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Bükkben Beruházó: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	2011	92 200 000 Ft 100%
Megújuló energiára épülő fűtési rendszer kiépítése a Bambara Hotelben Beruházó: TÉMAPARK Turisztikai KFT	2011	44 392 003 Ft 50%
BAMBARA Wellness&Tréning Hotel**** megépítése Beruházó: TÉMAPARK Turisztikai KFT	2011	450 000 000 Ft 30%
Felsőtárkányi telephelyének kialakítása Beruházó: Győri Likörgyár Zrt	2012-2014	56 939 587 Ft 39%
Aktív Életmód Központ Beruházó: HEGYIKRISTÁLY ÖKO-PARK Vagyonkezelő és Szolgáltató KFT	2013	49 847 503 Ft 70%
Kárpát Túráközpont - természetjáró és információs bázis létrehozás Beruházó: Kárpát Egyesület, Eger	2013	30 246 395 Ft 95%
Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpontban működő erdei iskola élménypedagógiai központú fejlesztése Beruházó: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	2012-2014	59 307 143 Ft 100%

2. táblázat: Felsőtárkány megvalósult fejlesztései

A legfontosabb 2010 óta megvalósult fejlesztések:

Fejlesztés	Fejlesztési forrás
Napköziotthonos óvoda fejlesztése	ÉMOP 100 MFt 90%
Bükk-MAK Leader Tour központ fejlesztése	LEADER 20 MFt 100 %
Felsőtárkányi "Harangozóház" felújítása, Tájház kialakítása	LEADER 5 MFt 100 %
Községi Faluház építése	önerős nettó 120 MFt
Bükk-MAK Leader Képzési Központ	LEADER 20 MFt 100 %

3. táblázat: Felsőtárkány fejlesztései 2010 óta

Folyamatban lévő fejlesztések:

Fejlesztés	Fejlesztés állapota	Fejlesztési forrás
Biomassza kazánok beszerzése	beépítés alatt	Belügyminisztérium 10,5 MFt 100 %
Tornaterem felújítás, sportudvar fejlesztés	előkészítés alatt	BM 18 MFt 80%
Kisléptékű településfejlesztés - út, híd, infrastruktúra	folyamatban	ÉMOP 70 MFt 95 %
Sportpálya rehabilitáció, műfüves pálya építés	előkészítés alatt	TAO MLSZ 70 MFt
Településközpont rehabilitációja	pályázat benyújtva	LEADER 10 MFt 100 %

4. táblázat: Felsőtárkány folyamatban lévő fejlesztései
/Forrás: http://www.nfu.hu/epitesugyi_kereso/

1.13. ÖSSZEFOGLALÁS, DIAGNÓZIS

Felsőtárkány kiváló hatékonysággal hasznosítja a pályázati forrásokat, melyek a település – általánosságban a hasonló adottságú községekhez képest – nagyobb fokú fejlettségét eredményezik. Adottságainak és infrastruktúrájának kihasználása már most példa értékű.

Cél azonban, hogy a község országos hírnévre tegyen szert a – tágabb értelemben vett – ökoturizmus és a fenntarthatóság területén, valamint a különböző turisztikai ágazatok komplex összekapcsolása révén.

Másik fontos, szem előtt tartandó cél, hogy a fejlesztések olyan formában történjenek, hogy a település értékei: természeti, táji adottságai, épített környezete, a teljes település hangulata megmaradjon, a település lakossága egy élő közösséget alkosson, ez ugyanis a fennmaradás záloga. A Stratégiában felsorolt fejlesztési elemeket ennek figyelembe vételével, összehangolásával kell alkalmazni, annak érdekében, hogy az új elemek a régiekkel együtt megmaradjanak, és működő struktúrát alkossanak.

1.14. SWOT ANALÍZIS

	ERŐSSÉGEK:	GYENGESÉGEK:
	A település természeti értékekben gazdag környezetben fekszik, 87%-a erdő, melynek köszönhető a tiszta levegő is. A legmagasabb fokú országos védelem alá esik az erdőterületek legnagyobb része. Vegyes területhasználat: rendelkezik gazdasági, lakó, erdő, mezőgazdasági területekkel is. Jó a kapcsolat a Bükki Nemzeti Parkkal. Magánereből megvalósuló beruházások is jelen vannak. Eger agglomerációjának legnagyobb lélekszámú települése. Megújuló energia használata az önkormányzat intézményeiben. Kiépített kerékpárutakkal rendelkezik a település. Nő a beruházási kedv a településen, a vállalkozások száma jelentősen megnőtt. Sikeres pályázatok útján dinamikusan fejlődik a település.	Gyenge minőségű termőföld. A művelés felhagyása, a bozótosodás jellemzi a belterülettől délnyugatra fekvő hagyományos, kisparcellás zártkerti területeket is. Nincs egy jól megfogható, élő településközpont. Egy napos turizmus a jellemző a szűkös turisztikai kínálat miatt. Kevés a gyűjtőút, kevés a Fő utcára való rákötés a patak miatt. Nincs közvetlen kapcsolat a Berva iparterülettel. Fő utcán a településen belüli kerékpáros-forgalom számára önálló kerékpáros létesítmények nem kerültek kialakításra. A régi hosszútelkes lakóterületeken kiszabályozott új utcák a különböző tulajdonosi érdekek miatt nehezen kerülnek megvalósításra.

LEHETŐSÉGEK:	LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	GYENGESÉGEK KIKÜSZÖBÖLÉSE A LEHETŐSÉGEK ÁLTAL:
A megyei jogú várossal és járási központtal, Egerrel való szomszédságának minél széleskörűbb kihasználása, együttműködés. Járási és volt kistérségi együttműködések élénkítése. Lakóterületi fejlesztési lehetőségek a tömbfeltárások révén. Kisvasút jobb kihasználása. A hatályos településrendezési tervekben lévő fejlesztések megvalósítása sok rég óta fennálló problémára ad választ. A fenntartható településfejlesztésnek nem elég a megújuló energiaforrások használatára korlátozódnia, szükséges a táj jellegének megfelelő gazdálkodás megtartása, erősítése. Állattartásra kiválóan alkalmasak a gyengébb minőségű termőföldterületek.	A kerékpárutak javítják a különböző turisztikai kínálatok összekapcsolásának lehetőségét. Ezt kihasználva kell Felsőtárkányt, mint Eger ökoturisztikai profilú agglomerációs települését hangsúlyozni. A BNPI szakemberei a kisvasúttal együttműködve érdekes szolgáltatásokat hozhatnak létre a vasút és az ismeretterjesztés összekötésével. A megújuló energiák lakosság általi használatával, valamint a rendezési tervben előírt, új elektromos légvezetékek föld alá helyezésével Felsőtárkány egy kiemelkedő arculatú, mintaként szolgáló "ökofalu" lehet.	A kerékpáros közlekedéshez kapcsolódó objektumokat, szolgáltatásokat városi színvonalon, de falusi arculattal kell kialakítani. A hosszútelkes lakóterületeken ösztönözni kell az újonnan kiszabályozott utcák megvalósítását annak érdekében, hogy a település belterülete ne nőjön újabb, szükségszerű lakóterület-bővítés miatt. Az adottságokat kihasználva, a turizmus szereplőinek aktívabb együttműködésével az országosan jellemzőnél magasabb, szélesebb tömegeket kiszolgáló, természet- és környezetvédelem központú turisztikai kínálatot kell kialakítani. A hatályos szabályozási terv tartalmazza a Berva iparterület Fő úttal való összekötését, melynek kiépítése jelentősen javítaná az ott lévő vállalkozások elérhetőségét. Támogatandó az állattartás, amely a gyenge minőségű, elbozósodó területek karbantartásával járma, és illeszkedne Felsőtárkány ökoturisztikai központi szerepéhez.

VESZÉLYEK:	A VESZÉLYEK KIVÉDELME AZ ERŐSSÉGEKRE TÁMASZKODVA:	VISSZAVONULÁS ÉS A GYENGESÉGEKTŐL VALÓ MEGSZABADULÁS:
A lakosság száma csökkenni kezdett az elmúlt 4-5 évben. A település alvó faluvá válhat. Védelem hiányában eltűnnek a helyi építészeti karaktereket magukon viselő épületek. A pontszerű, össze nem hangolt fejlesztések a település szervezetének és arculatának szétdarabolódását okozhatják.	Lakóterületek biztosítása, valamint a helyi vállalkozások helyi lakosokat való foglalkoztatásra ösztönzése megakadályozhatja a népesség csökkenést, a fiatalok elvándorlását. A pályázatokat átgondolt koncepció szerint kell benyújtani, megvalósításukat a lehető legszélesebb intervallumban össze kell kapcsolni.	A település központi funkcióit, infrastruktúráját bővíteni kell, étellel való megtöltése az egyik legsürgősebb feladat (Fő utca program). A település falusias jellegének, arculatának megtartásához a Helyi értékvédelmi rendeletbe be kell vonni az Helyi Építési Szabályzatban védelemre javasolt ingatlanokat.

2. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

2.1. INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

A **településfejlesztési koncepció hosszú távra** rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

Az **integrált településfejlesztési stratégia** a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését. Összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

Az integrált településfejlesztési stratégia tematikus szempontokat integráló, területi alapú tervezési szemlélettel készül. Területi alapon hangolja össze a különböző szakpolitikai megközelítéseket (pl. gazdaságfejlesztés, környezeti fejlesztés, közlekedésfejlesztés, társadalmi célok megvalósítása, stb.), összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait az önkormányzat településfejlesztésben meghatározó és döntéshozó szerepe mellett. Az integrált megközelítés további eleme, hogy a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, megvalósítási és fenntartási módját is összefüggéseiben kezeli. Az integrált településfejlesztési stratégia

minden város számára eredményes eszköz fejlesztéseinek összehangolása, optimalizálása céljából. A fenntartható településrehabilitációs tervezés nem a városi méret függvénye. Az ITS lényeges eleme, hogy a helyzetértékelésre alapozó fejlesztési célok és irányok meghatározásán túl megvalósítási elemeket is magában foglal, ennek keretében a lehetőségek figyelembevételével a **lehető legpontosabb becslését** adja a településfejlesztés céljaira igénybe vehető forrásoknak és azok lehetséges eredetének. Ezért is szükséges az integrált településfejlesztési stratégia rendszeres áttekintése. A stratégia elsődlegesen a település önkormányzata számára fogalmazza meg az általa irányítható, befolyásolható beavatkozások tervezett irányait, céljait. Mindazonáltal fontos szerepe emellett a stratégiának az annak megvalósulásában érdekelt – a tervezési folyamatba bevont – partnerek támogatásának fenntartása, a magán- és civil szféra tevékenységének orientálása szempontjából.

2.2. STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

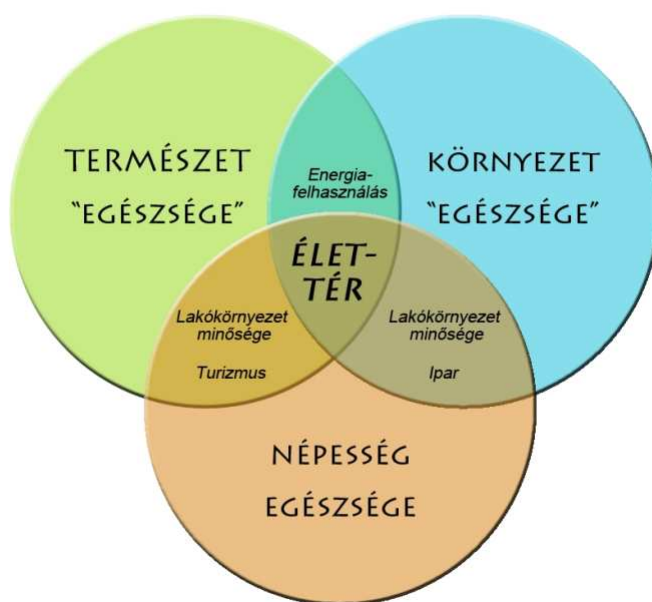
A helyzetfeltárás alapján készített SWOT-analízis rámutat a település erősségeire, azokra a területekre, melyek kihasználtsága még nem teljeskörű, fejlesztésre szorul, valamint a megszüntetendő gyengeségekre, elhárítandó veszélyekre.

Ennek alapján határoztuk meg Felsőtárkány **szlogenjét**, amely megadja a falu jövőbeni fejlesztési irányait, melynek mentén levezethetőek a stratégia elemei és az egyes fejlesztési területek. A szlogen alapján megfogalmazott jövőképből levezethető az ITS, azaz a településfejlesztés átfogó, tematikus céljai, valamint az ezek megvalósítására alkalmas **akcióterületek**.

A helyzetelemzés és a fellelhető potenciálok révén látható, hogy a település **legerősebb kitörési pontjai** a kiemelkedő **természeti környezet**, a fenntarthatóság, környezetvédelem eszméjén alapuló **megújuló energiák alkalmazása**, ezen elvek mentén a **vállalkozói környezet (gazdasági területek) fejlesztése** és a természet által kínált **sportolási, turisztikai lehetőségeket, gyógymódokat** kihasználó fejlesztések.

A jövőkép tehát:

**„FELSŐTÁRKÁNY A TERMÉSZET, A KÖRNYEZET ÉS A NÉPESSÉG EGÉSZSÉGÉT SZOLGÁLÓ
TELEPÜLÉS.”**

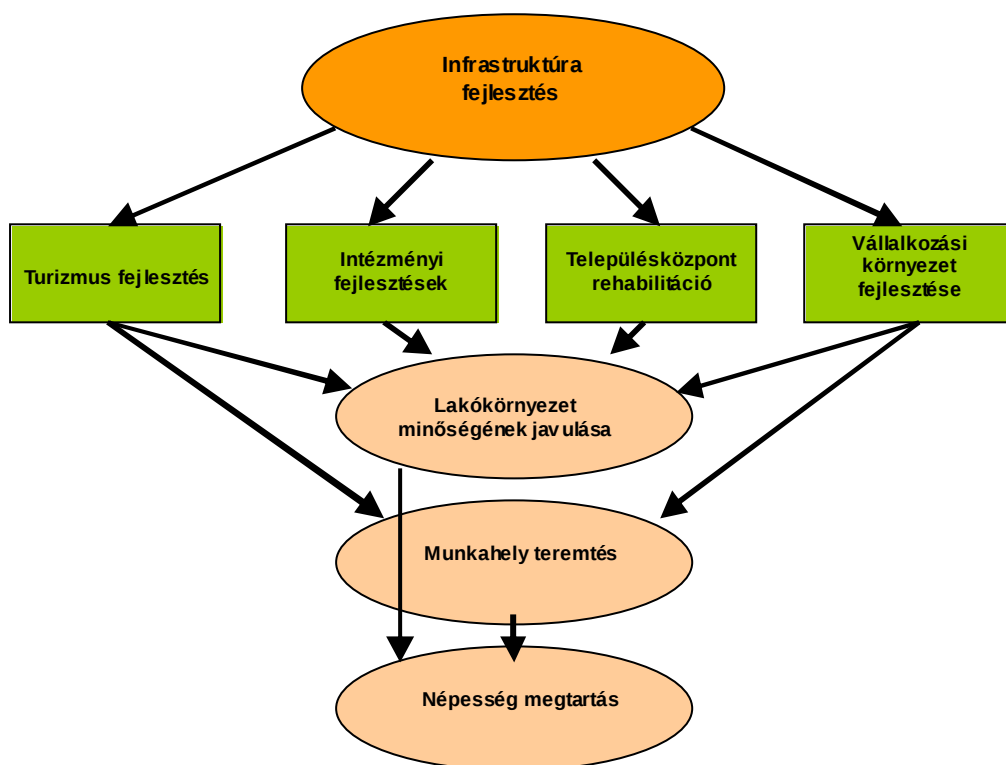
6. ábra: Felsőtárkány fejlődésének kitörési pontjai, összefüggésük

Az ábra szimbolizálja az egyensúly megőrzésének szükségességét, mely szerint a civil emberi élethez a természetet és a környezetet használni szükséges olyan módon és mértékben, hogy együtt élünk velük annak az érdekében, hogy az emberek élettere hosszú távon a lehető legnagyobb maradjon. A természet állapota – gazdasági szempontból nézve – a turizmussal hozható összefüggésbe úgy, hogy az értékes természeti környezet fenntartása elengedhetetlen az erre épülő turizmus fennmaradásához, fejlesztéséhez. Ugyan ez a helyzet a lakókörnyezet minőségével, hiszen rengetegen a természetközelsége miatt választják lakóhelyül és szeretik a települést.

A környezet állapota legnagyobb mértékben a helyi gazdasági tevékenységektől függ, amely szintén befolyással van a lakókörnyezet minőségére.

A természet állapota nagyban függ attól, hogy mennyire óvjuk a környezetünket, így e két terület kapcsolatát főként az energiafelhasználás módja és mértéke adja.

Elmondható tehát, hogy a **természetvédelem** (a Bükk Nemzeti Park adottságai által) és a **megújuló energiák** minél szélesebb körű és hatáskörű használata adja a **fenntartható településfejlesztés** kulcsát.

7. ábra: Felsőtárkány fejlesztési ágainak összefüggésrendszere

A Kormány az 1600/2012. (XII. 17.) számon határozatot hozott a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról.

A Kormány a határozatával megerősíti, hogy

- a magyar **gazdaság növekedési potenciáljának** erősítésére kell összpontosítani, növelni kell a gazdaságfejlesztésre irányuló források részarányát (...)
- a **magas hozzáadott értéket biztosító termelés** és a **foglalkoztatás erősítését** kell stratégiai célnak tekinteni (...)

A határozat 1. sz. melléklete tartalmazza az európai uniós források felhasználását biztosító operatív programok szerkezetét (kivonat):

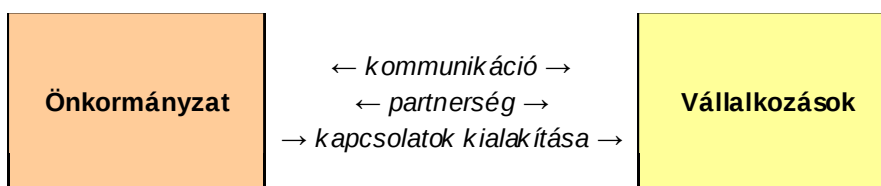
Operatív program (Indikatív megnevezés)	Forrás	Szakmai tartalom meghatározásáért első helyen felelős tárca	Irányító hatóság elhelyezése
Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)	ERFA	NGM	NGM
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	ERFA	NGM	NGM
Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)	ERFA	NGM	NGM
Intelligens Közkedésfejlesztési OP (IKOP)	ERFA, KA	NFM	NFM
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	ERFA, KA	NFM, VM	NFM
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	ERFA, ESZA	EMMI	EMMI
Koordinációs OP (KOP)	KA	ME	ME
„Vidékfejlesztés, halászat” OP	EMVA, ETHA	VM	VM

Az ITS fejlesztési céljait a Felsőtárkányra alkalmazható operatív programok tartalmába illeszkedően dolgoztuk ki. Felsőtárkány adottságaiból és helyzetéből adódóan a Gazdaságfejlesztési és innovációs OP, a Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP, valamint az Emberi Erőforrás OP pályázatait által juthat európai uniós támogatásokhoz. Az alábbiakban tehát ezek tartalma szerinti fejlesztéseket részletezzük.

2.2.1. Gazdaságfejlesztés és innováció

Gazdaságfejlesztésről nem beszélhetünk önmagában, hiszen minden fejlesztés vagy elsődleges céljaként, vagy vonzataként valamilyen hatással van a gazdaságra. Mondhatjuk azt is, hogy minden település gazdaságának fejlesztése az elsődleges célja, hiszen a pénz az életben maradás záloga. Mégsem szabad azonban ennek az egyetlen célnak alárendelve fejleszteni a települést. Az Integrált Településfejlesztési Stratégiának – bár egy középtávra mutató terv – figyelembe kell vennie a hosszú távú célokat, irányokat, vagyis be kell tartani az értékvédelem (természeti és épített értékek), a településkarakter és a környezetvédelem érdekében tett korlátozásokat. Ezeknek az értékeknek a megőrzése ugyanis nem csak, hogy hosszú távon biztosítja a település fejlődését, hanem nagyobb távlatokból nézve ezek teszik lehetővé az életben maradást.

A gazdaság szereplői közé kell, hogy tartozzon az önkormányzat, folyamatosan kommunikálva, partnerségi együttműködésben a vállalkozásokkal, szerepet vállalva az üzleti kapcsolatok építésében is.

A GINOP fejlesztési ágai a Felsőtárkányra tervezett fejlesztési ágazatok kijelölésével:

*** versenyképes kis- és középvállalkozási szektor fejlesztése * ipari termelés, szolgáltatások és hálózatok, a kreativitás és tudásgazdaság fejlesztése * innováció és kutatás-fejlesztés * infokommunikációs technológia fejlesztése * rekreációs, egészségügyi szolgáltatások és turizmusfejlesztés * kiemelt térségi és közösségi gazdaságfejlesztés * foglalkoztatás ösztönzése * üzleti környezet fejlesztése ***

Versenyképes kis- és közép vállalkozási szektor fejlesztése, foglalkoztatás ösztönzése, üzleti környezet fejlesztése

→ Tervezett projektek:

1. Déli gazdasági terület infrastruktúra fejlesztése és naperőmű létesítése

A 2010-ben készült településrendezési tervekben került kijelölésre a belterület délnyugati részén meglévő gazdasági terület 5 hektárral való bővítése. E terület fejlesztése – utak építése, közművek fektetése – most indul meg.

A terület a Déli iparterület elnevezést kapta, de a rendezési tervi besorolásának (Gksz) megfelelően a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területen a környezetre jelentős hatást nem gyakorló gazdasági tevékenységek folytathatók.

A KEOP-pályázat keretében megvalósítandó fejlesztés illeszkedik Felsőtárkány fenntarthatóságra, megújuló energiaforrások használatára való törekvései közé.

A naperőmű elhelyezését indokolja a területen meglévő közép feszültségű 20 kV-os hálózat kihasználhatósága. A vízbázisra a telepítés nem jelent veszélyt.

2. Kisléptékű településfejlesztés /út, híd, infrastruktúra, belterületi vízelvezetés felújítása/

A település ún. kisléptékű fejlesztéseket is célul tűz ki, melyek által javul a helyi közlekedés, valamint a község infrastrukturális, közművekkel való ellátottsága.

A település megközelíthetősége, az egyes területek korszerű – megújuló – energiával való ellátása szükséges ahhoz, hogy a vállalkozók megtelepedjenek.

Fentiek egyértelműen erősítő hatással vannak a gazdaságra, mondhatni, hogy meglétük gazdasági alapfeltétel. A Rákóczi út aszfaltozása, szélesítése, Fagyöngy utca aszfaltozása a két leglényegesebb útfejlesztési elem, melyek a rendezési tervben jelölt útszabályozások közül elsőbbséget kell, hogy kapjanak.

Rekreációs, egészségügyi szolgáltatások és turizmusfejlesztés

▪ Turizmusfejlesztés

A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia a nemzeti szinten kiemelt turisztikai termékek közé sorolja a kulturális és természeti értékeken alapuló örökségturizmust, melybe integrálva készítette el Ökoturizmus Fejlesztési Stratégiáját, annak érdekében, hogy a jövőben a természetvédelem és a turizmus szempontjainak kiegyensúlyozott érvényesítésével, környezeti, gazdasági és társadalmi hatásaiban fenntartható módon valósuljon meg, a stratégia tartalmazza a helyzetelemzésre alapozott, elérendő konkrét célokat, feladatokat és eszközöket.

A Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) szerint az ökoturizmus definíciója:

„Az ökológiai turizmus, vagy »ökoturizmus« a környezetért felelősséget vállaló utazás és látogatás a viszonylag zavartalan természeti területeken, azok természeti, valamint jelen és múltbeli kulturális értékeinek élvezete és értékelése céljából, úgy, hogy kíméli azokat a látogatás hatásainak mérséklésével, valamint a helyi népesség társadalmi, gazdasági előnyökhöz való juttatásával.”

Felsőtárkány hosszútávú fejlődési lehetőségeit, érdekeit, kiváló természeti adottságait, meglévő létesítményeit figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy a – tágabb értelemben vett – ökoturizmus fejlesztése kézenfekvő és elengedhetetlen cél a település számára.

Felsőtárkány turizmusfejlesztéséről beszélve azonban, már az elején pontosítani szükséges, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégia ökoturizmus fogalmába tartozónak ért minden olyan természetben töltött turizmusformát, amely – útvonal kijelölése, területhasználata által – nem rombolja a természeti értékeket, legyen az aktív sportturizmus (pl. tereptriatlon

rendezvények), teljesítménytúrázás (kerékpáros, lovas, bakancsos turizmus) vagy ismeretterjesztő, bemutató jellegű látogatás (a Nemzeti Park által).

E cél szinkronban van Eger Körzete Kistérség településeinek Idegenforgalmi Stratégiája és Programjával, amely Felsőtárkányt szintén a **térség ökoturisztikai központjaként** képzei el */lásd: Külső összefüggések c. fejezet/*.

Annak érdekében, hogy az ökoturizmus fejlesztése a jövőben a természetvédelem és a turizmus szempontjainak kiegyensúlyozott érvényesítésével, környezeti, gazdasági és társadalmi hatásaiban **fenntartható módon** valósuljon meg, meg kell határoznunk a **helyzetelemzésre alapozott konkrét célokat, feladatokat és eszközöket**.

Az ökoturizmus fejlesztése egyben kihívást és hatalmas lehetőségeket jelent a természeti értékek kezelői részére. A növekedésközpontú és haszonelvű gazdaságirányítás által elvárt növekedésnek azonban korlátai vannak, melyek markánsan jelenik meg a természeti vonzerőkre alapozott ökoturizmus esetében ahol a turizmus jövőjének a záloga a fenntartó módon történő hasznosítás.

A természetvédelem hivatalos szerveinek is el kell fogadni, hogy a „turizmus – ipar” egyre specializálódóbb igényei mind nagyobb mértékben termelik ki a turisták azon csoportjait, amelyek a természeti területek felé veszik az irányt. A turizmus szakmának pedig feltétel nélkül el kell fogadnia a természetvédelmi érdekek elsődlegességét, mert ha tönkretesszük a természeti környezetet, akkor éppen az a vonzerő szűnik meg, amiért a jövő ökoturistáját a területre lehetne csábítani.

Az ökoturizmus sikeréhez alapvetően a **kínálati szereplők és a szolgáltatók együttműködésének** (közös programok, rendezvények, közös marketing és piaci megjelenés stb.) megléte kell, hogy nyújtsa a megfelelő alapot, mely nélkül a további fejlesztések elképzelhetetlenek.

A hazai ökoturizmusnak és a programkínálatnak jelenleg nincs kellő propagandája.

Meghatározó célterületei a védett természeti területeken található. A védett természeti területek (nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek) társadalmi ismertsége még nem kellő mértékű, elismertsége jó, de ez a kedvező megítélés nem megy át a gyakorlatba. *(Forrás: Magyar Turizmus Zrt.)*

Az ökoturizmussal szorosan összekapcsolódik az ún. **„lassú turizmus”**, amely célja a felgyorsult világból való kilépés. Nem kell hozzá más földrészre utazni, a lényeg, a szép, nyugodt természeti környezetben eltöltött idő, amiben szorosabb kapcsolatba kerülnek a turisták az ott élő emberekkel, kulturális örökséggel, ahol gyakorlatilag megáll az idő. Ez tulajdonképp a haldokló falusi turizmus új változata, amely tudatosan visszafogott és nem megváltoztatni akarja azt a környezetet, amelyet felkeres, hanem megismerni.

Táji, történeti értékei, építészeti emlékei nagyszerű színtere lehet a gyalogos, kerékpáros, vagy buszos lassú turizmusnak.

A táj esztétikai vonzerejét növelő pihenőhelyek létesítése, kilátók, települési fogadóképek, a zavaró látványelemek eltakarása, a turistautak, tanösvények összefüggő hálózatának átgondolása, azaz egy turizmusfejlesztési intézkedési terv is nagymértékben segítené a turisztikai jövedelemszerzést, **a táj adottságainak megfelelő turizmusforma** kialakítását. Az új EU-s támogatási szabályok lehetővé teszik, hogy egy cél több pályázati forrás együttes felhasználásával is megvalósítható legyen.

A turizmus komplex fejlesztését az alábbi pontokra alapozva szükséges megvalósítani:

Igényfelmérés, motiváció

A kínálat kialakításánál figyelembe kell venni az utazási szokásokat, a turisták rögzült szokásait, motivációit. A szokásokra alapozva puha módszerrel lehet a turizmusban résztvevőket irányítani, „nevelni”.

Egy belföldre utazó háztartás átlagosan 2,59 utazáson vett részt, ami az összes magyar háztartásra vetítve 1,28 utazást jelent háztartásonként a vizsgált időszakban. A belföldi utazáson részt vevők motivációi közül kiemelkedik a rokonok és ismerősök felkeresése (36,9%) és a vízparti üdülés (18,6%). Ez a két cél együttesen az utazások 55,5%-ának volt elsődleges motivációja. A belföldi utazások elsődleges motivációjaként a sportolás, sport jellegű tevékenység végzése a vizsgált minta 1,8%-ánál jelentkezett, sportrendezvények meglátogatásánál ez mindösszesen 0,1%.¹

A belföldi utazások motivációi (%)

Rokon, barát, ismerős meglátogatása	36,9
Vízparti kirándulás, üdülés	18,6
Nyaraló, második otthon felkeresése	11,3
Hegyvidéki kirándulás, üdülés	6,4
Városlátogatás	3,9
Iskolai tanulmányúton, táborozáson való részvétel	3,8
Kertészkedés, kerti munka	3,6
Gyógykezeltetés	2,5
Üzleti utazás	2,2
Egészségmegőrzés	2,2
Sportolás, sport jellegű tevékenység végzése	1,8
Falusi turizmus	1,3
Nem sport jellegű rendezvény meglátogatása	0,8
Zarándoklaton, vallási turizmusban való részvétel	0,4
Borkóstolás, gasztronómia	0,3
Szórakozóhely meglátogatása	0,1
Vásárlás	0,1
Sportrendezvény meglátogatása	0,1
Egyéb	3,6

N=1280 utazás

/Forrás: Tematikus szakmai háttéranyag – Sport turizmus/

A Felsőtárkányba utazók első sorban a Hegyvidéki kirándulás, üdülés (6,4%), az iskolai tanulmányúton, táborozáson való részvétel (3,8%), a Gyógykezeltetés (2,5%), az Üzleti utazás (2,2%), a Falusi turizmus (1,3%), valamint a Borkóstolás, gasztronómia (0,3%) érdekkörökben tesznek látogatást, ami összesen 16,5%-ot ad. Ezen érdekkörök hányadát szükséges tehát a turizmusfejlesztéssel növelni.

Partnerség

Szükséges a **turizmus szereplőinek szoros együttműködése**, mely elsősorban a programok, rendezvények, marketing és a piacra jutásban segíthet érvényre juttatni a lehetőségeket.

¹ A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából: M.A.S.T. Piac- és Közvéleménykutató Társaság, 2005. december - A magyar lakosság utazási szokásai (1000 fős, a 18 év feletti lakosság megye, településméret, nem és kor szerint országosan reprezentatív minta)

Minősítő rendszer

Szintén prioritásként merül fel az **ökoturisztikai védjegy** kérdése. A szolgáltatók számára nemcsak egy minősítő rendszerre válhatna, hanem a Turisztikai Desztináció Menedzsment mellett szorosabbra fűzhetné a közös érdekeket, együttműködéseket is.

Kínálat kialakítása

A turisztikai kínálati elemek egy része nem a komplexitás és a kíváncsiak figyelembe vételével született. Ezért a kiépített területek vendégforgalma sok esetben nem mérhető, a kapcsolódó szolgáltatási igény a területen nem valósítható meg. Az így kialakított programhelyszínek (szabadtéri bemutatóhelyek, tanösvények) jövedelemtermelő szolgáltatói oldala hiányzik.

A belföldi turisták részaránya – noha már vannak kiadványok, honlapok, ismertető és rendezvények, ahol az ökoturizmus programjai megjelennek – alatta marad az elvárhatónak. Ezt számos más ok mellett a belföldi vendégek gazdasági helyzete mellett a környezettudatos gondolkodás viszonylagos hiánya jelenti. Fontos tehát az **ökoturizmust** hogy a **környezeti neveléssel összekötni**.

/Forrás: Országos Ökoturizmus Fejlesztési Stratégia – 2008./

Tájékoztatás

A turisztikai fogadóképesség alapvető feltétele a látogatók tájékoztatási rendszerének kiépítése. Fontos, hogy a vendégek védett természeti területen belüli mozgása tudatosan irányított legyen, a vendégek minden információhoz a megfelelő helyen, a megfelelő időben és a megfelelő módon jussanak hozzá, a védett természeti területen belüli tájékozódás a lehető legegyszerűbb legyen, a látogatást befolyásoló információk a megfelelő helyen kerüljenek kiírásra.

Túrávezetés

Minden ökoturisztikai szereplő ajánl vendégei számára szakember által vezetett túrákat, melyek a legnépszerűbb programok között szerepelnek.

A BNPI szakmai túrávezetést írásos megkeresésre vállal, melynek minimális létszáma: 10 fő.

/Forrás: www.bnpi.hu/

Elegendő mennyiségű, minőségű és változatosságú (tematikus) programcsomagok kialakítása, ezek reklámja, valamint megfelelő volumenű kommunikációja szükséges.

Szervezett programok

Az ökoturizmus egyéb szereplői is egyre inkább szerepet vállalnak a különböző térségi programsorozatokhoz kapcsolódó rendezvényekben is (társzervezői feladatok, helyszínbiztosítás, humán erőforrás rendelkezésre bocsátása, szakvezetések lebonyolítása, stb.). Azonban még mindig kevés az olyan rendezvények száma, melyek a különböző turisztikai szolgáltatók összefogásával kerülnének megrendezésre, és ezáltal színvonalas, tematikus és komplex kínálatot eredményeznének. A turisták igénylik a programokat, és a szálláshelyet, egyéb szolgáltatást gyakran a programokhoz megfelelően keresik.

Intermodalitás

Intermodalitás alatt a turizmus különböző ágainak összekötését, a turisztikai szolgáltatók közös képviselését, és összefogásának segítségét értjük. Az ökoturizmust a környezeti neveléssel, sport turizmussal, egészség- és wellness-turizmussal összekötve, az információkat egy helyen összegyűjtve egy olyan komplex kínálat jön létre, amelyben a különböző turisztikai ágak egymást kiegészítik, erősítik.

Közös marketing kidolgozásával, közös, ingyenes (!), nem hagyományosan reklámcélú turisztikai adatbázis összegyűjtésével – akár a településre, de inkább az egri térségre, mint turisztikai desztinációra lehatárolva – az ország turisztikai kínálatával szemben – ahol az információkat nem lehet pl. egyetlen weboldalról összegyűjteni – olyan előnyt jelentene, amely számszerűsíthetően növelné a desztináció, és ezzel együtt Felsőtárkány, mint turisztikai célpont minőségét.

Megjegyzés: fentiekre például szolgálhat a nemzetközi Duna-Régió Víziturisztikai Szövetség szintén most készülő projektje: országos adatbázis a víziturisztika területén, vízitúra táborhelykereső- és minősítő rendszer vonalhálózati térképekkel.

/Forrás: www.viziturazz.hu; www.dr-vtsz.hu/

Fejlesztési javaslatok turisztikai áganként

a) Az aktív sportturizmus fejlesztése

A Nemzeti Sportstratégia célja és vezérelve, hogy a versenysportban elért eredményeink, kialakult hagyományaink megtartása mellett az emberek életének része legyen a rendszeres testmozgás. A stratégiában megfogalmazott jövőkép lényeges gondolata, hogy Magyarország - sportnemzet státuszának megőrzése mellett a társadalom jóval szélesebb rétegeit bevonva - belátható időn belül *sportoló nemzetté* is váljon.

Cél tehát, hogy a sportos életmód érdekében aktivizálja az embereket és ezáltal:

- javítsa a magyar polgárok életminőségét;
- javulást érjen el a népegészség terén;
- életvezetési és problémamegoldása képességek fejlesztésével a felgyorsult világ kihívásaira segítsen felkészíteni az ifjúságot;
- hozzájáruljon a közösségi, családi kapcsolatok erősítéséhez;
- növelje a foglalkoztatottak és a társadalom produktivitását;
- csökkentse az egyenlőtlenségeket, ezzel hozzájáruljon a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációjához.

/Forrás: Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia/

Felsőtárkány természeti környezetének és adottságainak köszönhetően kiválóan alkalmas a természetben űzött sportok – **aktív „outdoor” sportturizmus** – művelésére. Bár a tereptriatlon versenyek hagyománnyal rendelkeznek a községben, pl. Tereptriatlon Országos Bajnokság, Bükk Maraton - évente kb. 1500 résztvevővel, Futóverseny az Egri Testedző Klub rendezésében, Várkúti Futóverseny, stb. Szükséges lenne évente több, akár helyi, térségi rendezésű, **amatőr versenyt** is rendezni.

Az aktív, sportos életmódot folytatók nagy része azonos korbéli és anyagi helyzettel rendelkezik a **wellness-turizmust** is igénybe vevőkkel, így e két turizmus ágazat jó kapcsolódási pontot alkot. Jó kiindulási pont, hogy a Bambara Hotel szezonális fitness programjai által szintén nyitott a sportturizmus felé.

→ *Tervezett projektelemek:*

1. A Bambara Hotelnek a helyben szervezett sportversenyeken indulók számára kedvezményes szálláshelyeket, wellness-programokat (masszázs, szauna) kínálhatna, ezzel „támogatva” a sporteseményeket és népszerűsítve a wellness szolgáltatásokat a sportolók körében.
A díjazás szintén a Hotel által szponzorálva, annak szolgáltatásaiból történik (pl. wellness-csomagok, kedvezményes bérletek / jegyek / kuponok).

b) Gyalogos, kerékpáros és lovas turizmus népszerűsítése

A lágy mobilitási formák (gyaloglás és kerékpározás) népszerűsítése mindenképpen helyi, ill. térségi közszolgálati feladat. Ez a hagyományos imázs elemek, térképek, kiadványok, alkalmi kampányokkal, **összefogó internetes portál** kialakításával érhető el.

Mind a **kerékpározás**, mind a **lovaglás** olyan turisztikai szolgáltatás, amely a már kiépített infrastruktúrát is használja, de nem hoz közvetlen bevételt, így a célterület fenntartói kénytelenek szolgáltatóként is megjelenni. A helyi vállalkozásokkal való összefogás

feltételeinek kidolgozása, érvényesítése nem csak a programok fenntartása, hanem a használt infrastruktúra hosszú távú karbantartása szempontjából is meghatározó.

A **kerékpár** használat kiterjesztéséhez elengedhetetlen a **biztonságos kerékpártárolók** létesítése elsősorban a csomópontokon, buszmegállóknál, központi forgalmas területeken, nagy intézményeknél, szolgáltató helyszíneknél és a közutak mentén. Ezek lehetnek kerékpárállványok, fedett tároló színek, zárható szekrények, vagy akár őrzött kerékpárparkolók. Emellett fontos a kölcsönzési, alkatrész ellátási, javítási, tájékoztatási lehetőségeket támogató környezet kialakítása, melyre Felsőtárkányban már megépült kerékpáros központ kiválóan megfelel.

A kerékpáros központ további fejlesztéseinél figyelmet kell fordítani a **célközönség tájékoztatására**, pontos és **jól használható térképek, útvonaltervezők** elkészítésére – digitális és papír formátumban is.

A **gyaloglás** rehabilitációja szintén kiemelt feladat kell, hogy legyen, a „járdát vissza a gyalogosoknak” jelszó alkalmazásával, gyalogos barát környezet megteremtésével, a település és közlekedés tervezési feladatokba integráltnak. Ennek főbb elemei a meglévő gyalogos útvonalak karbantartása, újak létrehozása, a Fő utca gyalogos részének korzó-jellegű kialakítása, a parkosítás és a közbiztonság biztosítása.

→ *Tervezett projektek:*

1. Hiányoznak kicsi, de igényes „vendéglátó-pontok” a településről, pl. fagyizó, vagy üdítő árus pavilonok a tó – mint turisztikai központ – környékén. Ezek számára a hely már adott a nemrég megépült pavilonsorral, de segíteni, ösztönözni szükséges a megtelepedésüket. A látogatók számára a lehető legtöbb ponton és helyzetben meg kell adni a fogyasztás lehetőségét.
2. Turisztikai erdő kialakítása a Bambara Hotel felett: nordic walking pálya, extrém kerékpáros útvonalak kitűzése, pihenőhelyek kialakítása.
3. Lovas központ létrehozása, az amerikai Monty Roberts módszerére alapulva.

c) „Csónakázó tó” fejlesztése

A felsőtárkányi tó a Turisztikai akcióterület fogadópontja. Méretéből adódóan vízi túrázásra nem alkalmas, de hangulatos csónakázásra, fotózások helyszíneként kiváló. Kapcsolódó szolgáltatásként szükséges a csónakbérletet biztosítani, valamint a szolgáltatásokat a BNPI Látogatóközpontja által nyújtott szolgáltatásokkal összekapcsolni.

→ *Tervezett projektek:*

1. **A tó a látogató központtal** alkalmas a település **turisztikai központjának** betöltésére. Törekedni kell rá, hogy a kiépített tájékoztató táblák ide kalauzolják a túrázókat, látogatókat és a központ egy idegenvezetőként innen irányítsa őket a különböző túraútvonalakra, szolgáltató helyekre, látványosságokhoz.
2. A tóparton egy köz számára nyitott, **erdei tornapályával egybekötött nagyméretű, felnőttek számára is használható játszótér** megvalósítása.

A törekvéssel szinkronban áll az Egererdő Zrt., mint a Felsőtárkányi Állami Erdei Vasút tulajdonosa terve, mely szerint a kisvasút tóhoz vezető, jelenleg nem üzemelő ágát újból üzembe helyeznék, amellyel a tó és környéke, mint turisztikai központ még nagyobb hangsúlyt kapna. A kisvasút fentiekben ismertetett módosított útvonalát, megállóhelyeit szükséges a gyalogostúrák megállóhelyeivel összekötni.

Megkezdődött fejlesztések és a Stratégia szerint javasolt kiegészítések:

a) Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Nyugati Kapu Oktató- és Látogató Központjának fejlesztése:

Bővíti és továbbfejleszti **erdei iskolai programját** a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság. A projekt célja, hogy az ismeretterjesztő programok a korábbinál ingergazdagabb környezetben sokoldalúbb ismeretanyagot adjanak. Az Igazgatóság tervei szerint a beruházás eredményeként a foglalkozásokon résztvevők száma akár 60%-al, évi 1200-1300-ról 2000-re emelkedhet.

A tervezett fejlesztés által a felnövő generáció erdei iskolai programokon résztvevő tagjainak természettudományos ismeretei, valamint a későbbiekben a természetmegőrzésben és a környezetvédelemben játszott szerepük kedvező irányban változik.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azok folyamatos fenntartását, az érdeklődők figyelmének lekötését (például audiovizuális eszközökkel, interaktív játékokkal) és ennek érdekében történő fejlesztéseket sem. A fejlesztéseknél érdemes a fenntarthatóság szempontjainak a figyelembe vétele és a tudatos számszerűsítés.

A védett természeti területekre érkező vendégek között igen magas a gyermekek és fiatalok aránya, akik elsősorban az **alacsonyabb árszínvonalú szálláshelyeket** részesítik előnyben. Az igények alapján szükséges lenne az alacsonyabb kategóriájú kereskedelmi szálláshelyek tudatos fejlesztése annak érdekében, hogy az ifjúság neveléshez kapcsolódó iskolai kirándulások, tanulmányi táborok, és erdei iskolák rendszere hosszútávon fenntartható legyen.

- A látogató-központ kihasználtsága elmondható, hogy éves szinten nem kielégítő. A fejlesztéssel lehetőséget teremt az intézmények egyenletesebb kapacitáskihasználtságára, akár más rendezvények vagy foglalkozások megtartásával is.
- Az ökoturizmust és környezeti nevelés összekapcsolásának kiváló helyszíne a Nemzeti Park Látogató Központja, valamint a kisméretű tó, amely a szó szoros értelmében vízi túrázásra nem alkalmas, de gyermekek evezős oktatására kiváló, amely program akár a „Mindennapos testnevelés” programjához is csatlakozhatna, délutáni sportfoglalkozásként a szomszédos települések gyerekei is részt vehetnének a vízi sportok ismereteinek oktatásán.
- A Nemzeti Park kezdeményezései sokrétűek, rengeteg értékes, érdekes programmal, látnivalóval, melyet a településnek is tudatosan reklámoznia szükséges olyan módon, ami megszüntetni az emberekben a nemzeti park, mint „intézmény” gondolatát, e helyett egy „természeti élmény-központtá” kell válnia. Használni kell a manapság divatos és figyelemfelkeltő médiacsatornákat és látványelemeket, a település arculatához igazítva.

b) Bambara Hotel fejlesztése:

A szállodát körülvevő erdőbe épített elveszett világot mintázó- tematikus parkot alakítanak ki. A bővítés magában foglalja a wellness, SPA és vendéglátás szolgáltatásainak bővítését is. További családi szobák és kapcsolódó gyerekbarát szolgáltatások is kialakításra kerülnek.

A Bükki Rejtélypark közel 3 hektáros ősfás erdőterületen kerül megvalósításra úgy, hogy a látogató elé táruló látvány alapján az első asszociáció egy, az erdő fái, indái, buja növényzete által benőtt, elfeledett város gondolata lesz.

A fejlesztés további jelentősebb elemei: barlangfürdő, térben kiemelt jakuzzi, 17 méter hosszú úszásra is alkalmas barlang medence, 14 fős jakuzzi, napozóterasz, 100 m² étterembővítés, fitneszterem.

→ A Hotelnek is integrálódnia kell a település más típusú turisztikai szolgáltatásaival, közös marketinggel, közös programokkal annak érdekében, hogy szélesebb rétegek is igénybe vehessék szolgáltatásaikat, valamint a Hotel vendégei igénybe vegyék a település egyéb turisztikai kínálatát. Részét kell, hogy képezze a település életének, ne szigetként helyezkedjen el Felsőtárkányban.

c) Kisvasút rehabilitáció és fejlesztés:

Az Egererdő Zrt. a tulajdonában lévő kisvasút egy állomást a tó mellé kíván helyezni, ezzel kapcsolódva a tó-környékhez, mint turisztikai központhoz.

→ A kezdeményezés iránya Felsőtárkány turisztikai fejlesztési törekvéseihez kapcsolódik, azonban nem elegendő a más településeken is megtalálható „kisvasút-szolgáltatás”. A kisvasutat igénybe vevő turisták minél több látványossággal, különböző túraútvonalakra való átszállási lehetőségekkel, látványosságoknál való szervezett, „kötelező” megállásokkal – pl. állatsimogató, természet ismertető hely – kell, hogy találkozzanak az utazás során. A kisvasúton 1 fő idegenvezető mesélhetne út közben a környékről, bemutathatná a következő megállót a látogatóknak.

Településközpont rehabilitációja

Fő utca program

Ha egy település arra törekszik, hogy kielégítse az odalátogatók folyamatosan változó igényeit, akkor mindenképpen szükség van a turizmus és a kultúra szoros együttműködésére. Azonban a kulturális vonzerők fejlesztésének nem elsősorban a turizmust, és annak minél magasabb színvonalú kielégítését kell szolgálniuk, hanem a helyi lakosság életminőségének javítását, az adott település lakóhelyként való vonzerejének növelését. A barátságos, élénk légkör, a gazdag kulturális kínálat, a vonzó épített környezet pedig látogatásra és visszatérésre ösztönzik a turistákat. Így az mondható, hogy az örökségértékek megóvása, az épített környezet állapotának megőrzése, javítása hozzájárul a település kulturális identitásának megerősödéséhez, a fejlesztés pedig akkor válik sikeressé, ha a döntéshozók az izgalmas, dinamikus, vonzó életkörülmények megteremtésére törekшенek a helyi lakosság számára. Egy sikeres település életében egyre inkább jelentős szerepet játszik a kulturális gazdagság, így a szolgáltatásainak, turisztikai attrakcióinak fejlesztése során kiemelt hangsúlyt kell fektetni a kulturális létesítmények létrehozására, alulról jövő kezdeményezések támogatására és a már meglévő szolgáltatások fejlődésének elősegítésére. Mindezekhez szükség van a kulturális szektor résztvevőinek a társadalmi-gazdasági környezet jelentős szereplőivel (önkormányzat, civil szféra képviselői, üzleti vállalkozások valamint az egyház) való együttműködésre.

Egy település kulturális gazdagságát jól mérhetjük az alábbiakkal:

- mennyire él a település az adottságaival a környező többi településhez képest,
- milyen a kulturális aktivitása,
- a fejlesztési tervekben a kulturális elemek hogyan jelennek meg,

- vannak-e kulturális beruházások és támogatások,
- milyen a közművelődés és a közgyűjtemények helyzete,
- mennyire nyitott értékes és egyedülálló magángyűjtemények befogadására,
- milyen szerepet tölt be a kortárs művészet, a kreatív ipar az adott település kulturális életében,
- milyen külső-belső kapcsolatokkal rendelkezik.

Ezen kívül egy település megítélésben igen fontos szerepet tölt be, hogy a kortárs művészet és a fiatalok terei, a klubok, az amatőr mozgalmak, közösségi terek hogyan jelennek meg az életében.

Megvalósult projektekből meg lehet figyelni, hogy mik azok a közös elemek, szempontok, amelyek a fenntartható működés biztosítékai lehetnek.

Az utca arculatának megteremtése: utca burkolat, világítás, vállalkozásbarát magatartás. A vállalkozók, lakosság, intézmények bevonása a tervezésbe, folyamatos párbeszéd kialakítása. A helyi hagyományosan jó kapcsolatok feltérképezése, és az azokra való építkezés. Községi élet nem valósulhat meg egy steril környezetben, a lakófunkciónak is meg kell jelennie. Az ő igényeiket a szabályozás kialakításakor fokozottan is figyelembe kell venni.

Szükségesek ingyenes fesztiválok, amelyek a helyi kínálatot be tudják vonni. A programok összehangoltan, egységes név alatt, közös vizuális elemekkel, összehangolt kommunikációval legyenek hirdetve. Ehhez tartozhat a programokat és a helyi intézeteket, vendéglátóhelyeket összefogó weboldal. Fontos, hogy a weblap naprakész, könnyen kezelhető, könnyen elérhető legyen.

→ *Tervezett projektelemek:*

1. A Fő utca program Felsőtárkány központjának fejlesztési területe. Célja, hogy a település életében jelentős intézményi központ környezeti minőségében is kiemelt területté váljon. A Fő utca lineáris tengelyéről átvéve a szerepet a templom körüli régi településmag valódi központtá váljon. Ennek érdekében a Fő utca program keretében jelentős szerepet kell kapnia a közterületek magas szintű kialakításának, rendezésének.

A Fő utca területén belül és az azt határoló térfalakat alkotó épületeket kiemelten kell kezelni, ezért az erre a területre eső épületek külső felújítására, a program által kijelölt terület zöldfelületeinek, közparkjainak, kerítéseinek rendezésére, létrehozására, felújítására különös gondot kell fordítani. A település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések (zárt árok, igényesebb burkolat kialakítása), a Fő út mentén zöld felületek; látvány és használati térelemek kialakítása, meglévők fejlesztése kívánatos.

2. A tájház udvarán egy fedett szín („palóc kultúrpalota”) megépítése, melyben közösségi rendezvényeket (pl. népi mesterségek bemutatása, zenés táncházak, kézműves foglalkozások, disznótor stb.) lehet tartani a tájház funkcióhoz kapcsolódva. A projekt része egy külső kenyérsütő kemence kiépítése is.

Infrastruktúra fejlesztés

A kisléptékű településfejlesztési elemek (út, híd, közmű infrastruktúra) a település akcióterületeit összekötő, azok elérhetőségét, átjárhatóságát, összeköttetését, tehát működésüket biztosító alapelemek.

Kapcsolódnak a településközpont rehabilitációjához (zárt árok, igényesebb burkolat kialakítása) és a turizmusfejlesztéshez, valamint azok pozitív gazdasági hatásaihoz.

→ Tervezett projektelemek:

1. Déli gazdasági terület infrastruktúra fejlesztése

A Déli gazdasági területet az önkormányzat hasznosítani kívánja. Az értékesítést jelentősen megkönnyíti, hogy a telekalakítás után a telkek megfelelő volumenű közmű infrastruktúrával lesznek ellátva.

2. Rákóczi út aszfaltozás, szélesítés

A Rákóczi út egy része a településközponti akcióterületbe tartozik, így az út aszfaltozása a Településközpont rehabilitációja és egyben a meglévő infrastruktúra fejlesztése is.

2.2.2. Környezeti és Energetikai Hatékonyság

A KEHOP fejlesztési ágai a Felsőtárkányra tervezett fejlesztési ágazatok kijelölésével:

*** klímaváltozásra történő felkészülés * víziközmű-szolgáltatás fejlesztése *
vízvédelemmel, a hulladékgazdálkodással, a levegőminőséggel és a zajvédelemmel
kapcsolatos fejlesztések * természetvédelmi és élővilág-védelmi fejlesztések *
megújuló energiaforrások alkalmazása * energetikai és energiahatékonysági
fejlesztések * energetikai, környezetügyi kutatás-fejlesztés és innováció *
szemléletformálás ***

Felsőtárkány elkötelezett a **fenntarthatóság** eszméjéhez. A település tagja annak a 18 önkormányzatnak, melyek hazánkban csatlakoztak a Polgármesterek Szövetségéhez. A települési és regionális önkormányzatokból álló európai mozgalom önkéntes elkötelezettséget vállal az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások saját területükön történő használata iránt. A település 2013 februárjában elkészítette a **fenntartható energia akciótervét** (SEAP), melynek egyik kiemelt célja a megújuló energiahordozók arányának nagymértékű növelése az energiaellátáson belül. Az energiatakarékosságból és a megújuló használatából adódó megtakarítások rövid távon az energiaköltségek csökkenésében, hosszú távon pedig a fosszilis energiahordozók átváltásaitól való függőség csökkenésében, az energiaköltségek kiszámíthatóságában jelentkeznek.

További gazdasági előnyként jelentkezik a munkahely-teremtés, a helyi vállalkozások fejlesztése, a helyi adóbevételek gyarapodása, valamint – az elérhető támogatások, esetleg a megtakarított széndioxid kibocsátási egységek értékesítésének segítségével – a beruházások kedvező finanszírozása, illetve a korszerűsítések révén az önkormányzati vagyon gyarapodása.

Megújuló energiaforrások alkalmazása

→ Tervezett projektelemek:

1. Biogáz üzem létesítése, biomassza kazánok beszerzése

Felsőtárkány tagja a BÜKK-MAK Leader közösségnek, ahol a Miskolc környéki települések közül hatan biogázzal szállnak be az energiatermelésbe. Ez azt jelenti, hogy az 1 falu – 1 MW program keretében 1 MW-os biogáz erőmű létesítését tervezi a község. Ez, becsült évi 6120 MWh termelésével jelentősen befolyásolja a település kibocsátás-csökkentését: az erőművel elérhető 4800t CO₂ kibocsátás-csökkentés a település összes kibocsátásainak 84%-át teszi ki.

A projekteknek éppen az az erőssége, hogy nem egyszerűen befektetést igényel, hanem éppenséggel rezsiköltséget csökkent, problémákat szív fel, feleslegből, hulladékból (Felsőtárkány esetében a nyersanyag almos tárgya és zöldhulladék) hajt extra hasznot.

A biogáz üzem elhelyezése déli iparterületen a napelemes erőmű mellett (közös csatlakozási pont, középvezetű elektromos vezeték, transzformátor miatt). Száraztechnológiás konténerekbe telepített (1 gépészeti, 3 fermentor) rendszer, teljesítménye 60 kWh elektromos, kb. 60 kW hőteljesítmény. Beruházó a Bükk-MAK Leader Nonprofit Kft. partnereként a Felsőtárkány Községüzemeltetési Nonprofit Közhasznú Kft. Összes projektérték bruttó 135 Mft.

2. Déli gazdasági területen 500 kW-os naperőmű létesítése

KEHOP-pályázat keretében megvalósítandó fejlesztés. A naperőmű elhelyezését indokolja a területen meglévő középvezetű 20 kV-os hálózat kihasználhatósága. A vízbázisra a telepítés nem jelent veszélyt.

Szemléletformálás

Felsőtárkány területén a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának fejlesztéseként létrejövő Bükk-MAK Leader Képzési Központ célja a nemzeti park területén folyó környezeti nevelési és erdei iskolai tevékenység minőségi fejlesztése, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 35 éves fennállása során összegyűlt és rendszerbe foglalt természetvédelmi ismeretek átadása az óvodáskortól a felnőtt korosztályig, elsősorban a közoktatásban résztvevők számára. Így egy olyan **élménypedagógián** alapuló erdei iskola jön létre a település területén, mely mind környezeti, mind gazdaságossági szempontokat figyelembe véve folyamatosan működő, fenntartható, a mai kor szelleméhez igazodó, és amely képviseli a környezeti nevelés céljait, gondoskodik a szakmai programok fenntartásáról és fejlesztéséről.

Az önkormányzatnak elő kell segíteni az energiatakarékossággal, hatékonysággal és megújuló energia használatával kapcsolatos információáramlást. Ez vonatkozik mind a konkrét tudásra és készségekre, mind a finanszírozási lehetőségek kommunikálására. Ennek kiváló eszköze az évente egyszer megrendezendő Energianapok – szakmai, önkormányzati, vállalkozói előadásokkal, tanácsadással és kiállítókkal, közérthető és akár témába vágó szórakoztató felnőtt és gyermekprogramokkal. Ez részben vagy egészében a kiállítókkal/szponzorokkal finanszírozható (ne csak előadások legyenek, hanem megújuló energetikai és épületfelújítási, épületgépészeti, fűtéstechnikai kereskedők, kivitelezők kiállítása, szaktanácsadása, valamint lakossági pályázatokban jártas szakértő részvétele).

Az önkormányzat honlapján létre kell hozni egy energia menüpontot, ebben és az önkormányzat hírlevelében/újságjában rendszeresen meg kell jelentetni a témába vágó szakmai és pályázati tájékoztató anyagokat, cikkeket, híreket, felhívásokat.

Célszerű az önkormányzatnak belépni a Display programba – ez a program az önkormányzat energetikai tevékenységének, eredményeinek rendszerezése, számszerűsítése és átláthatóvá tétele, kommunikálása – a kidolgozott energiafelhasználási kalkulátort pedig a lakosság is használhatja.

A nagyobb energetikai beruházásokba, illetve az átfogó tervekbe, mint ez az akcióterv is, be kell vonni a lakosságot. Civil szervezetek segítségével célszerű például fórumot vagy nyílt önkormányzati közgyűlést tartani a jelentősebb döntések előtt.

Mindezeknek a felelőse együttesen az energetikáért felelős munkatárs és a kapcsolatokért felelős PR, média vagy egyéb szervező feladatokkal megbízott munkatárs.

A közlekedési igények csökkentése érdekében az önkormányzat fokozottabban lehetővé teszi az elektronikus (internetes) ügyintézését.

Fenntartható településfejlesztés

Az integrált fejlesztés elve a 2007-ben keletkezett Lipcsei Charta nyomán vált az európai településfejlesztési politika nyomatékos követelményévé. A településfejlesztő tevékenység akkor szolgálja a fenntartható település, mint jövőkép elérését, ha

- Olyan településszerkezet tervez és alakít ki, amely hatékony földhasználaton keresztül csökkenti az ökolábnymot. Ugyanakkor a települési funkciókat hatékonyan biztosítja. Mindemellett olyan települési infrastruktúrákat fejleszt ki, amelyek minél alacsonyabb természet-használatot, ökolábnymot eredményeznek.

A fenntarthatóság lényegével, amely szerint a növekedés fizikai korlátai végesek, ezért a fejlődést adott korlátokon belül kell megvalósítani, azonos a kompakt település, hiszen „határokon belül” próbál megoldást keresni a problémákra. A kompakt település elve határozottan korlátozza a település horizontális terjeszkedését. A város növekedési igényét részben vertikális irányba kényszeríti, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabban használja ki, összehangolja a lakó és ipari-, kereskedelmi fejlesztések gyakorlatát, de elsősorban vegyes és hatékony földhasználattal biztosítja a települési funkciókat. A kompakt települést ugyanakkor célszerű zöldövezettel körbefogni - jelképesen is - értékes és változatos élővilággal, amely fontos stratégiai szerepet játszik azzal, hogy megvédi a természetet a település terjeszkedésével szemben.

- Környezetkímélő, energiatakarékos közlekedési rendszereket hoz létre, elsősorban a tömegközlekedés fejlesztésével. Az intézményes autófüggés jelenségét megpróbálja mérsékelni és feloldani.

A közlekedési igények szempontjából a legnagyobb jelentősége annak van, hogy hol koncentrálnak a lakóhelyek, (lakótelepek, lakóövezetek), milyen a lakosság és a munkahelyek aránya, a lakosság foglalkoztatás szerinti összetétele. Ezen kívül vizsgálni kell a forgalomvonzó létesítmények (kereskedelmi egységek, oktatás, sport, rekreáció) valamint az egészségügyi ellátás, az államigazgatási szervek elhelyezését, hatókörét. A kompakt település másik indoka a hatékony infrastruktúra üzemeltetés. A sűrűn lakott településeken a vonalas infrastruktúra fajlagosan olcsóbb.

- Felkészül a kőolajkitermelés jelentős csökkenésére és a magas olajárakra.

- Figyelembe veszi a demográfiai változásokat a lakásépítési programok tervezése során, biztosítja a változó közösségi igényeket.

A világgazdaság igényeinek megfelelően a komplex és rugalmas települések lesznek az innováció és gazdasági tevékenység színterei, ugyanakkor a részleges lokális és regionális önellátást is alapvető célként kell kitűzni.

Az információs társadalom kibontakozásával párhuzamosan új igények és új funkciók jönnek létre, ezek feltételeinek a biztosítása.

Felsőtárkány élen jár a megújuló energia hasznosításában. Az önkormányzat intézményeinek fűtési korszerűsítése biokazánok beszerelésével megtörtént, napkollektorokat helyeztek el a faluházra és az iskolára is napelemek kerültek. Elektromos kerékpár és gépjármű töltésére nyílik lehetőség az általános iskola parkolójában. Közlekedés területén a turisztikai kerékpáros forgalom által használt kerékpárutak mellett a rendezési tervben már megtörtént a jelentős helyi, belső forgalom számára nélkülözhetetlen kerékpáros út kijelölése is, ezzel csökkentve az autófüggést.

Felsőtárkány a jövőbeni fejlesztéseivel is igyekszik a fenntartható településfejlesztés irányelveit követni és egy komplex, rugalmas, ugyanakkor önellátó településsé válni.

→ A megújuló energiák használatára való, minél nagyobb mértékű áttérést a lakosság körében is ösztönözni, segíteni kell: kis- és házi méretű RES berendezések pályázati úton történő beszerzésével, pályázatfigyeléssel, pályázatírással, szakmai anyagok közzétételével.

2.2.3. Emberi erőforrások

Az EFOP fejlesztési ágai a Felsőtárkányra tervezett fejlesztési irányok kijelölésével:

** infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén * fejlesztések a társadalmi befogadás érdekében * infrastrukturális beruházások az oktatás és kultúra területén * oktatási, kulturális fejlesztések * közigazgatási infrastruktúra feltételeinek javítása * kutatási fejlesztések **

A nevelési-oktatási programok keretében elő kell segíteni az egészséges életmódra nevelést, a szabadidő aktív, testmozgással járó természetben megvalósuló formáit, hazánk természeti és kulturális örökségének, épített kincseinek megismerését, ökoturisztikai szemleletű bemutatását, amely közvetetten a hazai turizmus népszerűsítését is célozza.

Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén

→ Tervezett projektelemek:

1. Felsőtárkány az akadálymentes falu:

A testi fogyatékkal élő emberek számára kizárólag az akadálymentesített környezet jelenti az életteret. Az akadálymentesített épületek, intézmények, objektumok azonban sajnos minden településen csak szigetszerűen jelennek meg, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vakok, vagy kerekesszékesek számára egy település sem használható igazán.

Az akadálymentesített épületekbe való eljutást az akadálymentes járdák, vagy a speciális jelzőlámpák jelentik. Ezek nélkül az infrastrukturális fejlesztések nélkül az akadálymentesített épületek szinte csak az előírás betartását szolgálják.

Jelentős igény lenne a község közterületeinek, közintézményeinek akadálymentesítésére nem csak lakossági, hanem turisztikai szempontból is. A testi fogyatékkal élők turizmusba való tudatos bevonása még nem elterjedt aspektus.

A járdák, járdaszigetek, hidak, parkolók, parkok, kulturális helyszínek, szállás és vendéglátóhelyek **kötelező, minimális mértéken túllépő együttes akadálymentesítése** olyan többletpotenciált adna Felsőtárkány számára, amely nem csak eszmei értéket adna a falunak.

Felsőtárkány jövőképebe, mely szerint **Felsőtárkány a természet, a környezet és a népesség egészségét szolgáló település** – benne foglaltatik az esélyegyenlőség ilyen módon való biztosítása is.

Tervezett projektelem a **Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése** is, amely a legalapvetőbb gesztus a lakosság számára, azt is figyelembe véve, hogy kerekesszék használatára nem csak a testi fogyatékosok, hanem az idősek is rákényszerülhetnek.

2. Járóbeteg alapellátás fejlesztése:

A régi polgármesteri hivatal épületében (Rákóczi út 53.) gyermekorvosi rendelő, védőnői rendelő, szűrőhelység kialakítása, ez épület általános felújítása.

3. Idősek napközi otthonának kialakítása:

A település idős lakói számára igény mutatkozik egy olyan napközi otthon kialakítására, amelybe a nyugdíjasok a napjaikat együtt eltölthetik, ugyanakkor nem kell elhagyniuk otthonaikat, megválni régi életmódjuktól, tárgyaiktól. Használaton kívüli, esetleg önkormányzati tulajdonú épület átalakítása kiválóan alkalmas lehet egy felsőtárkányi méretű napközi otthonná való átalakításra. Az önkormányzatnak feladata az idősek támogatása, érdeke, hogy az esélyegyenlőség elvét alkalmazva idős lakói számára egy komfortos öregkort biztosítson.

Fejlesztések a társadalmi befogadás érdekében

→ Tervezett projektelemek:

1. „Dolgozz otthonról” program:

Az emberi erőforrások támogatását, valamint a fenntartható fejlődést, a környezetvédelmet is integrálja a „Dolgozz otthonról” program, amelynek lényege, hogy a felsőtárkányi telephelyű cégek, azoknak az alkalmazottaiknak, akik munkájához nem szükséges a személyes jelenlétük, engedélyezik, hogy az internet és mobilkommunikáció segítségével otthonukból végezzék a napi munka nagy részét.

Ez egyrészt jó lehetőséget biztosítana a kisgyermekes anyukák munkába való visszatérésére, akik nem szakadhatnak el hosszabb időre a gyermeküktől, ugyanakkor elengedhetetlen a megélhetésükhöz, hogy munkába álljanak. Másrészt viszont a településen a napi autós közlekedést, az üzemanyag felhasználást és a vele járó légszennyezés mértékét is kedvezően befolyásolná.

A település, ösztönzésképpen helyi adókedvezményt biztosíthatna az otthonról dolgozó alkalmazottakat foglalkoztató cégek számára.

2. A Falu irodája:

A „Falu irodája” a fenti projektötlethez kapcsolódva, egy olyan, a településközpontban lévő iroda lenne, ahol non-profit jelleggel, a lehető legalacsonyabb költségekkel mindenki igénybe vehetné az irodai munkához olykor szükséges szolgáltatásokat: fénymásolás, nyomtatás, szkennelés, spirálozás, stb. Ennek az irodának a kialakítására megfelelő lenne a régi Művelődési ház, vagy az új Faluház egy terme. A projekt összekapcsolható a Posta szolgáltatásaival, valamint gyermek-megőrző létesítésével, amely a fővárosban már elterjedt Máltai játszótér mintájára működhetne. Ezzel a cégek irodai költségei jelentősen csökkenthetők, az alkalmazottak munkaidő beosztása és munkakörülményei rugalmasabbá tehetők.

Jövőkép:

„FELSŐTÁRKÁNY A TERMÉSZET, A KÖRNYEZET ÉS A NÉPESSÉG EGÉSZSÉGÉT SZOLGÁLÓ TELEPÜLÉS.”

Atfogó cél:

FELSŐTÁRKÁNY A TERMÉSZETTEL EGYÜTT ÉLŐ TELEPÜLÉS, MELY A TERMÉSZETVÉDELEMRE ÉS A MEGÚJULÓ ENERGIÁKRA ALAPOZVA FEJLESZTI ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉT ÉS KOMPLEX ÖKOTURISZTIKAI KÍNÁLATOT HOZ LÉTRE.

Tematikus célok (4-6 év):

„KEMÉNY” FEJLESZTÉSI ELEMEL

„LAGY” FEJLESZTÉSI ELEMEL

Táj- és természetvédelem

- A Tó, mint legnagyobb vizes élőhely fejlesztése

- Az egyedi tájértékek kataszterbe gyűjtése, a természet- és tájvédelmi fejlesztések a Nemzeti Parkkal együttműködve

Környezeti és energetikai hatékonyság

- Napelemek felszerelése az önkormányzati intézményekre, biomasszakazánok beszerzése
- Déli gazdasági területen 500 kW-os naperőmű létesítése
- Biomassza kazánok beszerzése
- LEADER Energiaudvarok fejlesztése
- Községi Kútúró Berendezés beszerzésének támogatása

- A Falu irodájának kialakítása
- „Dolgozz otthonról” program elindítása

Gazdaságfejlesztés és innováció

- A település déli részén lévő gazdasági terület infrastruktúrájának fejlesztése, naperőmű létesítése

- LEADER rendezvények támogatása
- Helyi termékek integrációjának fejlesztése, helyi- és erdei termékek feldolgozásának, értékesítésének kifejtése

Rekreáció, egészségügyi szolgáltatások és turizmusfejlesztés

- BNPI látogatóközpont bővítése, a Tó környékének turisztikai központtá fejlesztése
- Bambara Hotel fejlesztése
- Turisztikai erdő kialakítása a Bambara Hotel felett
- Az ökoturizmus elterjesztése a Nemzeti Parkkal együttműködésben
- Fenntartani és bővíteni szükséges a tematikus turisztikai programok kínálatát
- Intermodalitás a turizmus különböző ágainak összekötésével
- Palóc Kultúrpajta építése a Tájház udvarán

- A falu „gyógyító jellegének” erősítése
- Helyi sportesemények bővítése, népszerűsítése

Emberi erőforrások

- Programkínálat bővítése: nem csak állandó, „helyi” programok, hanem a programturizmusba is integrálható programok szervezése
- Idősek napközi otthonának kialakítása
- Járóbeteg alapellátás fejlesztése

- Települési monográfia, értékkataszter készítése
- Rendszeres programok a lakosságnak: pl. Virágos Felsőtárkányért
- „Dolgozz otthonról” program elindítása

Közlekedésfejlesztés, közműfejlesztés

- Turisztikai útvonalak kijelölése, a Bambara Hotel fölött kialakítandó turisztikai erdővel való összekapcsolása szükséges a Bükkön átvető kerékpárutaknak
- A Fő utca program által az új és felújítandó légvezeték földbe helyezése
- Kisléptékű településfejlesztés (út, híd, infrastruktúra)
- Belterületi úthálózat és vízelvezetés felújítása

A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

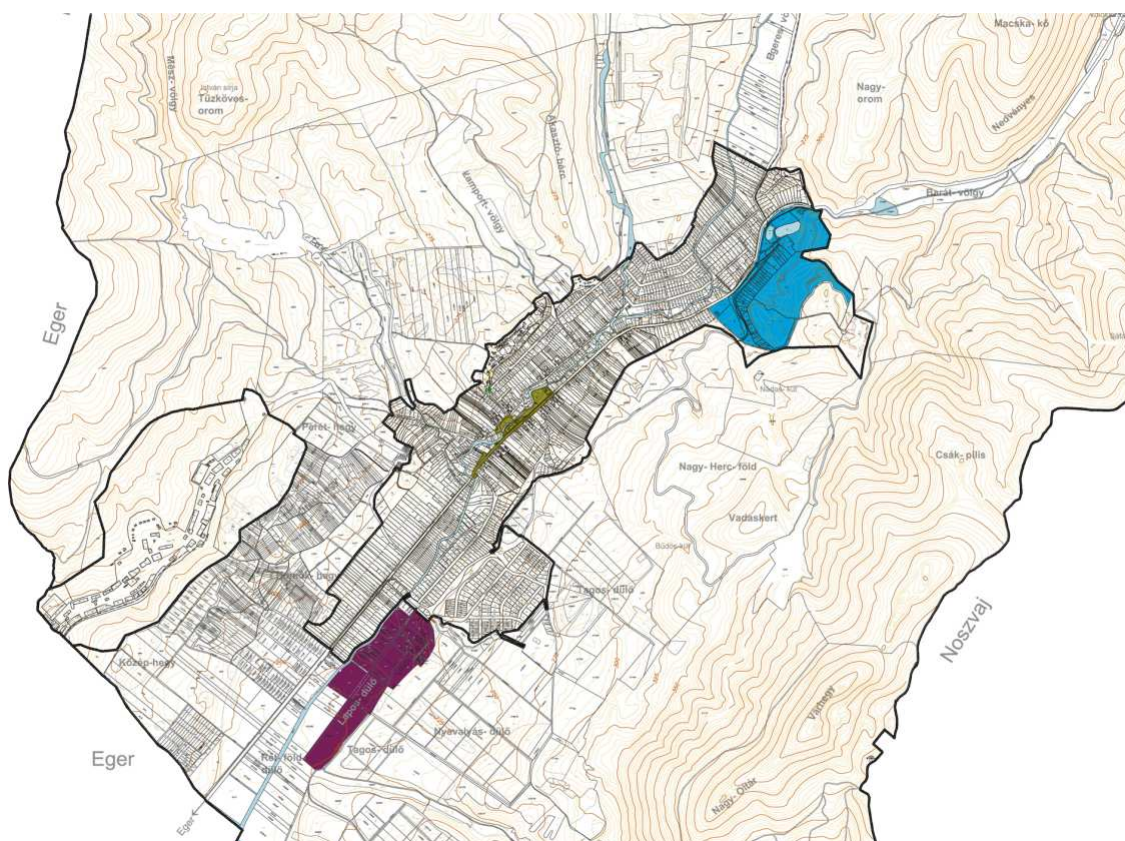
Prioritás	Ágazati besorolás	Fejlesztések	Operatív programok 2014-2020		
			Gazdaságfejlesztés és Innováció	Környezeti és Energetikai Hatékonyság	Emberi Erőforrás Fejlesztési OP
I.	Infrastruktúra fejlesztés	Belterületi úthálózat és vízelvezetés felújítása		X	X
		Kisléptékű településfejl. (út, híd, infrastruktúra)			X
		Biomassza kazánok beszerzése		X	
		Déli gazdasági terület infrastruktúra fejlesztése	X		
II.	Vállalkozói környezet fejlesztése	Déli gazdasági terület 500 kW-os naperőmű	X	X	
II.	Turizmusfejlesztés	Bambara Hotel fejlesztése	X		
		BNPI látogatóközpont bővítése	X	X	
		Sportpálya rehabilitáció, műfüves pálya építés			X
		Tóparti turisztikai központ kialakítása, kisvasút rehabilitáció és fejlesztés az Egererdő Zrt-vel	X		
III.	Településközpont rehabilitáció	Településközpont rehabilitációja	X		
		Faluház parkolójának kiépítése			X
		Tornaterem felújítás, sportudvar fejlesztés			X
IV.	Intézmény jellegű fejlesztések (esélyegyenlőségi, szociális)	Járóbeteg alapellátás fejlesztése	X		X
		Idősek napközi otthonának kialakítása	X		X

5. táblázat: A tervezett fejlesztések operatív programokhoz való illeszkedése

3. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

3.1. AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSÁVAL

Jelen stratégiában három akcióterület került kijelölésre a SWOT analízisből, a külső és belső összefüggésekből levezethető célok és fejlesztések alapján. A területfelhasználásukban is jól elkülöníthető területek kijelölését nagyban meghatározta, hogy az ITS-ben megfogalmazott programok a jelenlegi rendezési terv szerves folytatásaként kerültek meghatározásra.

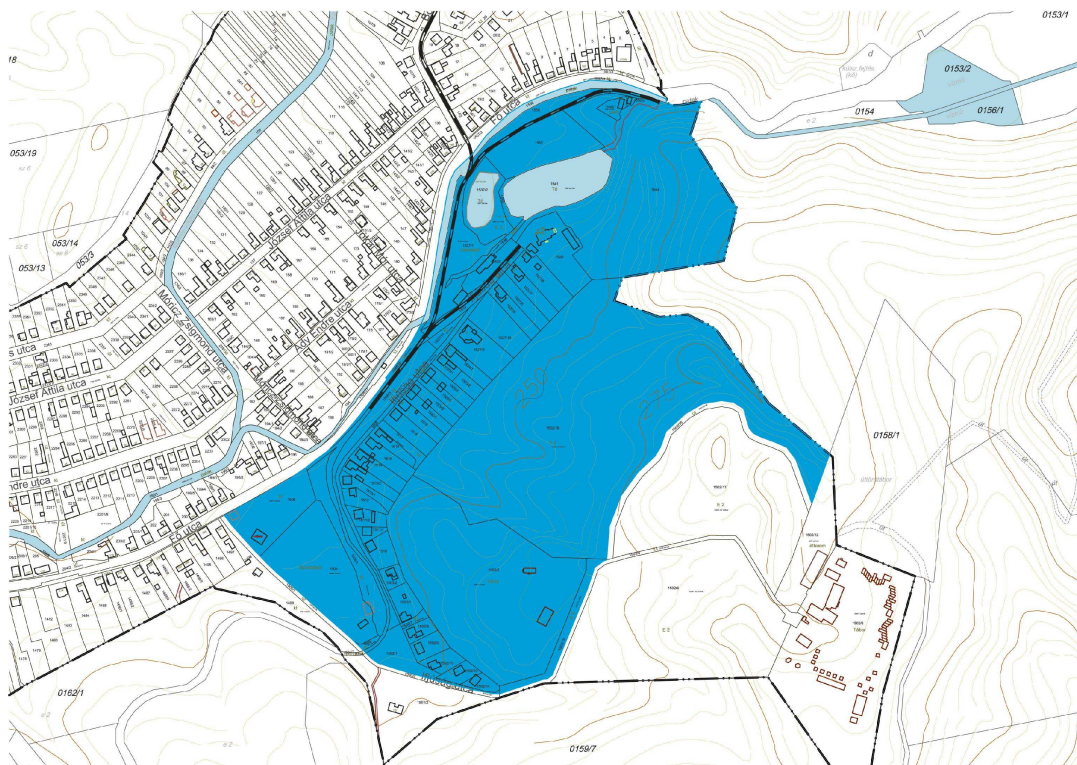
8. ábra: Akcióterületek lehatárolása

3.1.1. Turisztikai akcióterület

A turisztikai akcióterületen helyezkedik el a Felsőtárkányi tó, a Bükki Nemzeti Park Látogatóközpontja, a Faluház, a foci pálya és a Bambara Hotel. Az akcióterület az utóbbi időkben jelentős fejlesztések helyszíne volt, azonban további fejlesztések szükségesek ahhoz, hogy a turizmus Felsőtárkány a gazdaságának egyik fő pillérévé váljon.

Lehatárolás: Ebbe az akcióterületbe kerültek a turisztikához, idegenforgalomhoz szervesen kapcsolódó fejlesztéseknek teret adó tó környéki terület került lehatárolásra.

Határoló utcák: Fő utca — 1500/1 hrsz-ú út — Ifjúság utca — 1502/3 hrsz-ú út — 1052/16 hrsz-ú út — 1502/18 hrsz-ú és az 1544 hrsz-ú erdő.

9. ábra: A Turisztikai akcióterület lehatárolása

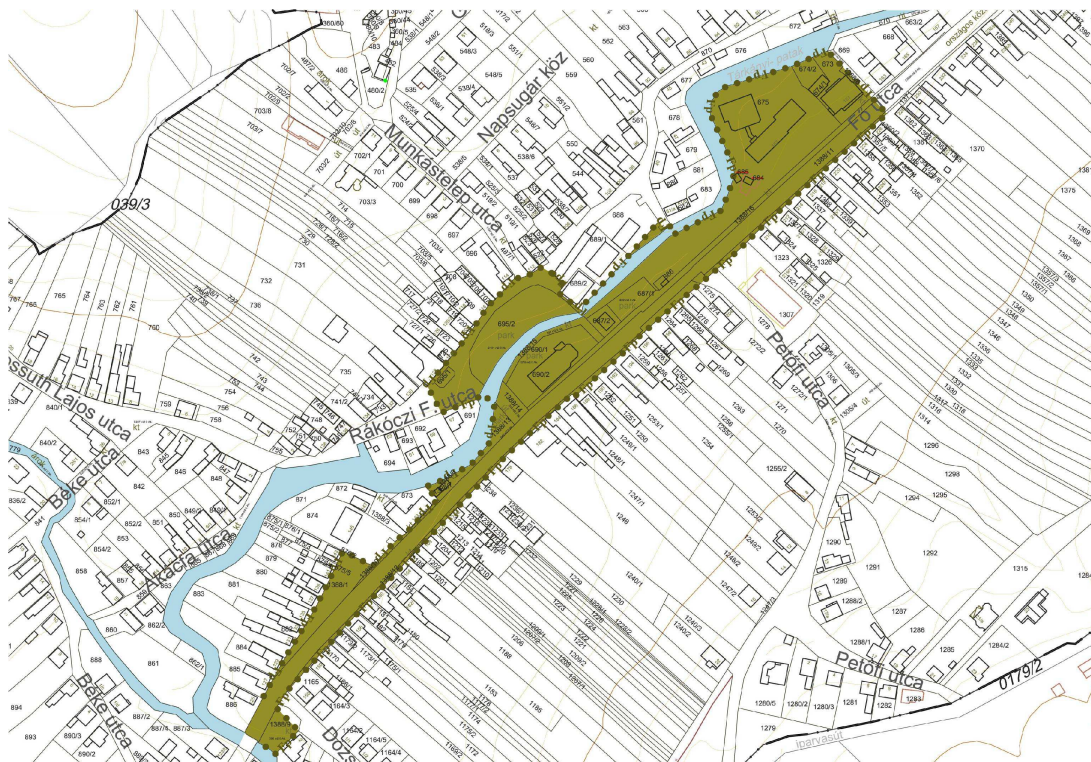
A turisztikai akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- Felsőtárkány településfejlesztésnek egyik meghatározó eleme a természethez kötődő turisztikai ágazatok erősítése, ennek megfelelő programok szervezése, komplex turisztikai kínálat megjelenítése.
- Az akcióterület rendelkezik olyan területi potenciállal, amely alkalmas további jelentős fejlesztések végrehajtására.
- Az akcióterület jelentős turisztikai attrakcióval rendelkezik, amelyek vonzereje és kihasználtsága nagymértékben növelhető.
- A magánszféra aktivitása jelentős mértékben növelhető az önkormányzati fejlesztésekhez való kapcsolódás lehetőségének megteremtésével. (Bambara Hotel)
- A kedvező természeti környezetben (Bükk kapuja, Bükki Nemzeti Park) jelentős fejlesztési potenciál rejlik.

3.1.2. Faluközponti akcióterület

A faluközponti akcióterület lehatárolása megegyezik a 2011-es településrendezési tervben lehatárolt Fő utca programmal. A Fő utca program Felsőtárkány központjának fejlesztési területe. Célja, hogy a település életében jelentős intézményi központ környezeti minőségében is kiemelt területté váljon. A Fő utca lineáris tengelyről átvéve a szerepet a templom körüli régi településmag valódi központtá váljon. Ennek érdekében a Fő utca program keretében jelentős szerepet kell kapnia a közterületek magas szintű kialakításának, rendezésének.

Lehatárolás: Tárkányi-patak és a Fő utca által határolt terület közterületei a Dózsa György utcától indulva az 1388/6-os útig bezárólag. A patak túlszéljén pedig az Egészség ház előtti park és köztér tartozik bele.

10. ábra: A Faluközponti akcióterület lehatárolása

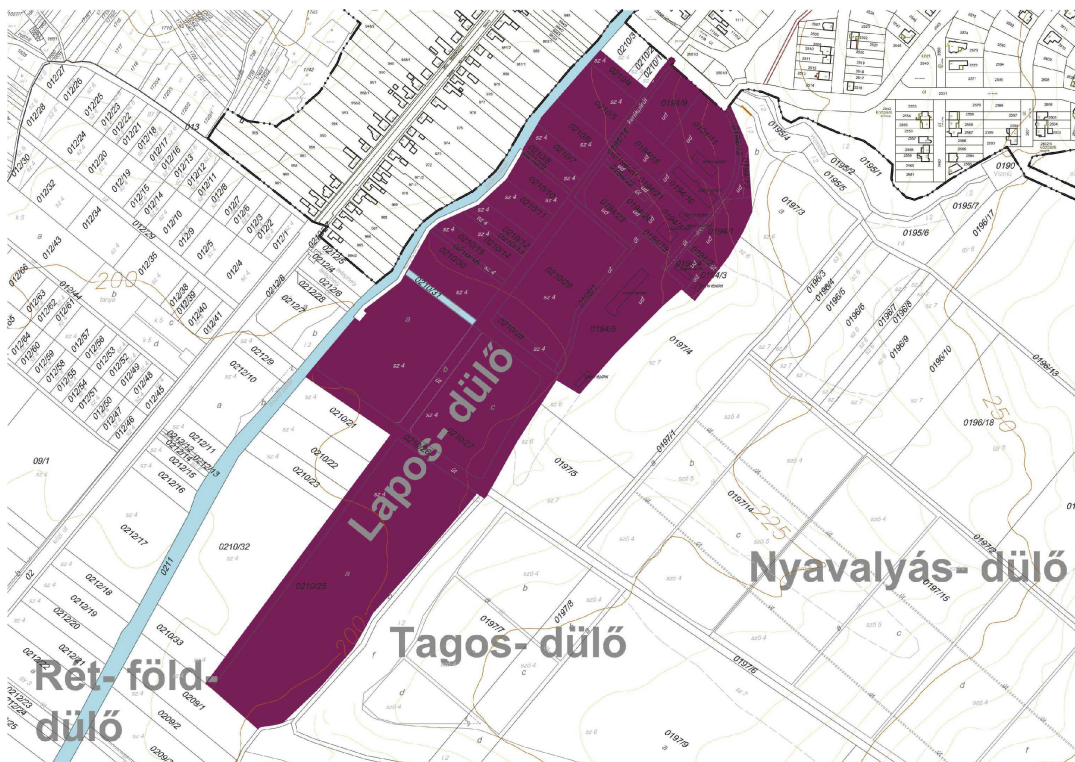
A faluközponti akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- A település főbb központképző épületei egy lineáris tengelyre, a Fő útra vannak felfűzve, ezeket érinti az igényesebb közterület rendezés
- A település csendes alvófaluvá válik, melynek lakói így nem tudják használni mindazokat a szolgáltatásokat, melyeket egy korszerű település polgárainak kínál. A központi funkciók iránti igény fokozatos leépülése a településközpont kívántnál lassúbb fejlődését eredményezi. Ennek a folyamatnak a megállítása szükséges.
- A település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések (zárt árok, igényesebb burkolat kialakítása, földkábelek), a Fő út mentén zöld felületek; látvány és használati térelemek kialakítása, meglévők fejlesztése kívánatos.
- A rendelkezésre álló közterek jelentős fejlesztési potenciált rejtene, megújításukkal a minőségi közösségi terek száma és kiterjedése nagymértékben növelhető
- A közterek megújításával a terület jelentősen felértékelődik, és vonzóbbá válik a lakosság és ezáltal a gazdasági szereplők számára.
- A Fő utca mentén új, a jelenlegi kínálatot kiegészítő vállalkozások, kereskedelmi egységek letelepedésének ösztönzése annak érdekében, hogy minél szélesebb árukínálat és magasabb minőséget nyújtó szolgáltatási paletta alakuljon ki.
- Kulturált, az egységes utcakép kialakításának ösztönzése a Fő utca mentén.
- A funkcióbővítés elősegítése a Fő utca mentén elsősorban vendéglátóhelyek, kávézók kialakításának támogatása, a meglévő közszolgáltatások bővítése, és új közszolgáltatások telepítése, amely hozzájárulhat a terület újfajta, elsősorban közösségi találkozóhely szerepének kialakításához.

3.1.3. Gazdasági akcióterület

Lehatárolás: Felsőtárkány Eger felé eső déli, külterületi részén a lakóterületekhez kapcsolódóan nem zavaró gazdasági terület kialakulása kezdődött meg. Ennek a lehetőségét már a 2011-ben elfogadott településrendezési tervek is biztosították.

Az Imókö-patak és a Várhegy utca által határolt területhez a következő helyrajzi számok tartoznak: 0194/1-5, 0194/9-15, 0194/20-24, 0198/1, 0210/4-16, 0210/26-30

11. ábra: A Gazdasági akcióterület lehatárolása

A gazdasági akcióterület lehatárolását a következők indokolták:

- Az akcióterület jó közlekedési kapcsolattal rendelkezik Eger felé, ugyanakkor a településről is könnyű a megközelítése.
- Lakóterülethez kapcsolódik, ugyanakkor nem fejt ki rá jelenős zavaró hatást (különálló egységet képez).
- A 2011-es településrendezési terv már megteremtette a lehetőségét a gazdasági tevékenységek megjelenésének ezen a területen.
- Az önkormányzat infrastrukturális előkészítő tevékenysége által a magánszféra aktivitása, beruházási, fejlesztési kedve is jelentősen növelhető.
- Helyi munkahelyek, helyben való foglalkoztatottság mértéke növelhető, a munkanélküliség mérsékelhető.
- Az akcióterület rendelkezik olyan területi potenciállal, amely alkalmas további jelentős fejlesztések végrehajtására.
- Ezen a területen alkalmasak a feltételek a megújuló energia hasznosítását segítő beruházásoknak (naperőmű, biogázüzem)

**3.2. AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN A MEGVALÓSÍTÁSRA KERÜLŐ
FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ JELLEGŰ BEMUTATÁSA, A FEJLESZTÉSEK
ÜTEMEZÉSE**

Project neve	Project helyszíne (hrsz)	Project rövid leírása	Kapcsolódás a célrendszerhez	Fejlesztés ütemezése	Fejlesztés hatása
Turisztikai akcióterület					
Tóparti turisztikai központ kialakítása, kisvasút rehabilitáció és fejlesztés az Egererdő Zrt-vel	1533				
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság Nyugati Kapu Oktató és Látogató Központjában működő erdei iskola élménypedagógiai központú fejlesztése	1529	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság működési területén folyó környezeti nevelési és erdei iskolai tevékenység minőségi fejlesztése	Környezeti és energetikai hatékonyság-szemléletformálás		
Faluház parkolójának kiépítése	1506				települési
Sportpálya rehabilitáció	1505	Teljes talajcserét követően új nagypályát alakítanak ki, víz elvezető rendszerrel, automata öntözőberendezéssel, emellett egy kisméretű műfüves pálya is helyet kap a sporttelepen. A TAO-s pályázatokból több mint 100 millió forintot nyert az egyesület, ebből a pályák kialakítására mintegy 90 millió fordítható.		2013	települési
Bambara Hotel 2. ütem	1502/2	kalandpark (bükk rejtélypark)			
Turisztikai erdő, erdei tornapálya	1502/18	nordic walking pálya, extrém kerékpáros útvonalak kitűzése, pihenőhelyek kialakítása			
Lovas központ	Bő-völgy	Lovagoltatás, lovas oktatás, karám, istálló létesítése			
Faluközponti akcióterület					
Fő utca program		A Fő utca területén belül és az azt határoló térfalakat			települési

		alkotó épületeket kiemelten kell kezelni, ezért az erre a területre eső épületek külső felújítására, a program által kijelölt terület zöldfelületeinek, közparkjainak, kerítéseinek rendezésére, létrehozására, felújítására különös gondot kell fordítani, az ezekre készülő terveket az egri önkormányzati tervtanács elé kell vinni. A település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések (zárt árok, igényesebb burkolat kialakítása			
Gazdasági akcióterület					
Infrastruktúra fejlesztése	0194, 0210	A Déli gazdasági területet az önkormányzat hasznosítani kívánja. Az értékesítést jelentősen megkönnyíti, hogy a telekalakítás után a telkek megfelelő volumenű közmű infrastruktúrával lesznek ellátva.			települési
Naperőmű telepítése	0194, 0210	KEHOP-pályázat keretében megvalósítandó fejlesztés. A naperőmű elhelyezését indokolja a területen meglévő középvezetű 20 kV-os hálózat kihasználhatósága. A vízbázisra a telepítés nem jelent veszélyt.	Környezeti és energetikai hatékonyság - Megújuló energiaforrások alkalmazása		települési
Biogáz üzem kialakítása, biomassza kazánok beszerzése	0194, 0210	Elhelyezkedés szintén a déli iparterületen a napelemes erőmű mellett (közös csatlakozási pont, középvezetű elektromos vezeték,	Környezeti és energetikai hatékonyság - Megújuló energiaforrások alkalmazása		települési

		transzformátor miatt). Szárastechnológias konténerekbe telepített (1 gépészeti, 3 fermentor) rendszer, teljesítménye 60 kWh elektromos, kb. 60 kW hőteljesítmény). Beruházó a Bükk- MAK Leader Nonprofit Kft. partnereként a Felsőtárkány Községüzemeltetési Nonprofit Közhasznú Kft. Össz. projektérték bruttó 135 MFt.			
--	--	--	--	--	--

6. táblázat: Fejlesztések bemutatása, ütemezése

A kijelölt akcióterületek jellemzőit megvizsgálva a következő szempontok alapján rangsort szükséges meghatározni a fejlesztések között:

- indokoltság, szükségesség:
 - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
 - az akcióterületi fejlesztések időszerűsége,
 - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
- hatások:
 - az akcióterületi fejlesztések hatása a település egészére,
 - az akcióterület jelentősége a település lakófunkciójára nézve,
 - az akcióterületi fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- finanszírozás és fenntarthatóság:
 - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
 - a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága,
 - a bevonható magánforrások mértéke,
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

A kialakult prioritási sorrend összességében a megvalósítás ütemezését is befolyásolja, ahogyan azt az alábbi táblázat alapján is kirajzolódik.

Akcióterületek javasolt prioritási sorrendje	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Turisztikai akcióterület				X						
Faluközponti akcióterület					X					
Gazdasági akcióterület /Déli gazdasági terület/			X							

7. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések ütemezése

3.3. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

Project neve	Project hely- színe	Project rövid leírása	Project gazda	Előkészítet- tség	Megvalósítás kezdete és vége		Költség (Ft)	Forrás
Tóparti turisztikai központ kialakítása, kisvasút rehabilitáció és fejlesztés az Egererdő Zrt-vel	1533 hrsz	A Felsőtárkányi Állami Erdei Vasút tóhoz vezető, régi vasúti nyomvonalának helyreállítása, valamint indítóállomás képzése a tónál.	Egererdő Zrt.	konceptió szint				
Bükk Nemzeti Park Igazgatóság Nyugati Kapu Oktató és Látogató Központjában működő erdei iskola élménypedagógiai központú fejlesztése	1529 hrsz	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság működési területén folyó környezeti nevelési és erdei iskolai tevékenység minőségi fejlesztése	Bükk Nemzeti Park Igazgatósá- g	pályázat benyújtva, építési engedéllyel rendelkezik	2012. feb. 1.	2014- dec.31.	59 307 143	ERFA
Sportpálya rehabilitáció	1505 hrsz	műfüves pálya építés, öltöző felújítása		folyamatba- n	2013	2013	100 000 000	TAO- MLSZ
Felnőtt-játszótér		Tóparton erdei tornapályával egybekötött, felnőttek számára is használható játszótér kialakítása					60 000 000	
Bambara Hotel** **	1502/2 hrsz	kalandpark (bükk rejtélypark)	magán beruházó (SPEND MANAGEM ENT Szolgáltató Kft.)	pályázat benyújtva, tervek elkészültek	2013. márc. 1.	2013. dec. 31.	442 190 000	ERFA
Turisztikai erdő, erdei tornapálya	1502/18 hrsz	nordic walking pálya, extrém kerékpáros útvonalak kitzése, pihenőhelyek kialakítása						
Fő utca program*	település központ	A Fő utca területére és a határoló térfalak épületeinek külső felújítására, a program által kijelölt terület zöldfelületeinek, közparkjainak, kerítéseinek rendezése, létrehozása, felújítása. A település	önkormány- zat	településre- ndezési terv szint	2012	2013	73 514 396	ERFA

		környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések (zárt árok, igényesebb burkolat kialakítása).						
Biogáz üzem kialakítása, biomassza kazánok beszerzése az önkormányzati intézmények számára	0194, 0210 (Déli gazdasági terület)	Száraztechnológiás konténerekbe telepített (1 gépészeti, 3 fermentor) rendszer, teljesítménye 60 kWh elektromos, kb. 60 kW hőteljesítmény).	Bükk-MAK Leader Nonprofit Kft.Felsőtárkány Községüzeme melletési Nonprofit Közhasznú Kft.	pályázat benyújtva 2. kör	2014	2014	Br. 135 000 000	KEHOP
Lovas központ létrehozása	Bő-völgy	Karám, istállók		konceptió szint				

8. táblázat: A településfejlesztési akciók vázlatos terve

3.4. AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ

Helyhez nem kötött, „lágy” fejlesztési elemek

Társadalmi-gazdasági élet szereplőinek együttműködése

A településnek ki kell elégítenie az odalátogatók változó igényeit, ezért mindenképpen szükség van a turizmus és a kultúra szoros együttműködésére. A kulturális szolgáltatások fejlesztésének azonban nem elsősorban a turizmust kell szolgálniuk, hanem a lakosság életminőségének javítását, a település lakóhelyként való vonzerejének növelését.

Az örökségértékek megóvása, az épített környezet állapotának megőrzése, javítása hozzájárul a település kulturális identitásának megerősödéséhez, a fejlesztés pedig akkor válik sikeressé, ha a döntéshozók az izgalmas, dinamikus, vonzó életkörülmények megteremtésére törekшенek a helyi lakosság számára. Egy település életében egyre inkább jelentős szerepet játszik a kulturális gazdagság, így a város szolgáltatásainak, turisztikai elemeinek fejlesztése során kiemelt hangsúlyt kell fektetni a kulturális létesítmények létrehozására, alulról jövő kezdeményezések támogatására és a már meglévő szolgáltatások fejlődésének elősegítésére.

Ezekhez szükség van a kulturális szektor résztvevőinek a társadalmi-gazdasági környezet jelentős szereplőivel való együttműködésre.

Az önkormányzatnak segítenie kell az önkormányzat, civil szféra képviselői, üzleti vállalkozások, valamint az egyház működését.

Intézmények eszközellátása, programkínálat

Az Európai Unió pályázati kínálat lehetővé teszi az egyes projektek teljes voltukban pályázati forrásból történő megvalósulását. Fontos szem előtt tartani, hogy egy új beruházást nem elegendő létrehozni, annak folyamatos üzemeltetése, szolgáltatásainak bővítése a későbbiek során a létrehozással azonos prioritású feladat.

A működés ellátásához szükséges, folyamatosan fejlesztendő eszközállomány, programkínálat kialakítása a menedzsment feladata.

Az önkormányzat számára azonban a leginkább közösségformáló és emellett költséghatékony megoldás, ha egyes településképre ható, közösségi célú projektjeibe a lakosságot vonja be. Az identitástudatot növelik az olyan községi programok, versenyek, mint pl. a „Tiszta udvar – rendes ház” elnevezésű díj, vagy a „Virágos Felsőtárkányért” mozgalom, ahol tavasszal virágpalántákért lehet jelentkezni és nyáron zsúrizik a legszebb virágos portákat. A települési monográfia anyagának összegyűjtésének segítése a helyi iskolások bevonásával (pl. idősekkel való beszélgetések, emlékek, fényképek összegyűjtése).

Az ilyen akciók kitalálása a kreativitás mellett minimális anyagi ráfordítást igényelnek, azonban közösséget formálnak a helyi lakosokból, lendületbe hozzák a falut.

Szociális ellátás

Az önkormányzat bővíti az idősek ellátásának kínálatát.

A meglévő **Békés Otthon** azoknak az időseknek a 30 férőhelyes **bentlakásos** otthona, akik már teljes ellátást igényelnek.

Emellett szükség van azoknak az időseknek a napközbeni ellátásáról, akik még viszonylag aktívak, közösségre vágnak, de nem szeretnének elköltözni otthonukból. A számukra tervezi az önkormányzat az **idősek napközi otthonának** kialakítását.

4. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Az **Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény** 35. §-a szerinti települési esélyegyenlőségi program elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat.

Az **önkormányzati esélyegyenlőségi program** tartalmazza különösen a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését.

Az **anti-szegregációs terv** megvizsgálja, hogy a városban van-e szegregált lakókörnyezet (telep, telepszerű lakókörnyezet), ha igen, akkor feltárja ezen területek problémáit (társadalmi, szociális, egészségügyi helyzet, terület közszolgáltatásokkal való ellátás - különös tekintettel az oktatásra, egészségre káros környezeti viszonyok, infrastrukturális ellátottság stb.) és elemzi, hogy a tervezett városfejlesztések (területi és ágazati programok) hogyan befolyásolják a területi szegregációt.

Felsőtárkány esetében a községet, méretéből és lakosságszámából adódóan a vizsgálat során nem bontottuk további településrészekre, a terület szegregátum kategóriába tartozásának vizsgálatakor a teljes közigazgatási területet vettük alapul.

A teljes közigazgatási terület, mint vizsgálati alap meghatározását önkormányzati tájékoztatás, valamint helyszíni bejárás is alátámasztja, nincsen a községben a többitől jelentősen leszakadt telep, telepszerű környezet.

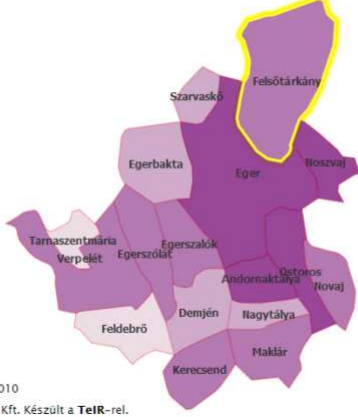
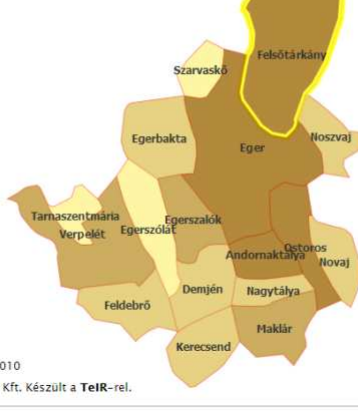
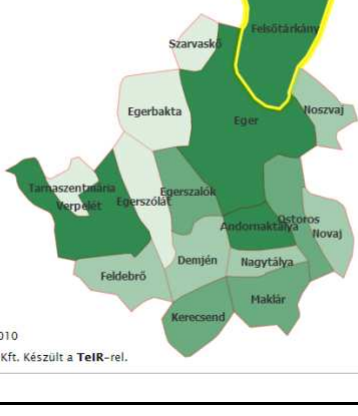
A fejezetet az Útmutató Az Integrált Városfejlesztési Stratégia helyzetelemzésének elkészítéséhez szükséges adatokról, a „Városrehabilitáció 2007-2013-ban” című városrehabilitációs kézikönyvben előírt módszertan alapján készítettük, mely az Integrált Városfejlesztési Stratégia helyzetelemző részének elkészítéséhez szükséges adatokat és azok elérhetőségét tartalmazza.

Az útmutató egységes szerkezetben mutatja be a 2001. évi és 2011. évi Népszámlálásból, az önkormányzatok számára ingyenesen elérhető TEIR (Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer) adatbázisból és egyéb, főként az önkormányzati nyilvántartásokból előállítandó adatokat és tartalmazza az antiszegregációs terv elkészítéséhez szükséges adatigényt.

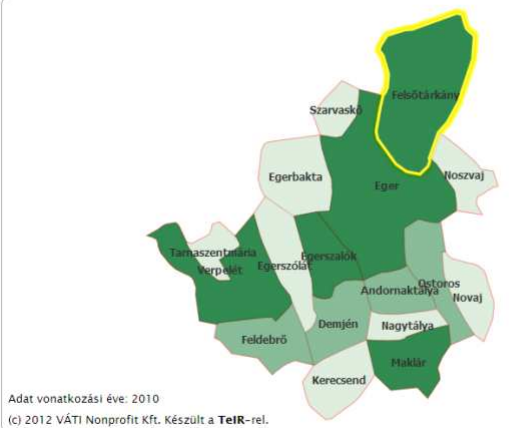
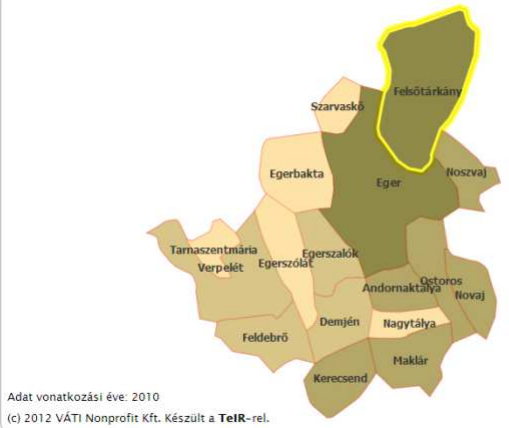
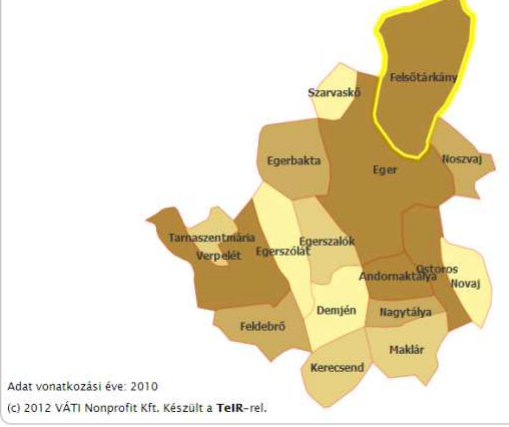
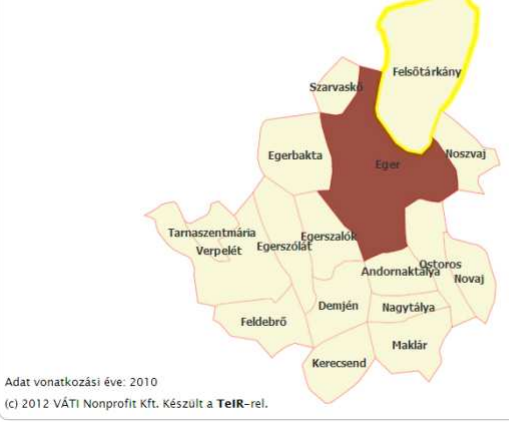
1. tábla: Gazdasági helyzetelemzést segítő adatok

Mutató:	Települési szintű adat:	A megye településeire képest:
Regisztrált vállalkozások száma (2010.)	468 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 32- 127 127- 276 276- 464 464- 11 170
Működő vállalkozások száma (2010.)	247 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 9- 38 38- 85 85- 194 194- 5 350
Működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként (2010.) Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszokban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyév adatok, melyeket a tárgyév adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: 7 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0- 6 6- 9 9- 23 23- 104

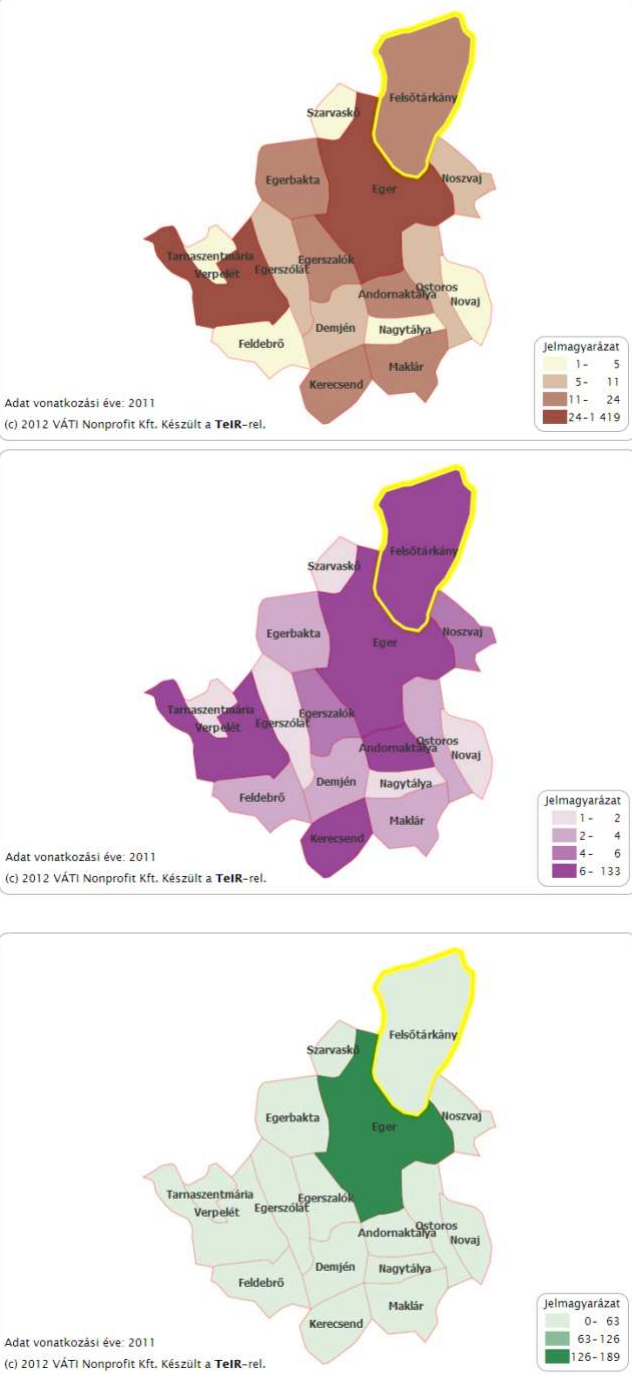
	Ipar-építőipar: 54 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 1- 8 8- 15 15- 29 29- 800
	Bányászat, kőfejtés: 0 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 4 4 - 8
	Feldolgozóipar: 32 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 1- 3 3- 10 10- 20 20- 400
	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás: 0 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 2 2 - 4

	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmérsítés: 0 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Építőipar: 22 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Szolgáltatásokban: 186 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Kereskedelem, gépjárműjavítás: 52 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

	Szállítás, raktározás: 15 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás: 13 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Információ, kommunikáció: 8 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Pénzügyi, biztosítási tevékenység: 10 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

	Ingtatlanügyletek: 3 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 1 1 - 2 2 - 220
	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység: 29 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 1 - 4 4 - 13 13 - 28 28 - 810
	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység: 8 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 2 2 - 4 4 - 7 7 - 239
	Közigazgatás, védelem; Kötelező társadalombiztosítás: 0 db	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 1 1 - 1

	Oktatás nemzetgazdasági ágban: 13 db	Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Humán- egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban: 18 db	Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban: 7 db	Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
	Egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban: 10 db	Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül) Ebből élelmiszer jellegű, ruházati jellegű (2011.)	Kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) 17 db Ebből: Élelmiszer jellegű üzletek és áruházak: 7 db Ruházati szaküzletek száma: 4 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
Vendéglátóhelyek száma (2011.)	15 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Összes szálláshely szállásférőhelyeinek száma (kereskedelmi és magánszállásadás) (2011.)	539 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 91 91 - 328 328 - 1 594 1 594 - 7 621
Vendégek száma összesen a szálláshelyeken (kereskedelmi és magánszállásadás) (2011.)	5.798 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 118 118 - 991 991 - 4 898 4 898 - 63 521 63 521 - 153 880
Vendégéjszaka száma összesen (kereskedelmi és magánszállásadás) (2011.)	14.734 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 606 606 - 2 228 2 228 - 10 442 10 442 - 134 280 134 280 - 363 106
Kivetett iparüzési adó Értékben (ezer Ft) iparüzési adót fizető vállalkozások száma	89.000.000 Ft	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 920 - 5 662 5 662 - 15 751 15 751 - 49 149 49 149 - 2 360 292

2. tábla: Társadalmi helyzetre vonatkozó adatok

Lakónépesség (fő) (2011.)	3.452 fő
Lakónépességen belül az alábbi korcsoportok aránya (2011.): 0-14 éves (fiatal korúak) 15-59 éves (aktív korúak) 60-x éves (időskorúak)	15,7 % (542 fő) 61,1 % (2.111 fő) 23,1% (799 fő)
Nyilvántartott álláskeresők száma (2011.)	168 fő
Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség %-ában (AFSZ 2011. január)	9,57%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktívkorúakon (15-59 évesek) belül (KSH 2011. népszámlálás)	58,5%
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában (KSH 2011. népszámlálás)	18,58% (473 fő / 2545 fő)
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (Telr 2001. január)	58% Egerrel, Noszvályal, Nagytályával és Maklárral van azonos szinten a megyében. Ostoros, Andornaktálya és Novaj előzi meg.
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (Telr 2001. január)	40% A megyében a 2. legjobb kategóriába tartozik, Eger, Ostoros, Andornaktálya és Maklár előzi meg. Novajjal és Egerszóláttal azonos értéket mutat.
Rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 2012. január (www.afsz.hu)	9,75 % (206 fő / 2111 fő)
A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül (szegregációs mutató)	68,2 % (1441 fő / 2111 fő)

3. tábla: Lakókörnyezet minőségére vonatkozó adatok

Lakásállomány (Teir, 2011.)	1276 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
Épített lakások száma (üdülők nélkül) (Teir, 2011.)	6 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
Megszűnt lakások száma (Teir, 2011.)	0 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.
Közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások száma (db) (Teir, 2011.)	1248 db	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Közüzem ivóvízvezeték hálózat hossza (km) (Teir, 2011.)	20km	 Adat vonatkozási éve: 2011 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 3.000 - 12.200 12.200 - 17.100 17.100 - 32.700 32.700 - 190.900
Közcsontra hálózatra bekapcsolt lakások száma (db) (Teir, 2011.)	1057 db	
Közüzem szennyvízcsatorna hálózat hossza (km) (Teir, 2011.)	17,6 km	
Alacsony komfort fokozatú lakott lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükség lakás) (Teir, 2001.)	19%	 Adat vonatkozási éve: 2001 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat - nincs adat 7 - 19 19 - 21 21 - 25 25 - 51
Zöldfelületek nagysága (m²) (Teir, 2010.)	1217 m²	 Adat vonatkozási éve: 2010 (c) 2012 VÁTI Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel. Jelmagyarázat 0 - 4 436 4 436 - 11 455 11 455 - 41 036 41 036 - 913 228 913 228 - 1 534 419

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket ahol az aktív korú népességén belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%.

Felsőtárkányban az aktív korú népesség 2.111 fő (KSH 2011. évi népszámlálási adat), melyen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 1235 fő → 58,5%, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők száma 206 fő → 9,75%. (2. tábla)

A fogalom-meghatározásban, mindkét adat esetében előírt, legalább 50%-os arányt csak a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma lépi át, így Felsőtárkány lakónépessége nem nevezhető a fogalom alapján szegregált népességnek.

- A jelenlegi, kedvezőnek mondott szociális helyzet ellenére fontos, hogy az önkormányzat foglalkozzon a **megelőzéssel**, azaz minden egyes fejlesztés, beruházás, intézkedés esetében vizsgálni kell, hogy annak hatása nem okozza-e a későbbiekben szegregátum kialakulását.
- Az **esélyegyenlőséget**, a hátrányos helyzetű emberek életminőségének javítását, az Önkormányzatnak a civil szervezetekkel összefogva célként kell kitűzni.
- Az **intézményi keretek között** is biztosítani kell az esélyegyenlőség megvalósulását, a hátrányos helyzetű csoportok helyzetbe hozását.

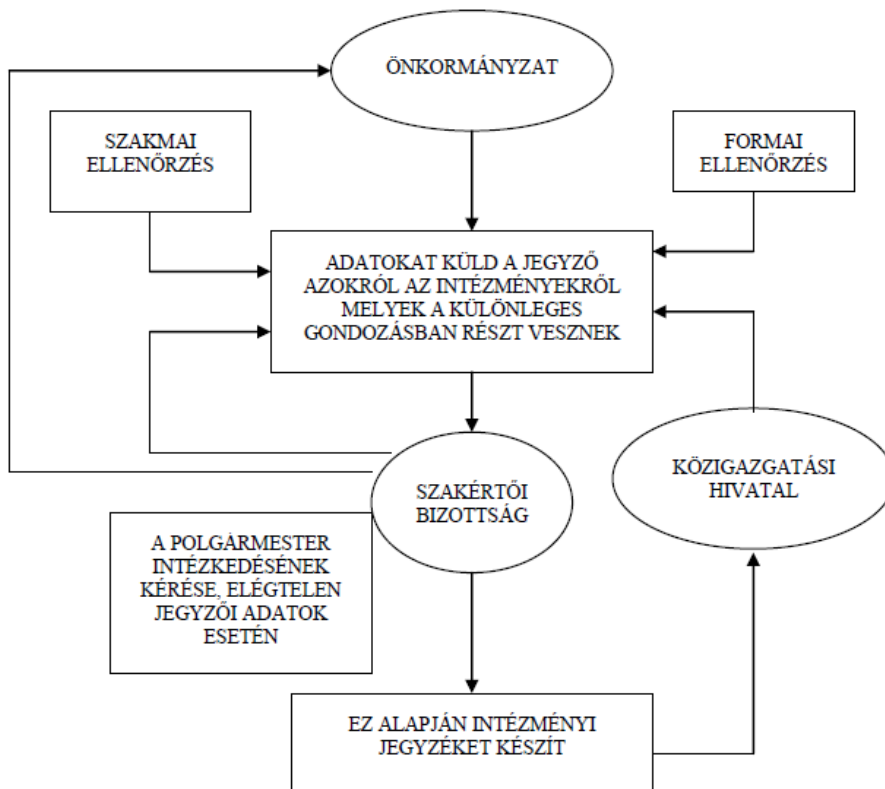
Az Egri Kistérség Többcélú Társulása /EKTcT/ 2010-ben felülvizsgált Kistérségi Köznevelési és Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve az alábbi feladatok megvalósítását tűzte ki célul:

- *Pedagógiai szakszolgálati tevékenység kistérségi támogatása*
 1. logopédiai szakszolgálat kistérségi megszervezése
 2. utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése
- *Az iskoláskorú sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-oktatása*
- *Az óvodáskorú sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása*
 1. Az EKTcT-hez tartozó települések mindegyike közös akarat szerint vállalta a rászoruló óvodáskorú gyermekek logopédiai kezelést, akiket az utazó logopédus, a csoportvezető óvónők közreműködésével állapítja meg a terápia szükségességét.
 2. A települések óvodáiban az SNI gyermekekkel történő speciális foglalkoztatásra és fejlesztésre egyre több helybéli óvónő szerzett képzettséget. Így a települések többségében helyben meg tudják oldani a szakszerű kezelést. Ennek ellenére szükség van – törvény értelmében is – az *utazó gyógypedagógusok* közreműködésére a fejlesztési terv szakszerű és speciális összeállítása céljából. Az utazó gyógypedagógusok biztosítása a kistérségi települések összefogásával történhet. E tevékenység finanszírozását a gyermek/tanuló alapellátásának költségéből lehet megoldani.
- *Nemzeti és etnikai kisebbségi nevelés biztosítása a kistérségben*
 1. Magyarországon elsősorban a *roma népesség hátrányos helyzete*, a roma gyermekek elkülönített nevelésének különféle formái kirívóak, és ennek csökkentése kiemelt feladat.

Az integráció a SNI gyermekek ép társaikkal való együttnevelését, oktatását jelenti, ennek valamilyen megvalósulási formájában. Valódi integrációról akkor beszélünk, ha a gyermekek szinte a teljes nevelési-oktatási folyamatban ép társaikkal együtt vannak, és a szakmai feltétel is adottak.

Az első megítélés az óvodába bekerült roma gyermekekről, tehát az óvónők pedagógiai értékelésén alapszik. Ennek megfelelően kell a személyiség-fejlesztési tervüket összeállítani egyénre szabottan. A fejlesztési programjuk alapján kérhetik a gyermekek vizsgálatát a Nevelési Tanácsadó gyógypedagógusaitól, akik a

A jegyzői adatokkal kapcsolatos szakértői bizottsági teendők vázlatos áttekintése:

12. ábra

- oktatás-nevelés,
- egészségügyi ellátás
- szociális ellátás,
- család-, gyermek és ifjúságvédelem,
- állati hulladékok gyűjtésének és ártalmatlanításának közös szervezése,
- hulladékgazdálkodás,
- kistérségi közigazgatási ügyintézés korszerűsítése,
- belső ellenőrzés,
- közös beszerzési feladatok ellátása,
- területfejlesztés,
- közművelődési feladatok ellátása.

5. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

5.1. KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

Az IVS összhangban van a Településfejlesztési Konceptióval, mind a településhálózatban elfoglalt helye, mind a helyzetértékelés vonatkozásában, valamint a stratégiai célok megfogalmazásában. Az ITS és a település Építési Szabályzatát összhangba kell hozni, a városrészekre kitűzött célok és az akcióterületek projektelemeinek megvalósítását a felülvizsgálandó rendezési tervnek kell lehetővé tennie.

A város meglévő fejlesztési irányjaival összhangban, új alaprendszerre történő ráépítéssel, a város gazdasági és természeti, táji adottságaira, regionális, megyei és kistérségi szerepkörére támaszkodva, ezek egy összefüggő viszonyrendszerben való újragondolása által rajzolódik ki Felsőtárkány község középtávú jövőképe.

Az ITS készítéséhez felhasznált és stratégiai szempontból beépített jelentősebb dokumentumok a következők:

- Országos Területfejlesztési Konceptió
- Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2013. ápr. 22-i verzió)
- Eger Körzete Kistérség településeinek Idegenforgalmi Stratégiája és Programja, 2005.
- Eger Város integrált városfejlesztési stratégiája
- Felsőtárkány településfejlesztési koncepciója

5.1.1. Országos Területfejlesztési Konceptió

A területfejlesztési politika átfogó céljai 2020-ig

A jövőképpen megfogalmazott harmonikus területi szerkezet és rendszer eléréséhez, illetve a kiegyensúlyozott területi fejlődés biztosításához 2020-ig – az OFK átfogó céljainak időtávjával összhangban – öt átfogó célkitűzés érvényesítése szükséges:

• Térségi versenyképesség

Hatékony, a növekedés területi terjedését ösztönző térszerkezet kialakítása országos, regionális és egyéb térségi szinteken. A térségi versenyképesség két pillére:

- a jelentős gazdasági versenyképességi potenciállal rendelkező, tágabb térségüket dinamizálni képes centrumtérségek (fejlesztési pólusok, póluscsoportok) megerősítése, a nemzetközi elérhetőség javítása és a nemzetközi jelentőségű turisztikai térségek megerősítése;
- valamennyi térség fejlesztésekor adottságaikra, erőforrásaikra és stratégiáikra építve életképes funkcióik megerősítése, erőforrásvonzó képességük javítása, vagyis relatív versenyképességük erősítése.

• Területi felzárkózás

A kohézió jegyében a társadalmi esélyegyenlőséget sértő, jelentős mértékű és a gazdaság hatékony működését korlátozó legsúlyosabb területi elmaradottságok mérséklése:

- a fejlettségükben tartósan leszakadó térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása, a külső és belső perifériák dinamizálása;
- az alapvető életesélyek feltételeinek biztosítása az ország valamennyi településén;
- a túlzottan egyközpontú térszerkezet oldása.

- **Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem**

Régióinknak, térségeinknek olyan fenntartható rendszerekké kell válniuk, amelyek értékeiket, örökségüket, erőforrásaikat és belső összetartozásukat nem csak megőrzik, hanem azokat tovább erősítik, a társadalom, a gazdaság és a természeti-környezeti, kulturális elemek összhangját helyi-térségi rendszereikben az átfogó környezetgazdálkodás és az integrált környezeti tervezés segítségével biztosítják.

- **Decentralizáció és regionalizmus**

A fejlesztéspolitikai és végrehajtási döntések, valamint a fejlesztési források jelentős részét decentralizálni kell. Ennek érdekében fontos a régiók fejlesztéspolitikai szerepének és az ehhez szükséges kompetenciáiknak megerősítése, a regionális identitás erősítésének, a gazdasági és intézményi hálózatok létrejöttének ösztönzése, valamint hosszú távon a regionális demokrácia feltételeinek megteremtése. Ugyanakkor szükséges a kistérségi szint térség szervezési és fejlesztési szerepének megerősítése is.

Középtávú országos területi célok 2013-ig

A jövőkép és az átfogó célok megvalósulása érdekében – figyelembe véve az OFK stratégiai céljait is – középtávon az ország szempontjából meghatározó területi célok teljesülése szükséges, melyek az alábbiak:

- **A régiókat dinamizáló fejlesztési pólusok megerősítése és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése**

- a fejlesztési pólusok gazdasági-társadalmi térszervező erejének erősítése érdekében a térségi – innovációs, gazdasági, kulturális – funkcióik fejlesztése, képessé téve őket a térségük dinamizálására az elérhetőségük és az együttműködési kapcsolataik erősítése révén.
- együttműködő térségi városhálózatok ösztönzése, a városok közötti gazdasági, kulturális, közszolgáltatási együttműködések, funkciók megosztásának bővítésével, a városi központok és alközpontok térségükből való elérhetőségének javításával, és a város-vidék kapcsolatrendszer erősítésével;
- a munkaerőpiacok térségi kiszélesítése érdekében a városhálózaton belüli napi munkába járást lehetővé tevő tömegközlekedési kapcsolatok megteremtése;
- a fejlődést gátló nagyvárosi környezeti problémák felszámolása, a társadalmi feszültségekkel és fizikai leromlással érintett településrészek gondjainak megoldása, a fenntartható közlekedési rendszerek kialakítása, az agglomerációk fenntarthatóságának és települései intézményesített együttműködésének ösztönzése.

- **Elmaradott térségek, külső és belső perifériák felzárkóztatása**

- a lakosság, különös tekintettel a képzett csoportok helyben tartása érdekében a foglalkoztatás bővítése, a munkahelyteremtés, beleértve a távmunka fokozott ösztönzését;
- minden település lakossága számára a megfelelő életkörülmények infrastrukturális feltételeinek és a közszolgáltatások (például alapfokú szociális, egészségügyi, kulturális, oktatási) elérhetőségének, lehetőleg helyben történő biztosítása a településszerkezeti adottságokat és a szükségleteket figyelembe véve, szem előtt tartva a kistépülések működőképességének és lakosságmegtartó erejének növelését;
- a térségi központokban a környező települések lakói által igénybe vett szolgáltatások szükséglet szerinti bővítése és minőségének fejlesztése;
- a térségi központok elérhetőségének javítása;
- érdekérvényesítésre képes helyi-térségi közösségek megteremtése, a társadalmi tőke növelése és az egészséges életmód terjesztése.

- **Országos jelentőségű, integrált fejlesztési tématerületek**

A megújuló energiaforrások részarányának növelése a gazdasági és környezetvédelmi szempontok érvényesítésével a fenntartható fejlődés stratégiájának megfelelően:

- az energetikailag felhasználható mezőgazdasági termékek előállítása és a mezőgazdasági hulladékok hasznosítása mind közvetlen, mind közvetett módon (például: bioetanol, biodízel);
- az egyéb megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásának elősegítése a helyi, kistérségi ellátás érdekében.

Az **Észak-Magyarországi régió** célja olyan társadalmi–gazdasági térszerkezet létrehozása, mely biztosítja regionális versenyképességét, kiegyensúlyozott településrendszerre épül, szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe. A közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében a régió belül mérsékli, vagy megszünteti a területi egyenlőtlenségeket.

A régió hosszútávú céljai

A versenyképes gazdaság megteremtése és erre alapozva a „TECHNO-RÉGIÓ” kialakítása

- A régió gazdasági szerkezetét meghatározó két gazdasági ág (mechatronika, vegyipar) fejlesztése;
- Erőteljes technológiafejlesztés a többi iparág és szolgáltatások területén is;
- A környezetvédelmi ipar meghonosítása, az alternatív energiabázisok térhódításának elősegítése, a régió barnamezős területeinek rehabilitációja;
- A megújuló energiaforrásokon alapuló energetikai ipar kialakítása;
- A felsőoktatási intézményekre építve a kutatás-fejlesztési potenciál javítása, az oktatási intézmények és a gazdálkodó szervezetek kapcsolatainak erősítése;
- A regionális logisztikai hálózat kialakítása a mezőkövesdi repülőtérre alapozva. Regionális turisztikai hálózati rendszer kialakítása az Észak-alföldi régióval közösen
- A regionális turisztikai klaszterek létrehozása a turisztikai infrastruktúra, vonzerők és a fogadóképesség fejlesztésével;
- Közös regionális turisztikai központ létrehozása az Észak-alföldi régióval;
- Turisztikai szolgáltatás-fejlesztés;
- Humánerőforrás-fejlesztése.

A minőségi élet feltételeinek megteremtése a településhálózat összehangolt fejlesztésével

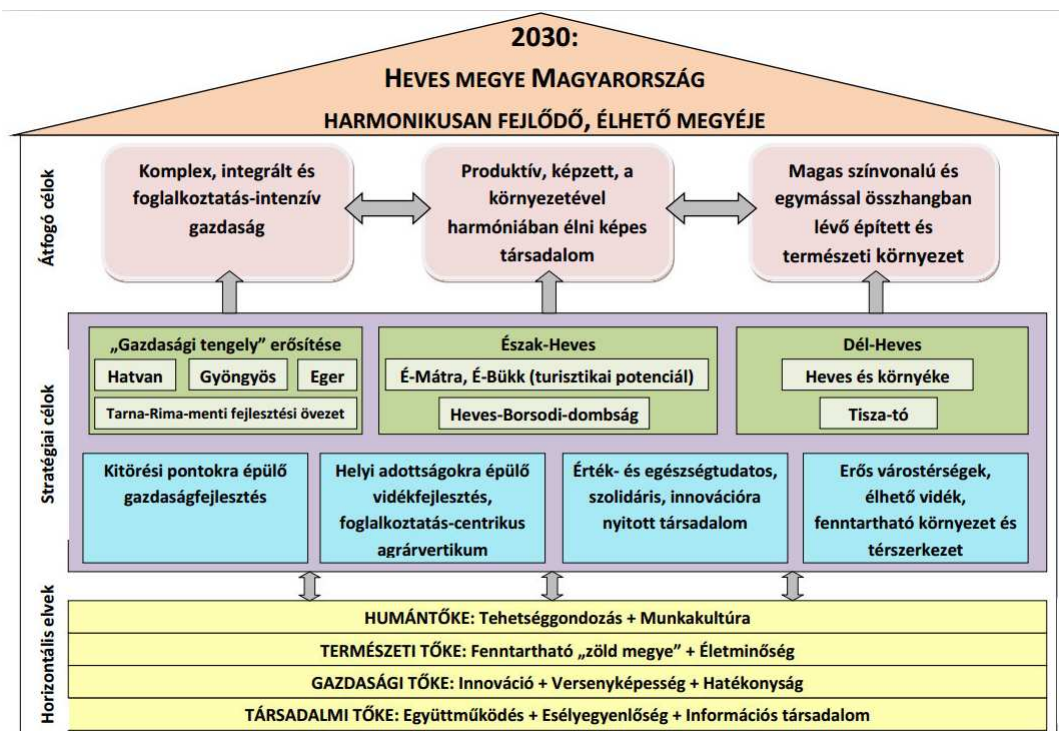
- A versenyképes nagyvárosokban, illetve azok együttműködése révén fejlődő gazdasági körzetekben, elsősorban a gazdaság innovációs és tudásközponti szerepének megerősítése és a főúthálózat fejlesztése;
- A kistérségi gazdasági feladatok fejlesztése, a fizikai és virtuális elérhetőség javítása, a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása;
- A leghátrányosabb helyzetben lévő kistérségekben a városok és vonzáskörzeteik fejlesztése. Ebből eredően szükséges a kistérségi közszolgáltatási funkciók megerősítése, kistérségi döntéshozatali és igazgatásszervezési szerep bővítése és a foglalkoztatás jelentős növelése.

A régió középtávú céljai

- A régió mind külső, mind belső határainak nyitottabbá tétele a társadalmi-gazdasági kapcsolatok erősítése, valamint a határmenti együttműködések jobb kihasználása érdekében;
- A magas arányú cigány népességgel rendelkező térségeiben a társadalmi kohézió elősegítése;
- A határmenti és hegyvidéki területek aprófalvas térségeiben a térségi központok funkcióinak megerősítése, az infrastrukturális hátrányok csökkentése;
- A folyók és hegyvidéki vízfolyások áradásaival sújtott területeken integrált védekezési és víz-, valamint tájgazdálkodási programok kidolgozása.

5.1.2. Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2013. ápr. 22-i verzió)

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiójának véleményezési változatát elemezzük, mely a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014-2020 időtávlatában követni tervezett stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepció jelen verziója munkaváltozatnak tekinthető, nem került elfogadásra szakmai, szakpolitikai vagy politikai döntéshozók vagy testületek által.

1. stratégiai cél: Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” erősítése

Intézkedések/ beavatkozások:

1. Elérhetőség feltételeinek javítása, a közlekedési infrastruktúra összehangolt fejlesztése;
2. Megyeszékhely közvetlen gyorsforgalmi útkapcsolatának biztosítása;
3. Intermodális közlekedési (Eger, Gyöngyös) és logisztikai csomópontok (Hatvan, Füzesabony, Kál-Kápolna-Kompolt) kiépítése;
4. Helyi és helyközi közösségi közlekedés feltételeinek javítása, fejlesztése a környezetbarát és kombinált közlekedési módok előtérbe helyezésével;
5. Exportképes multinacionális cégek és hazai KKV-k innovációs törekvéseinek és kapacitásának ösztönzése;
6. Innovatív iparágak támogatása, letelepedésének ösztönzése;
7. Innovációs potenciál és –klaszter fejlesztése;
8. Hazai és helyi beszállítói együttműködések, partnerhálózati rendszerek kiszélesítése;
9. Helyben termelt élelmiszerek rövid csatornás, közvetlen értékesítési láncának kialakítása
10. Logisztikai és ipari parkok terület és szolgáltatásfejlesztése;
11. Oktatás és szakképzés fejlesztése a növekvő foglalkoztatás elérése érdekében
12. Elméleti kutatások gyakorlati termelésbe való „becsatornázása”;

13. Energiahatékonyság, alternatív, megújuló energiára épülő helyi energiatermelési és ellátási rendszerek kiépítése;
14. Épületállomány energiahatékonyságának növelése;
15. A természetes gyógytényezők (pl. gyógyvíz, mofetta) alapozott egészségipar minőségi fejlesztése
16. Egyedi természeti adottságokra, kulturális értékekre, borászatra alapozott turisztikai fejlesztések támogatása;
17. Helyi és térségi kerékpárutak fejlesztése
18. Befogadó várostérség erősítése;
19. Felszíni és felszín alatti vízbázisok védelme;
20. Komplex tájrehabilitáció és tájrekonstrukció

2. stratégiai cél: Az Észak-hevesi térség természetközpontú fejlesztése

Az Észak-hevesi térség turisztikai potenciállal rendelkező területei számára kitörési pont, a természeti adottságok vonzerővé fejlesztése és ezzel összhangban a fogadóképesség elemeinek kiépítése. A turisztikai fejlesztések során különös hangsúlyt kell, hogy kapjon a gyógy- és termálvizek komplex kiaknázása, hasznosítása, az egészség-, az öko- és a bakancsos turizmus szerepvállalása, a vadászat és a tavak (létrehozandó víztározók) intenzívebb bevonása a turizmusba. A világ turizmusában is megfigyelhető folyamat a természethez fordulás, az aktív turizmuságak fellendülése, ezek közül a térségben kiemelkedő szerepe van a lovas turizmusnak. A cél eléréséhez erősíteni szükséges a települések közötti együttműködést, a gazdasági (pl. erdőgazdálkodás) és idegenforgalmi célkitűzések összhangját, a marketing tevékenységet, valamint a humán erőforrás fejlesztését.

Intézkedések/ beavatkozások:

1. Járasközpontok megerősítése, az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi fejlesztése;
2. Járasközpontok és a megye gazdasági súlypontterületeinek megfelelő teljesítőképességű és kapacitású elérhetőségének javítása;
3. Szabad vállalkozási zóna nyújtotta lehetőségek kihasználása;
4. KKV-k jövedelemtermelő és innovációs képességének javítása;
5. A vállalkozási környezet erősítése az ipari parkok fejlesztésével;
6. Helyi foglalkoztatás növelése;
7. Digitális társadalom fejlesztése, az információs infrastruktúrafejlesztésen, a KKV-k informatikai eszközellátottságán és a társadalom e-befogadóképességének növelésén keresztül;
8. Gyógyturizmus és fürdőkultúra további fejlődési lehetőségeinek elősegítése;
9. A falusi, aktív (lovas, vadász) és ökoturizmus ösztönzése a megfelelő helyi adottságok mentén;
10. Színesfémércetek tekintetében meg kell vizsgálni a másodlagos kitermelés környezetbarát lehetőségeit;
11. Fenntartható erdőgazdálkodás megteremtése;
12. Humán erőforrás fejlesztés - különös tekintettel - a hátrányos helyzetű népességre;
13. Közösségi összefogást és önfenntartást segítő helyi kezdeményezések elősegítése;
14. Fenntartható helyi foglalkoztatást biztosító állattenyésztés fejlesztése;
15. Önellátó és önfenntartó képesség erősítése; falusi önellátó gazdálkodásra épülő életforma támogatása;
16. Területi szegregátumok kiterjedésének megfékezése; a roma lakosság képzése, jövedelemtermelő munkához juttatása, önellátásra való képességének megteremtése.

3. stratégiai cél: Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés

- prioritás: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és az energiaimport függőség csökkentése érdekében

Intézkedések/ beavatkozások:

1. Megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése
2. Biomassza alapú energiatermő berendezések működtetéséhez szükséges tüzelőanyag biztosítását, átalakítását célzó kapacitások létrehozásának támogatása
3. Megújuló energiaforrás hasznosítását célzó beruházások támogatása
4. Kisebb lakóközösségek megújuló energia használatának ösztönzése
5. Megújuló energiaforrásokat hasznosító technológiák elterjedésének elősegítése és népszerűsítése (pl. demócentrum létrehozása)
6. Épület felújítási programok támogatása az energiahatékonyság és energia-megtakarítás fokozása érdekében

- prioritás: Sokszerűségében harmonikus megye, mint turisztikai desztináció pozicionálása

- Fogadóképesség javítása: A tervezési időszak során meg kell alapozni a nagyobb számú külföldi és belföldi vendégek fogadásának feltételrendszerét, figyelembe véve a megye vonzóképességet. A „Zöldülő megye”, azaz az ökoturisztikai kínálati jelleg elősegítésének fontos alappillére a magas minőségű helyi termékek felhasználására, illetve a helyi szolgáltatások igénybe vételére alapozott, azok beazonosítható identitását és unikalitását kihasználó turisztikai kínálat kialakulásának elősegítése.
- Turisztikai attrakciók fejlesztése
- Turisztikai desztináció menedzsment szervezetek tényleges felállásának elősegítése: A hatékony desztináció menedzsment rendszer kialakításhoz marketing és menedzsment tevékenységgel kell ösztönözni az együttműködést, támogatva a turisztikai marketingkommunikációs, illetve turisztikai értékesítési munkát. A Magyar Turizmus Zrt. a regionális marketingigazgatóságokon keresztül alakít ki partnerséget a TDM szervezetekkel annak érdekében, hogy a feladatok összehangolt turisztikai szakmai célok mentén haladjanak.
- Turisztikai termék-programok: gyógyturizmus, kerékpáros turizmus, ökoturizmus, lovasturizmus, borturizmus, vadászat turizmus, falusi turizmus, tematikus útvonalak, kulturális turizmus, rendezvény turizmus

Intézkedések/ beavatkozások:

1. Új, innovatív megoldások, helyi gazdaság élénkítéséhez való fokozottabb hozzájárulás
2. Turisztikai kínálati elemek térségenkénti harmonizálása
3. Megfelelő fajlagos költséssel rendelkező turisták megcélzása
4. Turisztikai infrastruktúra, és a kapcsolódó vendéglátó szolgáltatások rendszerének térségi szinten összehangolt fejlesztése
5. Szolgáltatás- Attrakció- Szálláshely együttműködésének támogatása
6. Magas színvonalú szálláshelyek kínálatának minőségi bővítése
7. Célcsoport-specifikus és komplex szolgáltatáscsomagok kialakítása
8. Versenyképes és nemzetközileg is meghatározó súlyú desztinációvá válás
9. TDM szervezetek stabil működésének elősegítése, helyének megtalálása a turizmus fejlesztésében, valamint meghatározó szerepének erősítése
10. Gasztronómiai kultúra támogatása
11. Húzó turisztikai ágazatok (gyógy-, kerékpár-, bor-, öko-, lovas-, vadász-, kulturális-, történelmi-, rendezvény-, vallási turizmus) minőség- és kapacitásfejlesztése

5. stratégiai cél: Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum

Prioritások:

- Egészséges, vonzó vidék megteremtése a helyi gazdaság erősítésével

Intézkedések:

1. Helyi erőforrások optimális hasznosítása
2. Megújuló energiaforrások részarányának növelése
3. Vidék népesség-megtartásának javítása a foglalkoztatás növelésével
4. Város-vidék szinergia megteremtése
5. Falusi turizmusban rejlő potenciál kiaknázása
6. Több lábon álló, versenyképes, nagy foglalkoztató erővel bíró vidéki gazdaság megteremtése
7. Infrastrukturális fejlesztések a kedvezőbb elérhetőségi viszonyokért
8. Szociális gazdaság fejlesztése a rurális térségekben
9. Közösségi szolgáltatások erősítése, bővítése

- Együttműködő, egymást erősítő, stabil helyi közösségek

Intézkedések:

1. Civil szférával való együttműködés erősítése
2. A lakosság önszerveződésre való ösztönzése
3. Meghatározó térségfejlesztő szerep biztosítása a LEADER helyi akciócsoportok számára
4. Helyi lakosság speciális tudásának megőrzése, átadásának elősegítése
5. A vidéki természeti- és kulturális örökség védelme
6. A megyei önkormányzat szerepének erősítése a vidékfejlesztésben a fejlesztési elképzelések összehangolása és a forrásfelhasználás hatékonyságának növelése érdekében

6. stratégiai cél: Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom

Prioritások:

- A család, mint érték előtérbe helyezése

Cél a család, mint az értékközpontú gondolkodás megerősítése, a megyében élő családok helyzetének a javítása, a családbarát megoldások elősegítése és a társadalmi felelősségvállalás esélyegyenlőségi dimenziójának az erősítésére. Távmunkával, részmunkaidős foglalkoztatással, bedolgozással, rugalmas munkaidő kialakításával, családi termeléssel, illetve a közmunkaprogram racionalizálásával javulhatna elsősorban a falvak munkanélküliségi rátája, valamint a nők foglalkoztatási helyzete. A „családbarát megye” megvalósításához családsegítő, gyermekvédő és gyermekjóléti szolgáltatások és programok megerősítésére, a bölcsődei, óvodai, általános iskolai illetve időskorú ellátás kiszélesítésre illetve továbbképzési lehetőségek biztosítására van szükség. Az intézmények és munkahelyek közösségi közlekedéssel és kerékpárral való elérhetőségének biztosítása a közösségi közlekedés kibővítésével szintén fontos célkitűzés.

Intézkedések/ beavatkozások:

1. A család, mint a társadalom alapegységének megerősítése
2. Bölcsődei, óvodai, iskolai szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása (bölcsődei férőhelyek növelése, napközi otthonos ellátás, meleg étkezés).
3. Gyermekegészségügyi szolgáltatások erősítése (családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés, káros szenvedélyek megelőzését szolgáló tanácsadás, szabadidős programok szervezése stb.)
4. Rugalmas munkaidő bevezetése a munkahelyeken. A részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése.
5. A nők gyermekszülés utáni munkaerőpiacra történő visszatérésének támogatása.
6. Intézmények elérhetőségének javítása a közösségi közlekedés és a kerékpárút hálózat bővítésével.
7. A gyermekegészségügyi szolgáltatás illetve a családsegítés, mint szociális alapszolgáltatás minden
6. stratégiai cél: Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom településen történő biztosítása
8. Családbarát munka, közösségi- rekreációs helyek kialakítása, új céges kultúra meghonosításával.
9. Idősek életét támogató ellátások és szolgáltatások bővítése, minőségének javítása.
10. Községi – társadalmi innovációk létrehozásának és adaptációjának ösztönzése, a közösségek cselekvőképességét támogató partnerségek erősítése.
11. „Szociális térkép”, folyamatos aktualizálása a családok helyzetét érintő társadalmi és gazdasági folyamatok nyomon követése céljából.

- A sport, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére

7. stratégiai cél: Erős várostársaságok, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet

Prioritások:

- Az elérhetőség feltételeinek javítása

Intézkedések/beavatkozások:

1. Gazdasági gócpontok és kistérségek elérhetőségének javítása; jó minőségű összekötő úthálózat kialakítása
2. Községi közlekedés korszerűsítése, járműpark fejlesztés, járatbővítés, megállóhelyek rekonstrukciója, akadálymentesítése
3. Vasúti áruszállítás szerepének növelése
4. Kerékpárút hálózat fejlesztése

- Környezeti beruházások ösztönzése, stratégiai erőforrások védelme

A fenntartható környezeti, gazdasági, társadalmi fejlődés megköveteli, hogy fosszilis energiakészleteink kimerülésének elkerülése érdekében új, alternatív, illetve megújuló energiaforrásokat használjunk fel szükségleteink ellátására. Mindezek érdekében, illetve a megye jó adottságait figyelembe véve a megújuló energiaforrások (biomassza, a nap-, szél-, víz- és geotermikus energia) hasznosítására továbbra is kiemelt hangsúlyt kell fektetni. Emellett nagy előrelépés történhet az elektromos közlekedés (zöld járművek), elektromos utak, kutak kialakítása terén is. Adott természeti, környezeti viszonyoknak megfelelően a megye barnamezős területeinek hasznosítása (kármentesítés, rehabilitáció), a zöldmezős területek bevonásának optimalizálása, anyag- és területtakarékos, energiahatékony, minőségorientált beruházások ösztönzése környezetvédelmi szempontból elengedhetetlen.

- Fenntartható település- és térszerkezet

Intézkedések/beavatkozások:

1. Komfortérzet javítása infrastrukturális fejlesztésekkel
2. Községi, civil szerveződések támogatása, önszerveződés erősítése
3. Munkahelyteremtés
4. Helyi adottságokra épülő térszerkezet kialakítása
5. Az elmaradott térségek felzárkóztatása; szegregátumok felszámolása
6. Infrastruktúra fejlesztés
7. Integrált területi együttműködések és közösségvezérelt helyi fejlesztések kidolgozása

A megyében kiemelten kezelendő, fejlesztendő területek az Egri kistérségre lebontva az alábbiak:

- a humántőke fejlettségének növelése,
- a helyi foglalkoztatás növelése,
- az üzleti szolgáltatások (pl. turizmus) fejlesztése,
- az infrastruktúrák (energiaellátás, vízellátás, közlekedés, informatikai hálózat) fejlesztése, és
- a természeti adottságok (tőke) okos kiaknázása.

5.1.3. Eger Körzete Kistérség településeinek Idegenforgalmi Stratégiája és Programja (2005. október)

Erős kirándulóbázis, ökoturisztikai központ: Felsőtárkány és Szarvaskő fő vonzerejét az ökoturizmus és a természethez kapcsolódó hobbik (lovaglás, kerékpározás) kedvelői számára értékes látnivalók, programlehetőségek alkotják.

A települések egyéb attrakciói (borkóstolás, templomlátogatás, stb.) ezekhez képest másodlagosak. Úgy látjuk, hogy a természethez kapcsolódó turizmus is igényelne egy olyan nagyprojektet, amelynek célcsoportja megegyezik e szegmensével, de a városlátogatók motivációjára is épít. Megvalósításával az egri látogatók nagyobb sikerrel lennének „kicsábíthatók” a természetbe, illetve a kistérségbe. Helyszínek e nagyprojekt számára tehát e két kirándulóbázis települést tartjuk a legmegfelelőbbnek. A nyári bobpálya és/vagy egy élmény-témapark megfelelne ezen elvárásoknak.

A nagyprojekt megvalósítása mellett a természetbarát-hobbiturista szegmensben belül az egyes célcsoportok (pl. kisgyermekes családok, szeniorok, fiatalok, stb.) igényeinek való minél tökéletesebb megfelelést, azaz a turisztikai szolgáltatók specializációját és szolgáltatásaik komplettírozását tartjuk kiemelten fontos stratégiai feladatnak. E fejlesztések eredményeképp reális esélyt látunk az országos vonzerővé válásra.

5.1.4. Egri Kistérség Kerékpártúra úthálózat koncepció

Az elmúlt tíz évben a kerékpáros turisták számának látványos növekedése Heves-megyében is tapasztalható. A megye természetföldrajzi adottságai kedvező alapot biztosítanak a gyalogos-, kerékpáros túrák, kirándulások szervezéséhez. A forgalmas főutakon kívül sok olyan kisforgalmú közúti kapcsolat található ebben a térségben, amely kistelepülések között, csöndes, kevésbé intenzív gépjármű forgalmával kedvez a kerékpárosoknak még akkor is, ha nincs külön kiépített kerékpárút. A csodálatos természeti- és kulturális látnivalókat kínáló Bükk hegység a Bükki Nemzeti Parkkal hazai, sőt nemzetközi szinten is kiemelkedően jó adottságú kerékpáros célterületté vált.

Milyen szempontok játszottak ebben szerepet?

- A kisforgalmú közutak, a Bükk-fennsíkon közforgalom elől zárt erdészeti kezelésű útjai, jó vonalvezetésű, erdészeti földutak hálózata egészséges, tiszta levegőjű közegben sokféle lehetőséget kínál a felkészült és az átlagos fizikai állapotú biciklis számára egyaránt.
- A Nemzeti Park Igazgatóság „kerékpáros barát” módon közelített a kérdéshez az erdészetekkel, a szervezett természetjárókkal történt egyeztetés után a kerékpárosok számára kijelölte azokat az útvonalakat, amelyek használatát ajánlja.
- Az útvonal-hálózatról információs táblákon, többnyelvű, első kiadásában ingyenes térképen kaphattak tájékoztatást a turisták.
- A hegység leglátogatottabb településén, Szilvásváradon kerékpárkölcsonzó szolgáltatás, kerékpárosokat ellátó információs-, szervíz- és egyéb szolgáltatásokkal, túra ajánlatokkal, segíti, ösztönzi a Bükk hegység kerékpáros látogatását.

Kerékpáros barát régió

A megyében a kerékpárturizmus, mint önálló turisztikai termék akkor alakulhat ki, ha azt kerékpáros barát eszközökkel, kerékpáros barát módon szervezik, fejlesztik.

Mik a „Kerékpáros régió” jó működésének a feltételei:

- Jó természeti adottságok, alkalmas útvonalak, kerékpárutak
- Egy település, amely szervező, szolgáltató központja lehet a kerékpározásnak.
- Legyen egy sportegyesület vagy klub a kerékpárosok számára
- Megfelelő tájékoztatás a régió kerékpáros lehetőségeiről, túratérkép
- Kölcsonzó-, szervíz szolgáltató központ, illetve hálózat
- Ökoturisztikai programok kerékpárral érkező vendégek részére.

Kerékpáros barát szálláshely

A kerékpáros barát szálláshelynek az alábbi követelményeknek kell megfelelnie:

- Érkezéskor tea-, vagy kávé, fogyasztási lehetőség
- Nedves ruhák szárítási lehetősége
- Helyi éttermek, kocsmák ismertetői
- Naprakész buszmenetrend
- Helyi attrakciók, események ismertetői
- Biztonságos, zárható kerékpár-tárolási lehetőség,
- Fedett kerékpártárolás, csomagmegőrzés vasút- és autóbusz állomásoknál
- Kerékpárjavító készlet, vagy szolgáltatás elérhetősége még hétvégi napokon is.
- Ismertetők a helyi vagy regionális kerékpárutakról, kerékpártúra útvonalakról
- Kerékpár szállítási lehetőség

A szép tájaknak, a megfelelő domborzati viszonyoknak, a gazdag kulturális, természeti örökségnek, és a viszonylag jól kiépült vendéglátói háttérnek köszönhetően Eger környéke különösen jó lehetőségeket kínál a kerékpáros túrázáshoz. Erőnlétől, ízléstől, érdeklődéstől és időtől függően mindenki találhat magának megfelelő terepet, programot, látnivalót. A kerékpáros túrák a település, vagy a kistérség programokban szegény időszakában új elfoglaltságot jelenthet a vendégek számára.

A turisztikai piacon tapasztalható visszaesés idején a természethez szorosan kapcsolódó kerékpározás új, hatásos vonzerő lehet mind a külföldi, mind a belföldi vendégek felé. S persze nem felejthetjük a kerékpározásnak azt a másik nagyon fontos eredményét, hogy az éppen bicikliző vendég nem használja autóját. Így összességében csökken a túlterhelt közutak forgalma, mérséklődik a környezetszennyezés.

5.1.5. Eger Város integrált városfejlesztési stratégiája

Eger városa felismerte a környező településekkel való együttműködés fontosságát. Stratégiájának fontos eleme a régió, a megye és főként a szűken vett kistérség adottságaira való építkezés.

Zöldfelületi rendszer bővítése:

A város adottságaiból adódóan lehetőség van a külterületeken lévő erdős-gyepes zöldterületek integrálására is, melyek a patakok zöldfolyosóin keresztül beköthetők a városszerkezetbe, és így új rekreációs területek hozhatóak létre (erdők, szőlősők, Bükki Nemzeti Park, s végül a szomszédos települések köthetők be a rendszerbe). Erre az alaprendszerre épül rá a pl. a város turisztikai potenciáljának tudatos bővítése, a kistérségi hálózat és együttműködés kiépítése, a kerékpárhálózat fejlesztése, a közlekedés rendszerének kialakítása, stb.

A zöldfelületi rendszer külső kapcsolódási pontjainak megteremtéséhez szükséges célkitűzések: külterületek zöldfolyosóinak, erdős-gyepes területeinek rekreációs hasznosítása a táj védelmének és ökológiai stabilitásának erősítése mellett a külterületeken található természeti, egyedi táji pontok turisztikai hasznosítása, Bükki Nemzeti Park és természetvédelmi területek közvetett bekapcsolása a táji értékvédelem figyelembevételével, kistérségi összeköttetések megteremtése a zöldfolyosók kapcsolódási pontjainak kiépítésével, Tanösvények és Vadaspark kialakítása a külterületeken integrálva a turizmust és az oktatást.

A természeti és táji adottságok tekintetében a turizmus szélesítése a környező települések és a kistérség irányába, elosztó szerep és térségi turisztikai bázis szerep kialakítása.

Agglomerációs együttműködés

Eger MJV regionális és térségi hatáskörének erősítését elsősorban az Egri Járással való nyitott, kommunikatív és kezdeményező együttműködésben látja. Eger számára a valós hatáskör, agglomeráció és a járás határai nem egyeznek. Eger városának hatása jóval a járás határain túl is mérhető. Éppen ezért Eger számára a fejlesztések szempontjából létkérdés, hogyan tud együttműködni és támaszkodni ezekre a területekre, és a kölcsönös együttműködések keretében hogyan képes a város a környező és tágabb értelemben is Eger hatása alá tartozó településekkel közös fejlesztési pontokat, egymást segítő fejlesztéseket, beruházásokat meghatározni.

Eger fejlesztési potenciálját elsősorban a kistérségével alkotott szerves egység - szimbiózis - növelheti meg a következő területeken:

- Gazdaság - környezetbarát ipar - turisztikai potenciál összehangolása, „forrás- és fejlesztési közösség” kialakítása, Kistérségi területi együttműködés az iparterületek tekintetében „30 perces egri kistérség” komfortossá tétele;
- Idegenforgalom - Szőlészet - borászat térségi összekapcsolása;
- Gyógy- és termálvíz, fürdőkultúra, és gyógy turizmus;
- Tematikus kulturális-szórakoztató programok
- Rekreációs területek és kerékpárutak együttes és összehangolt fejlesztése;
- Intézményrendszer - együttműködés a várost körülvevő kisvárosokkal az intézmények hierarchiájának és funkcióinak kidolgozásában
- Szükség van arra, hogy a kistérségi együttműködés közös érték- és érdekalapú legyen, amely ezáltal - továbbgyűrűző hatásként - megnöveli a térség gazdasági potenciálját, ezzel a regionális, az országos és az európai integrációba való minél kedvezőbb betagozódást.
- Ennek értelmében olyan partneri viszonyt szükséges létrehozni város és kistérsége között, amely közös programokat dolgoz ki, összehangolja a települési költségvetéseket, közös fejlesztési projektek indít és menedzsel.

Ezen városokkal együttműködéseket kell kialakítani és abból a célból, hogy a területen lehetőség szerint ne egymástól független konkurens ellátórendszerek, hanem egy, funkcionálisan megosztott szolgáltató rendszer alakuljon ki, ahol Eger a minőségi szolgáltatások nyújtója.

Amennyiben tehát a város tartósan fenn akarja tartani az ipari nagyvállalatok jelenlétét, a kistérségen túli, de vonzáskörzetbe tartozó településekkel az együttműködés elkerülhetetlen.

Ezt a területet 'kvázi-kistérségként' kell kezelni. A cél tehát, hogy ennek a 28 településnek a fejlesztését egységes keretben kell kezelni.

Mind Eger, mind a kistérségi és agglomerációs települések számára a térségi együttműködés megoldása létkérdés, hiszen csak az összehangolt fejlesztések érik el a kívánt célt, ezen együttműködés nélkül pedig akár egymás fejlesztéseit is gátolhatják. Ilyen lehet a kerékpárutak közös fejlesztésének ügye, a térségi idegenforgalmi fejlesztések kérdése is. A kistérségben az életminőség, a szolgáltatások hatékonyságának és minőségének a javulása Eger érdeke is, hiszen növeli a kistérség népesség-megtartó potenciálját, úgy, hogy közben Eger központi szerepe sem csorbul, sőt erősödhet, hiszen a néhány alapszolgáltatáson felül, speciálisabb szolgáltatások nyújtásának Eger lesz az otthona.

Eger központi szerepét a szorosabb kistérségi együttműködés nem veszélyezteti, a harmonikus, együttműködő kapcsolat mindenkinek jó, hiszen növeli az egész térség együttes vonzerejét, s az együttműködések pótlólagos erőforrásokat vonhatnak be egyéb területek- tehát nem csak közvetlenül a közös feladatellátás- esetében is (együttműködések terjedése a gazdasági szereplők, civilek között, közös marketingakciók, stb.)

Stratégiai célok a kistérségi és agglomerációs együttműködés tekintetében:

- Összehangolt, egymásra épülő dinamikus és versenyképes gazdaság
- Idegenforgalmi szektor kínálatának és kapcsolatainak együttes összehangolása
- Kölcsönös és gyors elérhetőség megteremtése
- Szakképzett humán erőforrás potenciál összehangolása
- Együttműködő térségi közösség kialakítása

Fejlesztési prioritások a stratégia megvalósítása érdekében:

Versenyképes agglomeráció:

A jelenlegi stagnáló gazdaság dinamizálása és tökevonzó képességének javítása érdekében együttesen kidolgozott kistérségi statisztikai rendszer, adatbázis kialakítása, e-közigazgatás gazdasági szegmensének megteremtése, zöldmezős területek feltárása és barnamezős területek lehetőségeinek kiaknázása,

Regionális Innovációs Ügynökség erősítése, együttes pályázatok, települési érdekeltségek kidolgozása, kölcsönös finanszírozási keretek kialakítása, szakképzési együttműködés megteremtése a feladat, építve a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara által kidolgozott Eger és térségének Iparfejlesztési Konceptiójában meghatározottakra.

Rekreációs agglomeráció és térség:

Komplex és összehangolt turisztikai fejlesztések képesek az Eger és környékén található számtalan idegenforgalmi és rekreációs lehetőségek egymást kioltó és/vagy gyengítő hatása nélkül az egész térség potenciáljának további növekedését elérni. A közös koordináció, programmegosztás, helyszínek közötti kapcsolatok kiépítése, programiroda felépítése, egységes, célirányos kommunikációs stratégia kidolgozása szükséges.

Összeköttetések agglomerációja:

A műszaki infrastruktúra, a mobilitás megteremtése, a térség bekötése az országos fő útvonalakhoz, a logisztikai adottságok javítása, a kötőtpályás rendszerek erősítése, alternatív

közlekedési rendszerek kiépítése, térségi, idegenforgalmi szereppel is bíró kerékpárút-hálózat kiépítése a feltétele a kapcsolatok mélyítésének és alapja a összehangolt fejlesztéseknek.

Humán agglomeráció:

Az emberi erőforrások kölcsönös felhasználásán alapuló közösség, a munkaerő-piaci versenyképesség javítása, a tudás, mint áru és érték kölcsönös közvetítése, az oktatási feltételek összehangolása és minőségének együttes javítása, a kultúra és a terület értékeinek fokozott közvetítése a fejlesztési prioritás célja.

Együttműködő agglomeráció:

A térségi kohézió erősítése, térségmarketing átfogó alkalmazása, az együttműködés hatékony szervezeti felépítésének megteremtése, kommunikációs csatornák összehangolása a prioritás fejlesztési célja.

Az agglomerációs együttműködés fejlesztésének alapvető feltétele a város kezdeményező szerepének kialakítása. Eger városa rendelkezik azokkal az intézményi, szervező és kommunikációs lehetőségekkel, melyek aktivizálásuk esetén képesek a az agglomerációs együttműködés hatékony fejlesztésére.

5.1.6. Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)

A Bükk-Miskolc Térségi LEADER Akciócsoport Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának (HVS) célja, hogy megteremtse a Bükk-Miskolc térség fenntartható fejlődését a tiszta és vonzó településeiken, az éledő közösségeikben, a vendégek, turisták számára is eladható módon.

A vidékfejlesztési közösség legfontosabb kihívása a **munkanélküliség** és az **értékteremtés nélküli munkavégzés** minél nagyobb mértékű **felszámolása**. Legfontosabb kitörési lehetőségük a közösségi együttműködések építése a megújuló energiaforrások hasznosítására, a decentralizált energiatermelők, - fogyasztók mérlegkörének kialakítására, amely közösségeiknek, roma telepeiknek, versenyképtelen vállalkozásainknak, működésképtelen nonprofit szervezeteiknek munkalehetőséget, rendszeres bevételt és szabadságot biztosíthat, miközben megteremtheti az esélyt a versenyképes anyagi javak előállítására. A természeti adottságok kihasználása, a hagyományok megőrzése, a helyi termékek integrációjának megszervezése, a külterjes állattartás, a falusi turizmus és közép-kategóriájú vendéglátás fejlesztése munkahelyeket teremt, ezzel együtt közösségük a saját maga által megfogalmazott és elfogadott vidékfejlesztési stratégia megvalósításával a fenntartható fejlődés és gyarapodás útján indul el.

A XXI. század nagy lehetőségét az egyéni és közösségi **megújuló energiaforrások RES hasznosítását** mindnyájuk számára az **egyéni szabadság**, a fosszilis energiahordozók árától és mennyiségétől való **függetlenség** megteremtésének alapjaként kezelik. Az előregedett, elszegényedett, a társadalom peremére sodródott, tartósan munkanélküli, talajt vesztett tagjaik felemelkedéséhez a **kis- és házi méretű RES berendezések** fognak lehetőséget nyújtani. Terveink szerint a képzetlen, **munkanélküli lakosaink** nem csak a **fémhulladék legális** vagy illegális **gyűjtéséből**, hanem jelenleg a legnagyobb szilárd környezetszennyezőként mindent elborító **kommunális hulladék begyűjtéséből és feldolgozásából** is rendszeresen, szervezeten, ellenőrzöten, munkavédelmi és biztonságtechnikai előírásoknak megfelelő módon **fognak bevételre szert tenni és adózni**.

5.1.7. Felsőtárkány településfejlesztési koncepciója

Felsőtárkány településfejlesztési koncepcióját 2009-ben az Egri Építész Iroda készítette az akkor induló településrendezési tervek felülvizsgálatának megalapozásaként. A településfejlesztési koncepció a település küldetését, jövőképét, fenntartható fejlesztésének főbb irányait, átfogó célkitűzéseit, prioritásait, a hosszú távú (10-15 évre szóló) stratégiai cselekvéssorokat nagy vonalakban meghatározó komplex, a társadalmi, gazdasági és fizikai környezet szempontjait a fenntartható fejlődés jegyében integráló dokumentum, amely alapjául szolgál a közép és rövid távú fejlesztési tervezésnek, valamint a rendezési terveknek is. A koncepcióban megfogalmazott célok elérését a 2011-ben elfogadásra került rendezési terv biztosította, az abban megfogalmazott fejlesztések egy része elkészült. Az integrált településfejlesztési stratégia a műfajából adódó időtáv és mélység miatt is a következő 4-6 éves időtáv konkrét lépéseit határozza meg. A koncepcióban megfogalmazott konkrét programokat a 9. táblázat: Felsőtárkányhoz kapcsolódó fejlesztési tervek összefoglalása tartalmazza.

5.1.8. A hatályos településrendezési tervben megfogalmazott fejlesztések

A településrendezési tervben megfogalmazott fejlesztés célja az volt, hogy a település őslakosságának életkörülményein javítson, valamint **lehetővé tegye a lakosság-növekedését, a vállalkozói réteg megtelepedését**. Lehetővé tegye a megfelelő lakásszám megépítését szabad, a falu körül elhelyezkedő területeket bevonva. Teremtse meg megfelelő kereteket nem szennyező ipar betelepülésére olyan módon, hogy az ne jelentsen többletterhelést a falu számára. Területkijelölés útján tegye lehetővé a **helyben foglalkoztatás kiterjesztését**, és ezzel gazdaságilag is segítse a közösséget az új funkciójú terület. A megélhetést biztosító **turisztikának adjon elegendő területet**.

Alakítsa ki azokat a vállalkozási területeket, ahol megvalósítható további idegenforgalmi fejlesztés. Tegye lehetővé a kollektív és az egyéni idegenforgalmat is.

A település alvó jellegéből való kitörést a turizmus, illetve az új betelepülők helyi szolgáltatások iránti igényének növekedése katalizálhatja. Mindkét változás kívánatos, szabályozott fejlődésüket a készülő terveknek biztosítaniuk kell.

A tervezés során fontos szempont volt, hogy a település ne a tájban szétfolyva, annak rovására fejlődjön. Felsőtárkányban a hagyományos falusias életforma már átalakult, az ehhez a termelő életmódhoz tartozó hosszú telkek már nincsenek használatban. Ennek megfelelően a terv nem tartalmazza jelentős új lakóterületek kijelölését. A település jelenlegi **lakóterületei** jelentős területi tartalékokkal rendelkeznek.

A 2000-es tervekben már szereplő és ezekhez kapcsolódva új tömbfeltáró utcák kerültek kijelölésre. Ezek feltárásával, új területek bevonása nélkül jelentős számú új lakótelek alakítható ki. A rendezési terv ugyanakkor az Egeres-völgyben, illetve 6 másik területen új lakóterületek, lakótelkek kijelölésre ad javaslatot. A területek kijelölésének szempontjai: az infrastrukturális kapcsolatok biztosíthatósága, a kedvező terepviszonyok, szép kilátás, szerkezeti illeszkedés. Az új beépítésre szánt területek visszafogottsága, illetve egyes területeken a beépítési lehetőségek korlátozása segít megőrizni a jellegzetes bükk, s egyben magával ragadó felsőtárkányi táj arculatát.

Ipari gazdasági terület a település lakott területeitől elszigetelten, a Berva-völgyben található. A terület felhasználási módja nem kíván változtatást. Mivel az a lakott területektől távol fekszik, azon az ipari tevékenység folytatásával a lakosság számára zavaró hatás nem keletkezik, valamint a terület munkahely-teremtő képessége sem elhanyagolható. A terület jövőbeni hasznosításához azonban új szabályozás kialakítása volt szükséges, ugyanakkor

közlekedésfejlesztési szempontból is biztosítani kellett a település felőli megközelítést. Ennek megfelelően a hatályos településrendezési tervben már új közúti kapcsolatként jelentkezik a Berva iparterület K-i irányból való megközelítésének lehetősége, mely a Felsőtárkány felőli kapcsolatot biztosítja. Ez a 2505 j. ök. út felől a Várhegy utca csomópontjából indítva a volt zártkerti területek D-i oldalán vezet, majd a Temetőt NY-ról kerülve a Kossuth u. nyomvonalának folytatásában éri el a Berva területét. Ennek egyik leágazása a Kossuth utca, mely közvetlen településközpont irányú kapcsolatot jelent.

Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület a lakott területekhez közelebb, az Imókö-patak bal oldalán, a település déli részén, a ma is kereskedelmi szolgáltató gazdasági területként működő területekhez kapcsolódva került kijelölésre. A településen felmerült igények kielégítésére a rendezési terv a hidrogeológiai terület határáig kiterjesztette a nem zavaró hatású gazdasági területek létesítésének lehetőségét. A településnek ez a része semmiféle védettséget nem élvez, természeti szempontból nem különösebben értékes, közúttal és közművekkel jól ellátható terület. A lakóterületektől olyan távolságra található, hogy arra hatással nincs, esetleges zavaró, védőtávolságot igénylő tevékenységek (pl. biogáz üzem) is elhelyezhetők.

A településrendezési tervben Felsőtárkány természeti adottságaiból adódóan, azt felhasználva, ugyanakkor természeti állapotának fennmaradását biztosítva különös hangsúlyt kapott a **település turisztikai fejlesztése**. Ebbe főként a természetben végzett tevékenységek tartoznak (túrázás, lovaglás, rendezvények, stb.), a hozzájuk tartozó szálláshelyek biztosításával.

Felsőtárkány, mint a Bükk kapuja gyönyörű táji környezetével számos turista célpontja. A település érdeke is az, hogy az itt megjelenő vendégek több napot szeressenek és tudjanak itt tölteni. Ennek megfelelően a különböző igények kielégítésére került kijelölésre különleges rekreációs és üdülőházas üdülőtérület valamint a nem szállás, hanem inkább a turizmust kiszolgáló, ismeretterjesztő, szolgáltató területeken a különleges idegenforgalmi terület. Ezek területe a 2000-es településrendezési terveken is ezt a célt szolgálta, új területek nem kerültek kijelölésre, sőt az akkori besorolás területét csökkentette a jelenleg hatályos terv, a tényleges és reális használatnak megfelelően ott, ahol már a természet visszahódítja a területet. A természet- és tájvédelmi szempontokat szem előtt tartó szabályozás hatására tovább nő a település vonzereje természet iránt érdeklődők számára, ami turisztikai, s gazdasági okokból is fontos települési szempont.

Már a jelenleg hatályos rendezési terv is foglalkozott a település központjának kialakításával, megfogalmazásával. A közösségi funkciókat szolgáló, a település központi területét is meghatározó vallási, oktatási, igazgatási, egészségügyi intézmények, a helyi lakosság igényeit ellátó kereskedelmi területek kiemelt szerepű különleges központi területként kerültek bele az igényesebb közterület rendezésre szánt a Fő utca programba. A program célja, hogy a település életében jelentős intézményi központ környezeti minőségében is kiemelt területté váljon. A Fő utca lineáris tengelyéről átvéve a szerepet a templom körüli régi településmag valódi központtá váljon. Ennek érdekében a Fő utca program keretében jelentős szerepet kell kapnia a közterületek magas szintű kialakításának, rendezésének.

A Fő utca területén belül és az azt határoló térfalakat alkotó épületeket kiemelten kell kezelni, ezért az erre a területre eső épületek külső felújítására, a program által kijelölt terület zöldfelületeinek, közparkjainak, kerítéseinek rendezésére, létrehozására, felújítására különös gondot kell fordítani, az ezekre készülő terveket az egri önkormányzati tervtanács elé kell vinni.

A település környezetét és megjelenését javító kisleptékű infrastruktúra-fejlesztések (zárt árok, igényesebb burkolat kialakítása), a Fő út mentén zöld felületek; látvány és használati térelemek kialakítása, meglévők fejlesztése kívánatos.

A hatályos településrendezési terv jelentős infrastrukturális fejlesztéseket is tartalmaz. Ezek közül most csak a legfontosabb **közlekedésfejlesztési javaslatokat** emeljük ki:

- A Fő úttól D-re eső területének megközelítését biztosító néhány utca (Dózsa György u., Petőfi S. u., Ifjúság útja) szintén lakóutca jellegű. A közelmúltban beépült Várdombon jelentős számú lakóépület került kialakításra, melynek kapcsolata a Fő út irányába gyakorlatilag a Várhegy utca biztosítja, egyéb közúti kapcsolata ennek a területnek nincs. A Várhegy, illetve az lparterület feletti lakóterület-fejlesztések következtében szükségessé vált a terület második megközelíthetőségének biztosítása, kialakítása. Ezt a településközpont közvetlen megközelíthetősége mellett a térség zsák-jellegének feloldása indokolja. Ennek érdekében közvetlen kapcsolat alakítandó ki a Várhegy utca-Petőfi utca nyomvonalon, eljutási lehetőséget biztosítva a 2505 j. ök. úthoz.
- Az Országos Területrendezési Terv alapján a Gönc-Boldogkőváralja-Szerencs-Miskolc- Felsőtárkány-Eger irányban vezetett, az országos kerékpáros törzshálózat elemét képező 23 sz. Nyugat-zempléni kerékpárút települési szakaszán a kerékpárút kiépült. A turisztikai forgalomhoz kapcsolódóan a kiszolgáló létesítmények (kerékpárszerviz, büfé, pihenő, stb.) fejlesztése a rendezési terv szerint indokolt lehet.
- A településen belüli, elsősorban hivatáscélú kerékpáros forgalom lebonyolítása érdekében a terv javaslatot tesz a Fő utca mentén önálló kerékpáros nyomvonal kialakítására.
- A település közintézményeinél jellemzően kijelölésre kerültek a parkolóhelyek, azonban ezek kiépítettsége igen változó. Problémát jelent egyes kereskedelmi- és szolgáltató létesítményeknél a Fő út mentén a padkán való parkolás, mely a közúti forgalmat zavarja.
- A turisztikai célú idegenforgalom számára parkolóhelyek kijelölése a turisztikai vonzerő növelése érdekében kiemelt jelentőségű.

	Fejlesztési tervek megnevezése, készítésének ideje:				
	Egri Kistérség Fejlesztési Koncepciója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési koncepciója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
	<u>Színkódok:</u>				
		: megvalósult fejlesztés			
		: folyamatban lévő, folyamatosan zajló fejlesztés			
		: jövőbeni fejlesztés			
	<u>Időtávok:</u>	4-6 éven belül megvalósítandó	Hosszútávú tervek (10-15 év)		4-6 éven belül megvalósítandó
Rekreációs, egészségügyi szolgáltatások és turizmusfejlesztés	Kirándulóbázis, ökoturisztikai központ	Tanösvények és Vadaspark kialakítása a külterületeken integrálva a turizmust és az oktatást		Idegenforgalmi fogadóközpont kialakítása	BNPI látogatóközpont bővítése, a Tó környékének turisztikai központtá való fejlesztése
	Természethez kapcsolódó turizmus nagyprojektje	Külterületek zöldfolyosóinak, erdős-gyepes területeinek rekreációs hasznosítása a táj védelmének és ökológiai stabilitásának erősítése mellett		Szálláskínálat bővítése	Bambara Hotel fejlesztése
					Turisztikai erdő kialakítása a Bambara Hotel felett: nordic walking pálya, extrém kerékpáros útvonalak kitűzése, pihenőhelyek kialakítása

	Egri Kistérség Fejlesztési Koncepciója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési koncepciója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Rekreációs, egészségügyi szolgáltatások és turizmusfejlesztés	Turisztikai szolgáltatók specializációja és szolgáltatásaik komplettírozása	Bükk Nemzeti Park és természetvédelmi területek közvetett bekapcsolása a táji értékvédelem figyelembevételével		Falusi vendégfogadás	Az ökoturizmus elterjesztése a Nemzeti Parkkal együttműködésben
		Kistérségi összeköttetések megteremtése a zöldfolyosók kapcsolódási pontjainak kiépítésével	LEADER „Natura Sanat” központok kialakítása: gyógynövények termesztésével, gyűjtésével, feldolgozásával kapcsolatos tudás, ismeretek, technikák, eljárások bemutatása, a település „gyógyító falu” jellegét erősítve	Idegenforgalomhoz kapcsolódó szolgáltatások bővítése	Faluház parkolójának kiépítése
		A természeti és táji adottságok tekintetében a turizmus szélesítése a környező települések és a kistérség irányába, elosztó szerep és térségi turisztikai bázis szerep kialakítása, tematikus kulturális-szórakoztató programok	LEADER rendezvények támogatása	Programok, rendezvények szervezése	Fenntartani és bővíteni szükséges a tematikus turisztikai programok kínálatát, valamint összekapcsolni más programokkal. Példaadó program az Úszó Alkalmatlanságok Világbajnoksága, vagy az aktív sportturizmus terén a Tereptriatlon Országos Bajnokság
		Komplex és összehangolt turisztikai fejlesztések az agglomeráció településeivel, rekreációs területek és kerékpárutak együttes és összehangolt fejlesztése	Kreatív LEADER Ifi Parkok kialakítása	Ökoturizmus, aktív turizmus (lovak, kerékpár, vadász, bakancsos, sport, extrém)	A felülvizsgálandó településrendezési tervek elkészítéséhez szükséges az egyedi tájértékek kataszterbe gyűjtése

	Egri Kistérség Fejlesztési Koncepciója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési koncepciója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Rekreációs, egészségügyi szolgáltatások és turizmusfejlesztés	Turisztikai szolgáltatók specializációja és szolgáltatásaik komplettírozása	Az agglomeráció településeivel közös koordináció, programmegosztás, helyszínek közötti kapcsolatok kiépítése, programiroda felépítése, egységes, célirányos kommunikációs stratégia kidolgozása		Kistérségi összefogás, feladatmegosztás, közös programok	Faluház megépítése
		Szőlészet - borászat, gyógy- és termásvíz, fürdőkultúra, és gyógy turizmus, ökoturizmus térségi összekapcsolása			Fő utca program elindítása
					Intermodalitás a turizmus különböző ágainak összekötésével, a turisztikai szolgáltatók közös képviselésével, összefogásával
Gazdaságfejlesztés és innováció		Környezetbarát ipar - turisztikai potenciál összehangolása, „forrás- és fejlesztési közösség” kialakítása,		Munkahelyteremtő beruházások területi feltételeinek feltárása	A Berva Iparterület után a település déli részén lévő gazdasági terület fejlesztését szükséges elindítani.
		Kistérségi területi együttműködés az iparterületek tekintetében „30 perces egri kistérség” komfortossá tétele	Helyi termékek integrációjának fejlesztése, helyi- és erdei termékek feldolgozásának, értékesítésének kifejtése	Az aktív keresők számára helyi munkahelyek létrehozásának segítése	Déli gazdasági területen 500 kW-os naperőmű létesítése

	Egri Kistérség Fejlesztési Konceptiója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési konceptiója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Gazdaságfejlesztés és innováció		Együttesen kidolgozott kistérségi statisztikai rendszer, adatbázis kialakítása, e- közigazgatás gazdasági szegmensének megteremtése		A kistérségi és a bükki településekkel való együttműködés erősítése	A közigazgatás, intézményrendszer, Egészségügy ellátás, szakellátás, Középfokú- és felsőoktatás, szakképzés, Kultúra és történetiség, közművelődés, Munkahely, Kis- és nagykereskedelmi szolgáltatások, Üzleti és pénzügyi szolgáltatások, Kommunális szolgáltatások terén szükséges együttműködések
		Zöld mezős területek feltárása és barnamezős területek lehetőségeinek kiaknázása		A Berva-völgyi iparterület rendezése, fejlesztése	
		Regionális Innovációs Ügynökség erősítése, együttes pályázatok, települési érdekeltségek kidolgozása, kölcsonös finanszírozási keretek kialakítása		Gazdasági területek kijelölése	Déli gazdasági terület infrastruktúra fejlesztése
		Szakképzési együttműködés megteremtése a feladat, építve a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara által kidolgozott Eger és térségének Iparfejlesztési Konceptiójában meghatározottakra.		Gazdasági területek rendezése, terület- előkészítés (köz művek, stb.)	

	Egri Kistérség Fejlesztési Konceptiója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési konceptiója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Emberi erőforrások			Helytörténeti és helyi szakmai gyűjtemények infrastruktúrájának fejlesztése	Intézmények működtetése, óvoda bővítése, községközpont bővítése, önkormányzati intézmények technikai felszerelésének fejlesztése	Napelemek felszerelése az önkormányzati intézményekre, biomasszakazánok beszerzése az önkormányzati létesítmények számára
				Sportterületek rendezése	Tornaterem felújítás, sportudvar fejlesztés, Sportpálya rehabilitáció, műfüves pálya építés
				A szabadidő kulturált eltöltéséhez a feltételek biztosítása	Programkínálat bővítése, nem csak állandó, "helyi" programok, hanem a programturizmusba is integrálható programok szervezése
				Önkormányzati tulajdonú épületek felújítása, önkormányzati intézmények technikai felszerelésének fejlesztése	
				Egészségmegőrzés fontosságának tudatosítása, szociális ellátásra szorulókat támogatása, egészségház bővítése	Idősek napközi otthonának kialakítása
				Idősek gondozása, az idősek és elesettek házi gondozása	Járóbeteg alapellátás fejlesztése

	Egri Kistérség Fejlesztési Konceptiója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési konceptiója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Táj- és természetvédelem				Védett természeti értékek, a természetvédelmi területek megőrzése, természetes állapotának megtartása	A felülvizsgálandó településrendezési tervek elkészítéséhez szükséges az egyedi tájértékek kataszterbe gyűjtése, a természet- és tájvédelmi fejlesztések a Nemzeti Parkkal együttműködve
				Település egyedi táj értékeinek kataszterezése	
				Vízes élőhelyek kialakítása, rekonstrukciója, vízfolyások medreit kísérő fás, gyepes parti sávok megőrzése a vízes élőhelyek megtartása	A Tó, mint legnagyobb vízes élőhely fejlesztése a biológiai értékének megőrzését is jelenti

	Egri Kistérség Fejlesztési Konceptiója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési konceptiója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Környezetvédelem			LEADER Energiaudvarok fejlesztése, a falu számára rendelkezésre álló megújuló energiaforrások (RES) hasznosításának termelő, bemutató, ismeretterjesztő, demonstrációs helyszínei	Környezetvédelmi program készítése, környezet tudatos védelme, káros hatások méréséklése, közlekedésből eredő légszennyezés méréséklésére, utak pómentes, szilárd burkolattal történő korszerűsítése, fasorok telepítése, zöldsáv kialakítása, gazdasági területek telekhatárán belül többszintű védősáv ültetése, a felszíni és a felszín alatti vizek, valamint a talajvédelem érdekében a tisztítatlan, illetve a nem megfelelően tisztított szennyvíz talajba jutásának megakadályozása, a szennyvízcsatorna- hálózatra való rácsatlakozások teljes körűvé tétele	Déli gazdasági területen 500 kW-os naperőmű létesítése
			Közösségi Kútfúró Berendezés beszerzésének támogatása		Biogázüzem kialakítása, biomassza kazánok beszerzése az önkormányzati létesítmények számára

	Egri Kistérség Fejlesztési Konceptiója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési konceptiója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Közlekedésfejlesztés				2505. sz. út felújításának szorgalmazása, egyes pontjain sebességcsökkentő eszközök alkalmazása	
				Bükkön átvezető kerékpárutak építése	Turisztikai útvonalak kijelölése, a Bambara Hotel fölött kialakítandó turisztikai erdővel való összekapcsolása szükséges a Bükkön átvezető kerékpárutaknak
				Fő utca program, forgalomcsillapítás, nyílt árkok megszüntetése	Településközpont rehabilitációja
				Légvezetékek földkábelbe helyezése	Fő utca program tartalmazza az új és felújítandó légvezetékek földbe helyezését
				Járda, parkoló, kerékpársáv építése, fasor telepítése, település belső úthálózatának fejlesztése	Kisléptékű településfejl. (út, híd, infrastruktúra)
				Iparterületi feltárási út és 12 t teherbírású híd építése a déli iparterület felé, és ezzel egyidejűleg a Várhegy út és hídjának tehermentesítése, utak közterületi szélességének kialakítása, meglévő utak felújítása, karbantartása, közterületi parkolók építése	Fő utca program elindítása

	Egri Kistérség Fejlesztési Konceptiója (2005.) szerint Felsőtárkány szerepe	Eger IVS (2010.) szerint Felsőtárkány szerepe	Bükk Miskolc Térségi Helyi Vidékfejlesztési Stratégia 2008-13. (felülvizsgálva)	Felsőtárkány településfejlesztési konceptiója 2009.	Integrált Településfejlesztési Stratégia 2013.
Közműfejlesztés				Vízhálózat rekonstrukciója, a beépítésre tervezett területek közműhálózatának kiepítése, szennyvíz gerincvezeték kapacitásának bővítése, vízrendezési terv készítése, övértékek építése, a csapadécsatorna-hálózat felülvizsgálata, bővítése, a parti sáv biztosítása a Fő utca program részeként zárt csapadécsatorna építése	Belterületi úthálózat és vízelvezetés felújítása, Fő utca program elindítása

9. táblázat: Felsőtárkányhoz kapcsolódó fejlesztési tervek összefoglalása

5.2. BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

A stratégiában kitűzött célok a helyzetértékelésben azonosított, a SWOT analízisben összefoglalt problémák megoldására, illetve a meghatározott potenciálok kihasználására épülnek. A megfogalmazott célokat az egyes településrészek adottságaiból, lehetőségeiből, szükségleteiből kiindulva terveztük meg.

Az egyes rész-célok egymásra épülnek, összefüggnek és elérésükkel biztosítják a fenntartható településfejlesztést. Fontos, hogy a település a lehetőségeihez mértén folyamatos növekedési pályán maradjon, s a felvázolt jövőkép valós értékeken, erőforrásokon alapuljon. A célrendszer a belső struktúráját tekintve következetes.

A településfejlesztés beindításához az azonosított erőforrások elegendőek, azonban a stratégiában megfogalmazott célok eléréséhez nem elegendőek. A stratégiában megfogalmazott célok elérésével, az egyes akcióterületekhez kapcsolódó fejlesztések elindításával az Önkormányzat megfelelő alapot, környezetet biztosít további, magán befektetések megjelenéséhez, más településrészekhez kapcsolódó fejlesztésekhez, a környező településekkel való szorosabb együttműködés lehetőségének megteremtésével pedig hozzájárul a térség által felvázolt célok eléréséhez is. Az Önkormányzatnak a további fejlesztéseket generáló célok megvalósulását kell elsősorban segítenie. A fent vázolt célrendszer koherenciáját egyértelműen biztosítja, hogy a benne foglalt célok gyakorlatilag egy vezérfonalra épülnek fel. Az ITS-ben meghatározott minden tematikus cél megvalósulása a felsőtárcányi gazdaság fejlődését szolgálja. A célok elérését szolgáló fejlesztések jellemzően funkcióerősítő fejlesztések lesznek. Település szintű funkcióvesztés nem történik, a középtávú program nem befolyásolja a funkciók kialakult, elfogadott és alapvetően megfelelő rendszerét, zárványok nem keletkeznek: az elégtelen gazdasági funkciók kiemelt fejlesztése mellett elsősorban a települési, közösségi funkciók erősítése valósul meg.

A célrendszer városrészekre történő lebontása igazolja, hogy az egyes városrészek fejlesztése összhangban van a város egészének fejlesztésével, annak stratégiai célkitűzéseivel. A városrészek közötti feladatmegosztás során alakultak ki az egyes fejlődési irányok, a meglévő adottságokat figyelembe véve.

A kompakt település elvének megfelelően a vegyes és hatékony földhasználat, a hatékony infrastruktúra üzemeltetés kialakítására törekedett a település. Ennek megfelelően kerültek kijelölésre az akcióterületek is. A gazdaságfejlesztés, megújuló energia használatának központja a település déli területére került, mely Eger felől könnyen megközelíthető, ugyanakkor nem jelent zavaró hatást a lakókörnyezetre. Az idegenforgalmi vonzerő fejlesztése mindenekelőtt a turisztikai akcióterületre, azaz a tó környékére és a Faluháztól keletre, az erdő felé folytatódó területre koncentrálódik, itt várható a vendégfogadás feltételeit javító, a szállás- és vendéglátóhelyek magántőkéből megvalósuló további fejlesztése, valamint a vendégfogadást támogató, turisztikai vonzerők egymásra épülő fejlesztései.

Az infrastruktúra fejlesztés hatása – különböző módon és eltérő mértékben – a település teljes területére kiterjed: jelenthet komplex településrehabilitációs beavatkozásokat, vagy csak pontszerű/vonalas fejlesztéseket is. Ehhez kapcsolódik a faluközpont akcióterület kijelölése is, mely kapcsolatot teremt a turisztikai és a gazdasági fejlesztési terület között. Ugyanakkor a lineárisan felfűzött települési alközpontok egységes arculatának kialakítását is magában foglalja. A főutca program akcióterülete kapcsolja össze a település különböző lakóterületeit is.

A településrészek egymásra semleges hatást gyakorolnak. Nem találtunk olyan hatást, mely máshonnan funkciókat vonna el. Mindez következik a településrészek településszerkezeti sajátosságok és eltérő adottságok okozta lehatárolásból is. A településrészek fejlesztési céljai

egymástól jól elkülöníthetőek, kölcsönhatásuk egyértelműen pozitív. A legerősebb kapcsolat a faluközpont és a turisztikai akcióterület esetében emelhető ki: a fejlesztéseket úgy kell végrehajtani, hogy hosszú távon egy egységes, vegyes hasznosítású – közbeékelődött zárvány nélküli – településközponti terület jöjjön létre. A lakóövezeti fejlesztések részben a természetes ingatlanpiaci folyamatok eredményeként fognak végbemenni. Emellett fontos kiemelni azokat a külterületi fejlesztéseket (gazdasági területek bővülése), amelyek hatását a település összes lakosa és vállalkozása érzékelheti.

Mivel a fejlesztések hosszú távon a település teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

6.1. FELMERÜLŐ KOCKÁZATOK

A stratégia megvalósítását a település által befolyásolható belső, és a község hatáskörén túl mutató külső tényezőkből fakadó kockázatok befolyásolhatják.

Felmerülő kockázatok	
Belső kockázatok	Külső kockázatok
A települési lakosság érdektelensége	Szabályozási környezet változása
Alacsony munkavállalási hajlandóság	Jogszabályváltozások
Alacsony befektetői kedv	Kedvezőtlen pályázati feltételek
Önerő hiány	Támogatási források elapadnak (A település sikeren pályázott a korábbi időszakokban külső forrásokra, azonban további külső forrást csak korlátozottan tud igénybe venni)
Önkormányzati vezetésben bekövetkezendő negatív változás	Gazdasági környezet tovább hanyatlik országos szinten
Humán erőforrás hiánya, nem megfelelő humán erőforrás a stratégia végrehajtásához, az Önkormányzat nem tud megbirkózni a településfejlesztés koordinációs feladataival	Az idegenforgalom fellendülése elmarad a várakozásoktól, így a település fejlesztésének egyik fontos pillérét nem tudja megerősíteni.
Gazdasági szervezetek nem kapcsolódnak be a fejlesztésekbe, így azok fenntarthatatlanná válnak	
A projektek megvalósítása során az egyes fejlesztések eltérő előkészítettségi fokon állnak. A fejlesztésekhez kapcsolódó eljárások (engedélyezés, közbeszerzés, jogi viták stb.) felborítják az ütemezést.	
Az Önkormányzat irányítási rendszere nem megfelelő a stratégia végrehajtásához, azaz a hiányos monitoring rendszer és nem optimális szervezeti struktúra késlelteti a megvalósítást és nem biztosítja a fenntarthatósági szempontok érvényesülését	

10. táblázat: A stratégia megvalósulását fenyegető kockázatok összefoglalása

7. KOCKÁZATKEZELÉSI STRATÉGIA

A stratégia végrehajtását befolyásoló kockázatok bekövetkezési valószínűségét, azoknak a projekt céljaira gyakorolt hatását, valamint a felmerülő kockázatok kezelési stratégiáját az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

A felmerülő kockázatok kezelési stratégiája				
Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezésük esetére tervezett intézkedések
Belső kockázatok				
A települési lakosság érdektelensége	közepes (2)	nagy (3)	Folyamatos kommunikáció (Önkormányzati tájékoztatók, közösségi tervezés)	Tájékoztatás, meggyőzés
Alacsony munkavállalási hajlandóság	kicsi (1)	nagy (3)	Tájékoztatás, képzések, fejlesztési programok	Motivációs eszközök bevezetése
Alacsony befektetői kedv	közepes (2)	közepes (2)	Alap infrastrukturális fejlesztések önkormányzati megvalósítása, Kedvezmények biztosítása a gazdasági szektor részére (pl.: adókedvezmények)	További kedvezmények biztosítása (adókedvezmények), Erőteljes marketing tevékenység
Önerő hiány	közepes (2)	nagy (3)	Racionális önkormányzati gazdálkodás	Kedvezményes hitel felvétel
Önkormányzati vezetésben bekövetkező negatív változás	kicsi (1)	nagy (3)	Ésszerű gazdálkodás, Eredmények közzétevése, Folyamatos lakossági tájékoztatás, Fórumok megtartása	Az új Önkormányzat folytatja az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítását, Stratégia felülvizsgálata 3-5 évenként
Humán erőforrás hiánya	közepes (2)	közepes (2)	Továbbképzés, átképzés, Foglalkoztatási programok	Felelősök meghatározása feladatkörrel, Megbízási szerződéssel külső munkaerő foglalkoztatása
Fejlesztések fenntarthatatlanná válnak	közepes (2)	közepes (2)	Önkormányzati ösztönző program létrehozása	
A projektek megvalósítása során az egyes fejlesztések eltérő előkészítettségi fokon állnak.	közepes (2)	közepes (2)	A fejlesztések összehangolása a projektmenedzsment révén	
Az Önkormányzat irányítási rendszere nem megfelelő a stratégia végrehajtásához	közepes (2)	nagy (3)	Az irányítási rendszer fejlesztése, csatlakozás a fenntarthatóságot erősítő szervezetekhez	

Külső kockázatok					
Szabályozási környezet változása	közepes (2)	nagy (3)	A külső kockázatok és hatásainak befolyásolására az Önkormányzatnak kevés eszköz áll rendelkezésre, kisebb a ráhatása. Az országos folyamatokhoz, tendenciákhoz illeszkednie kell az önkormányzat programjait, céljait; járási szinten aktív résztvevőként kell befolyásolni a fejlesztési politikát.		Megváltozott jogszabályokhoz való igazodás
Jogszabály-változások	nagy (3)	közepes (2)	A külső kockázatok és hatásainak befolyásolására az Önkormányzatnak kevés eszköz áll rendelkezésre, kisebb a ráhatása. Az országos folyamatokhoz, tendenciákhoz	Tervek, önkormányzati intézkedések felülvizsgálata jogszabály változások alkalmával, jogharmonizáció biztosítása	A Stratégia felülvizsgálata, célkitűzések vállalások aktualizálása
Kedvezőtlen pályázati feltételek	közepes (2)	nagy (3)	illeszkednie kell az önkormányzat programjait, céljait; járási szinten aktív résztvevőként kell befolyásolni a fejlesztési politikát.	Pályázati kiírások véleményezése a társadalmasítás időszakában	Projektek pályázati feltételekhez igazítása
Támogatási források elapadnak	kicsi (1)	közepes (2)	A külső kockázatok és hatásainak befolyásolására az Önkormányzatnak kevés eszköz áll rendelkezésre, kisebb a ráhatása. Az országos folyamatokhoz, tendenciákhoz illeszkednie kell az önkormányzat programjait, céljait; járási szinten aktív résztvevőként kell befolyásolni a fejlesztési politikát.		
Gazdasági környezet tovább hanyatlik országos szinten	közepes (2)	közepes (2)			
Az idegenforgalom fellendülése elmarad a várakozásoktól	kicsi (1)	közepes (2)			

11. táblázat: Kockázatkezelés összefoglalása

A kockázatok elemzése során kiemeltük azokat, amelyeknek a bekövetkezési valószínűsége nagy és jelentős hatással vannak a stratégia megvalósíthatóságára. Ezekkel kiemelten szükséges foglalkozni és megoldást találni a kockázat elkerülésére. Jelentősnek ítélt kockázatok:

- Források bizonytalanságából eredő kockázatok
- Az önkormányzati oldal nem megfelelő felkészültsége
- A lakosság nem mobilizálható

A legnagyobb kockázata annak van, ha a stratégiában megfogalmazott fejlesztések elmaradnak!

Az azonosított és bemutatott kockázatok nyomon követése javasolt a stratégia monitoringja során, azzal egy időben, évente legalább egyszer. Amennyiben a felsorolt kockázatok valamelyike bekövetkezik, a megadott intézkedések végrehajtása javasolt. A stratégia megvalósítása során, illetve a felülvizsgálat során esetlegesen azonosítható újabb kockázatok kezelése elengedhetetlenül fontos, ezért szükséges ezek beépítése a kockázatkezelési stratégiába.

8. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

8.1. A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

A fejezet azon önkormányzat által végzett nem beruházási jellegű tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják a fejlesztési és rehabilitációs célok elérését.

Felsőtárkány önkormányzata hatékonyan segíti a már működő és a megtelepedni kívánó vállalkozókat. Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet, szabályozási tevékenységek, gazdasági területek előkészítése, infrastruktúra fejlesztése, illetve vannak olyan eszközök, melyekkel a jövőben élni kíván: helyi adókedvezmények, hatékony és következetes települési marketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítés, funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek és területek hasznosítása.

Az ITS végrehajtásánál legcélszerűbb minden egyes beavatkozást megelőzően megvizsgálni, hogy az egyedi szituációban, mely módszer alkalmazása a leghatékosabb.

Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A településfejlesztési stratégia megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat következetes és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, mely biztosítja és fenntartja a transzparens és támogató adminisztratív és szabályozási környezetet.

A fentieknek köszönhetően csökken a gazdasági bizonytalanság, a befektetési kockázat, s a társadalmi, valamint a gazdasági szereplők számára biztonságos befektetői környezet jön létre. Felismerve a biztonságos környezetben rejlő előnyöket, előtérbe helyeződnek a közsféra és magánsféra együttműködésén alapuló projektmegvalósítási konstrukciók, mely biztosítja a befektetések költséghatékonyságát, az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát, a beruházások gyorsabb megvalósulását.

Szabályozási tevékenységek, tervalku

Az önkormányzatokról és az épített környezetről szóló törvények értelmében a területek felhasználásának, illetve a területeken az építés szabályainak meghatározása a települési önkormányzat joga. Felsőtárkány rendelkezik mindazokkal a településrendezési eszközökkel, amelyek szükségesek a település fejlődéséhez, azokat az elmúlt években felülvizsgálta, új alapokra helyezte, hogy kihasználja a településrendezésben illetve a szabályozásban lévő lehetőségeket. A településrendezési terv felülvizsgálata az idén, 2013-ban megváltozott jogszabályi környezet miatt szükséges, az Önkormányzat a településrendezési terv teljes körű felülvizsgálatát kezdeményezi az ITS elfogadását követően, ugyanakkor a településfejlesztési stratégiában az akcióterületekre megfogalmazott rövid távú fejlesztések miatt lehetséges a településrendezési terv módosítás is lehetővé válik.

A stratégia „másodlagos”, „harmadlagos” elemei szerint alakíthatják a további településrendezési eszközöket (településszerkezeti terv, szabályozási terv és helyi építési szabályzat).

Befektetői és lakossági kezdeményezésre az Önkormányzat csak településrendezési szerződés keretén belül módosítja terveit, indokolt esetben. A tervalku lehetővé teszi, hogy nagy beruházások esetén, a beruházó és az önkormányzat között olyan szerződés kössen, amely mindkét fél számára előnyös és rögzített fejlesztési feladatokkal bír.

Az Önkormányzat számára az építési törvény több településrendezési terv megvalósulását biztosító jogintézményt (építésjogi követelmények, – változtatási, telekalakítási és építési - tilalmak, telekalakítás, elővásárlási jog, kisajátítás, helyi közút céljára történő lejegyzés, útépitési és közművesítési hozzájárulás, településrendezési - beépítési, helyrehozatali és beültetési - kötelezések, kártalanítási szabályok, településrendezési szerződés) is biztosít arra, hogy részt vegyen a településkép formálásában. A településrendezési eszközök készítése során eddig is tudatosan használta ezeket az eszközöket, s várható, hogy hosszú távon is alkalmazni fogja.

Helyi adókedvezmények

Az Önkormányzat nem tervezi helyi adókedvezmények kialakítását, viszont a településen kommunális adó nem került bevezetésre.

A „Dolgozz otthonról” programban részt vevő cégek számára nincs szükség telephely-támogatásra. A Berva területén, ösztönözve a barnamezős beruházásokat, kedvező bérleti díjakkal támogathatja az önkormányzat minél több vállalkozás működését.

Funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek hasznosítása

Felsőtárkány önkormányzata jelenleg nem rendelkezik funkció nélküli, kihasználatlan épülettel. A korábbi használaton kívüli épületeket az alábbi új funkciókkal töltötték meg.

A régi óvodában (Fő út 145.) feladat-ellátási szerződés alapján belül főzőkonyha nyílt, melynek elsődleges funkciója a települési közétkeztetési feladatok megoldása.

A régi művelődési ház épületében a Felsőtárkány Községüzemeltetési Nonprofit Közhasznú Kft. telephelyeként üzemel. Ez látja el a településüzemeltetési feladatokat 16 fő állandó foglalkoztatott létszámmal, illetőleg a közhasznú foglalkoztatás koordinálása változó létszámmal szintén az ő feladatuk.

Az idősek napközi otthonának jelenleg helyet keresnek.

9. AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEINEK MAGHATÁROZÁSA
--

9.1. AZ ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL SZERVEZETI RENDSZERE

Felsőtárkány Község Önkormányzat fő tevékenységi köre az általános közigazgatás. Noszvaj Község Önkormányzatával közös hivatalként működik. Az Önkormányzat, mint közigazgatási szervezetnek az ügyfélkörébe tartozik a lakosság, a gazdálkodó és civil szervezetek. Az önkormányzat képviselő-testületének feladata a rendezési folyamatban a település sajátosságainak érvényesítésén és az értékek figyelembevételével a koncepcionális és megvalósítási hangsúlyok meghatározása, amik mentén a jövőjüket tervezik. A Képviselő-testület a helyi közszolgáltatások szervezésében, a területfejlesztésben, és gazdaságszervező munkában együttműködik Heves Megye Önkormányzatával, Eger Város Önkormányzatával, az Egri Kistérség Többcélú Társulása hivatali szervezetével és a társuláshoz csatlakozott települések önkormányzataival. Az együttműködés célja: a megyei szintű és kistérségi tervek, koncepciók, elképzelések kidolgozásában való részvétel, illetve azok egyeztetése a helyi elképzelésekkel. A folyamatos és rendszeres kapcsolattartással összefüggő feladatokat a polgármester, az alpolgármester, és a jegyző látja el, aki tevékenységéről rendszeresen (évenként) tájékoztatja a Képviselő-testületet.

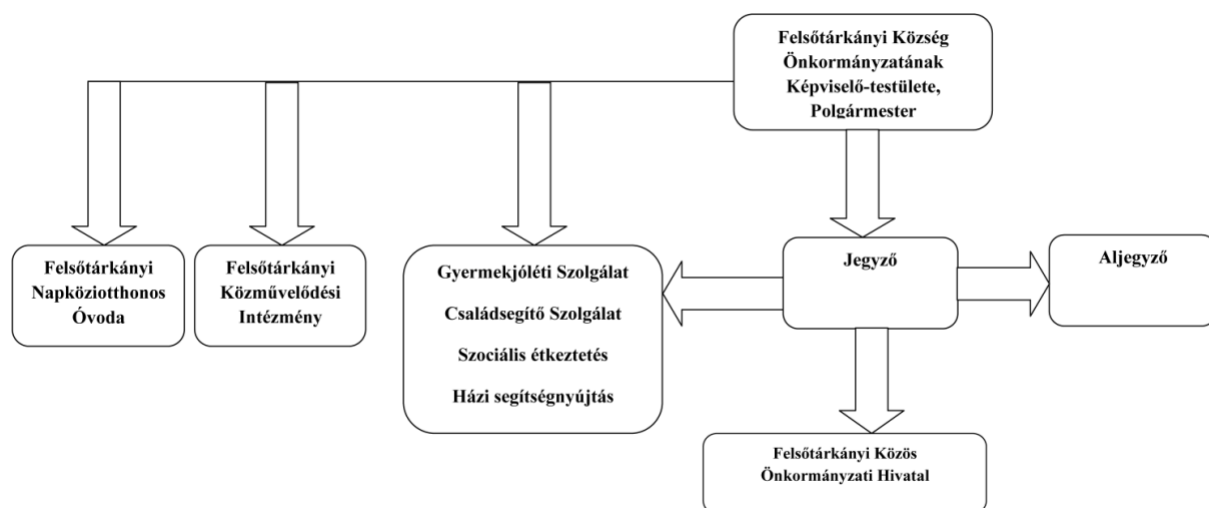
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben (önkormányzati törvény, Ötv.), nevesítve van, hogy a településfejlesztés és a településrendezés a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó önkormányzati feladatok közé tartozik. A városfejlesztés irányait az alábbi, képviselő-testület által jóváhagyott dokumentumok tartalmazzák: településfejlesztési koncepció, településrendezési terv (szerkezeti terv és szabályozási terv), illetve az Integrált Településfejlesztési Stratégia, egyéb ágazati stratégiák.

Az Önkormányzat gyakorolja a tulajdonosi jogokat a település vagyona fölött, továbbá a képviselő-testület kompetenciájába tartozik a költségvetés elfogadása is, azaz közvetlen eszközei is vannak az Önkormányzatnak a fejlesztésekre, továbbá az átfogó fejlesztési programokra.

Felsőtárkányban két állandó bizottság működik: Pénzügyi Bizottság, Emberi Erőforrás Bizottság. Az SZMSZ értelmében a képviselő-testület eseti bizottságként Képviselő-testületi határozattal Ügyrendi Bizottságot, Közbeszerzési Szabályzat alapján Közbeszerzési Bíráló Bizottságot, egyéb feladat ellátására, végrehajtására szolgáló ideiglenes bizottságot hozhat létre. A képviselő-testület állandó bizottságai ellátnak minden olyan feladatot és hatáskört, amelyet helyi önkormányzati döntés a bizottság számára meghatároz. Döntenek a képviselő-testület által átruházott hatáskörökben; önkormányzati rendeletekben, a bizottság részére megállapított hatáskörökben, halasztást nem tűrő ügyben (szociális ügyekben) a Bizottság jogosult rendkívüli döntést hozni. Előkészítik a szakterületüket érintő önkormányzati koncepciókat, a feladatkörükbe tartozó testületi előterjesztéseket. Javaslatot tesznek a szakterületükhöz tartozó intézmények vezetői álláshelyének betöltésére (a beérkező pályázatok alapján), az önkormányzat felügyelete alatt álló és szakterületüket érintő gazdasági társaságok, intézmények létesítésével, átalakításával, megszüntetésével, átvételével és ellátottságával kapcsolatos testületi döntésekre, „Felsőtárkány Község” díszpolgára cím adományozására, illetve visszavonására. Véleményezik a képviselő-testület elé kerülő előterjesztések szakterületüket érintő részét, az önkormányzat éves pénzügyi tervének szakterületüket érintő részét, a szakterületükhöz tartozó intézmények szakmai munkáját. Ellenőrzik a képviselő-testületi és bizottsági döntések végrehajtását, a szakterületükhöz tartozó intézmények működését. Beszámolnak a bizottság tevékenységéről, döntéseikről és azok végrehajtásairól.

A Hivatal egységes szakapparátusként működik, így a különböző kisebb szervezeti egységek az egységes polgármesteri hivatali képviselik munkájuk során. A hivatal intézmény

felügyeletet lát el a településen működő oktatási, kulturális, egészségügyi és egyéb intézmények felett. Feladatai ellátásában a Polgármesteri Hivatal öt szervezeti egysége működik közre: gyámügy és adóhatósági ügyek, igazgatási ügyek, építési ügyek (az Egri Járási Hivatal kihelyezett munkatársa végzi helyben ezt a feladatot), anyakönyvi- és állampolgársági ügyek, gazdálkodási ügyek, pénzügy. A település nem foglalkoztat főépítést, a településrendezési kérdésekben az építésügyi ügyekért felelős munkatárs az illetékes. A Polgármesteri Hivatal munkáját az Egri Járási Hivatal szakigazgatási szervei segítik.

13. ábra: Felsőtárkány Község Önkormányzata szervezeti ábrája
/Forrás: 1. sz. melléklet Felsőtárkány 1/2013. (I. 24.) önkormányzati rendelethez/

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítése során a település nem hozott létre menedzsment szervezetet. A fejlesztési dokumentum kidolgozásában a Polgármesteri Hivatal szakreferensei vettek részt.

9.2. AZ INTEGRÁLT STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZERVEZETI ELVÁRÁSOK

Az integrált stratégia megvalósítása olyan szervezeti működést kíván meg a városoktól, amely biztosítja egyrészt a stratégia egészének folyamatos karbantartását, az elért eredmények visszacsatolását a stratégia tervezési folyamatába („stratégiai menedzsment”), másrészt pedig biztosítja a stratégia által kijelölt akcióterületi alapú fejlesztések professzionális és hatékony megvalósítását („operatív menedzsment”). A projektmenedzsment általános kategóriái szerint csoportosítva tehát: a stratégiai menedzsment a „hatások” érvényesüléséért, míg az operatív menedzsment az eredményekért (mind a közvetlen, „outputok”, mind a tényleges eredmények) visel felelősséget.²

² Városfejlesztési kézikönyv, 2009

9.2.1. A stratégiai menedzsment

A stratégiai menedzsmentet a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere, a pénzügyi bizottság elnöke és az építésügyekért és a településrendezési feladatok ellátásával megbízott önkormányzati munkatárs alkotják. Ők azok, akik a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény alapján felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. Ezen a szinten kerülnek meghatározásra a stratégiák, a fő célkitűzések, továbbá kerül elfogadásra az operatív menedzsment éves beszámolója, illetve terve. A stratégiai menedzsment tagjai évente 2-4 alkalommal gyűlnek össze.

A stratégiai menedzsment fő feladatai

Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósulásának folyamatos nyomon követése, értékelése. Ennek keretében az elhatározott fejlesztések megvalósulásának nyomon követése, azok elvárt eredményeinek és hatásainak értékelése, az Integrált Településfejlesztési Stratégia által kitűzött célok teljesülésének figyelemmel kísérése. A stratégia rendszeres, vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.

A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése, a külső feltételrendszer változásainak a stratégiai célokra és eszközökre gyakorolt hatásainak elemzése, értékelése.

A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése a stratégia cél- és eszközrendszerébe.

Kapcsolódás a stratégiai menedzsment szervezethez

Stratégiai döntések előterjesztését a stratégiai menedzsment, vagy azok tagjai tehetnek. Az előterjesztésekről döntést, határozatot a képviselő-testületi ülés keretében hoznak. A képviselő- testület ad tehát felhatalmazást az operatív menedzsmentnek feladatainak elvégzésére.

A Bizottsággal közösen kerül meghatározásra, hogy az ITS elemei közül, mely beruházást kell megvalósítani a meglévő források és külső lehetőségek, pályázatok, illetve az ütemezés alapján.

9.2.2. Operatív menedzsment

Az operatív menedzsmentet a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei, valamint az érintett intézmények vezetői (pl. általános iskola igazgatója, óvodavezető, stb.) alkotják. Felsőtárcány Önkormányzata nem kíván külön városfejlesztő társaságot létrehozni. Ennek oka a magas anyagi vonzat mellett, hogy az önkormányzati szervezeten belül gördülékenyebben biztosítható a folyamatos munka. Az Önkormányzaton belüli szervezet, illetve menedzsment kockázatai miatt (pl. a merev hivatali szervezet, a bürokrácia, valamint a nagyfokú függőség a képviselő- testületi döntésektől) a hivatalon belüli szervezeti és működési szabályok speciális kialakításával kell biztosítani, hogy világos ellenőrzési és felelősségi feltételek teremthetők meg.

Az operatív menedzsment fő feladatai

Az operatív menedzsment a felelős a stratégia által kijelölt akcióterületi alapú fejlesztések hatékony megvalósulásáért, a stratégiai menedzsment által meghatározott feladatok végrehajtásáért, továbbá beszámolási kötelezettséggel tartozik a végrehajtással kapcsolatban.

Az operatív projektmenedzsment szervezet feladatai: a településfejlesztési és az akcióterület stratégiai fejlesztési céljainak, illetve programjainak érvényesítése, különösen a horizontális elemek tekintetében, azaz a fenntarthatóság és az esélyegyenlőség biztosításában, illetve a nyilvánosság biztosításában. Közreműködik a projektek megvalósulásában. Kapcsolatot tart a hatóságokkal, a lakossággal és a helyi civil és érdekképviselői szervezetekkel, valamint a vállalkozókkal.

Az operatív projekt menedzsment szervezet további feladatai:

Stratégiai feladatok, Magánberuházások ösztönzése, koordinálása, a befektetőkkel történő tárgyalások lebonyolítása; A meghatározott indikátorok teljesülésének figyelemmel kísérése, indikátorok mérése; Adminisztratív feladatok (dokumentumok tárolása, kapcsolattartás) ellátása.

Folyamatos beszámoló a stratégia és a projekt megvalósításáról a képviselő-testület és a Polgármester felé.

Operatív feladatok

NORDA Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség és az NFÜ felé történő kapcsolattartás; A beruházások megkezdéséhez szükséges terület-előkészítési munkálatok lebonyolítása; Az önkormányzati beruházások irányítása, a kivitelezők közbeszerzés útján történő kiválasztásának előkészítése, a vállalkozói szerződések megkötése, a megvalósítás nyomon követése, ellenőrzése, stb.; A projektek megvalósításának előkészítése, a tervezés és engedélyeztetés koordinálása;

Adminisztratív feladatok (dokumentumok tárolása, kapcsolattartás) ellátása;

Az Akcióterületen megvalósuló „soft” projektelemek koordinálása;

A projektek pénzügyi folyamat-menedzsmentje, a folyamatosan pozitív cash-flow biztosítása.

A menedzsment szervezet felépítése

Az Önkormányzat (a megvalósításért felelős szervezet) biztosítja a projektek lebonyolításában résztvevő szakértőket, egy részről a meglévő önkormányzati szakemberekre támaszkodva, másrészt szerződéses viszony útján szakértőkkel. Az Önkormányzat a már pályázati lebonyolítási tapasztalatot szerzett szakembereit, munkatársait kívánja igénybe venni a megfogalmazott fejlesztések, projektmenedzsment feladatok végrehajtására. A projekt előkészítésben résztvevő önkormányzati tisztségviselők előkészítői és irányítói voltak korábbi beruházásoknak.

A program fő felelőse az operatív menedzsment szervezetben a projektmenedzser, aki a kapcsolatot tartja belső és a külső szakértőkkel. A menedzsment belső szakértői a pályázati menedzser, a műszaki menedzser, a pénzügyi menedzser.

A pályázati referens feladata a program támogatott elemeinek nyomon követése, az előrehaladási és fenntartási jelentések összeállítása, adminisztratív feladatok ellátása lesz.

A műszaki referens feladata a beruházások megkezdéséhez szükséges terület-előkészítési feladatok lebonyolítása, a beruházási jellegű programelemek megvalósításának előkészítése, a tervezés és engedélyeztetés koordinálása. Szükséges kompetencia: műszaki végzettség, legalább 2 éves műszaki tapasztalat.

A pénzügyi referens feladata a kifizetés igénylési dokumentáció összeállítása. Szükséges kompetencia: legalább 3 év szakmai tapasztalat, vagy hasonló nagyságrendű projekt menedzselésében szerzett tapasztalat.

A projektmenedzsment működtetését a projektmenedzser vezeti. A projektmenedzser feladata a menedzsment vezetése, a stratégia céljainak érvényesítése, beszámoló készítése a stratégiai döntéshozók számára, kapcsolattartás. Szükséges kompetencia: legalább 5 éves vezetői tapasztalat, vagy hasonló nagyságrendű projekt menedzselésében szerzett tapasztalat.

Jelenleg nincsen az operatív menedzsmenttel kapcsolatban szabályozás. Az abban részt vevő önkormányzati dolgozók munkaköri leírása kiegészítésre kerül a menedzsment feladatok elvégzésével.

Menedzsment szervezethez kapcsolódó szakértők

Az Önkormányzati operatív menedzsment tagjai mellett külső szakértő szervezetek is vesznek részt a projektek megvalósításában. Az Önkormányzat a menedzsment jobb működtetése érdekében a belső szakemberek igénybevétele mellett külső szolgáltató igénybevételével kívánja biztosítani a végrehajtás szakmai szervezeti hátterét.

A külső szolgáltató kiválasztása során fontos, hogy a szakemberek folyamatosan rendelkezésre álljanak, illetve hogy hatékonyan el tudják látni a projekt lebonyolítását, ellenőrzését, és hogy nagyfokú tapasztalatokkal rendelkezzen EU által támogatott projektek végrehajtásában.

A külső szakértő segíti az operatív menedzsment szervezetet a projekt támogatási szerződés szerinti megvalósításában a projekt megkezdésétől a projekt zárásáig, illetve a fenntartási időszakban. A külső szakértők a referenciák, illetve a fajlagos költségek alapján kerülnek kiválasztásra. A szakértőknél kompetencia az adott irányú szakmai végzettség, s legalább 2 éves tapasztalat, vagy hasonló nagyságrendű projekt menedzselésében szerzett tapasztalat. Igénybe vehető szakértők alkalmi megbízás alapján: jogi szakértő, közbeszerzési szakértő, könyvvizsgáló műszaki ellenőr, tervellenőr.

A stratégiai és operatív menedzsment munkáját az önkormányzathoz kihelyezett építéshatósági ügyintéző segíti, mint adminisztratív szervezeti egység, mivel az ITS beavatkozásainak legjelentősebb része műszaki, építészeti jellegű tevékenységeket takar. További szoros együttműködés szükséges továbbá az egyes városüzemeltetési feladatokat végző szakosodott céggel.

10. TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

A települési koordináció célja az ITS településközi egyeztetése, melynek jellege a község térségi szerepkörétől függ. A településen az alábbi intézmények működnek:

Közigazgatás: közös önkormányzati hivatal székhelye;

Nevelési, oktatási intézmények: napközi otthonos óvoda, Felsőtárkányi Általános és Alapfokú Művészeti Iskola;

Egészségügyi intézmények: háziorvosi rendelőintézet, gyermekorvosi rendelő, fogorvosi rendelő, anya- és csecsemővédelmi tanácsadó;

Szociális intézmények: idősek bentlakásos intézete, családsegítés, védőnői szolgálat, gyermekjóléti szolgálat;

Egyéb: rendőrség, faluház, községi könyvtár, tájház, Tóparti Rendezvénytér.

Az okmányirodai és gyámügyi feladatokat, valamint a szociális feladatok egy részét a Járási Hivatal látja el.

10.1. JÁRÁSI KAPCSOLATOK

A területfejlesztési együttműködések terén jelenleg a járási szintű együttműködések a legmeghatározóbbak. Eger Körzete Kistérségi Területfejlesztési Önkormányzati Társulás 2013. január 1-i megszűnése után felálló Egri Járási Hivatalhoz 22 település tartozik, annak Felsőtárkány a második legnépesebb települése. Fontos a járáshoz tartozó önkormányzatokkal való szoros együttműködés fenntartása. További jelentős együttműködést jelent a település földrajzi elhelyezkedéséből fakadóan, hogy Felsőtárkány Eger szomszédjaként erősen vonzódik a járási székhelyhez. A térségen belül különösen nagy jelentőséggel bír az összefogás.

Felsőtárkány község figyelembe veszi az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítésénél a térségi és regionális fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzéseket. (lásd: 2.6. Stratégia külső és belső összefüggései)

Felsőtárkány céljai, melyek a környező településeket is érintik:

Komplex turizmusfejlesztés:

Ökoturizmus fejlesztése;

- Turisztikai marketing és kommunikáció;
- Idegenforgalmi együttműködések;

Helyi gazdaság diverzifikációja:

- Gazdasági telephely fejlesztés;
- Gazdaságfejlesztési partnerségi program kialakítása;
- Beruházás élénkítő program;

Községi funkciók megerősítése:

- Egészségügyi program;
- Szociális ellátó rendszerek fejlesztése;

Humán erőforrás fejlesztés:

- Köznevelés fejlesztése;
- Intézményi háttér fejlesztése.

10.2. TELEPÜLÉSKÖZI EGYEZTETÉSEK

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményről a 31. §-ban rendelkezik az ITS egyeztetéséről és elfogadásának szabályairól. Az érintett településekkel e jogszabály szerinti egyeztetés történik a település partnerségi határozatában foglaltak alapján.

Az ITS 12. pontja tartalmazza a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 31.§ szerinti véleményekre adott önkormányzati válaszokat. Az ITS egyeztetési anyagával kapcsolatban a véleményezők kifogást nem emeltek.

11. MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA (OUTPUT ÉS EREDMÉNYINDIKÁTOROK MEGHATÁROZÁSA AZ EGYES AKCIÓTERÜLETI BEAVATKOZÁSOKRA ÉS AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA INTÉZKEDÉSEIRE, AZOK MÉRÉSI MÓDJÁNAK, GYAKORISÁGÁNAK RÖGZÍTÉSE; A MONITORING RENDSZER MŰKÖDTETÉSI MECHANIZMUSÁNAK MEGHATÁROZÁSA)
--

A monitoring nem más, mint a program tervezése során meghatározott tevékenységek elvégzésének, célok teljesülésének, vagyis végeredményben a program megvalósulásának folyamatos nyomon követése. Ennek alapjául az előzetesen kitűzött célok számszerűsítése szolgál.

A monitoring tevékenység kulcsa, hogy e mutatószámok aktuális értékeit a program végrehajtói folyamatosan gyűjtsék és elemezzék, lehetőséget biztosítva ezáltal mind a programmenedzsment döntéshozók, mind a donorok számára, hogy rendszeresen egyértelmű jelzést kapjanak a program, illetve annak egyes részei aktuális állásáról. Ezen információ birtokában megítélhetik, hogy a program az előzetes terveknek, elképzeléseknek megfelelően halad-e, és ez alapján a tervektől való eltérés esetén szükség szerint megtehetik a megfelelő kiigazító lépéseket a végrehajtás, a megvalósítás menetében.

A monitoring tevékenységhez szükségesek az azt támogató indikátorok.

Az indikátor egy olyan mutató, amely a komplex valóságról szóló információt leegyszerűsített formában közli.

Legyenek: Specifikusak, Mérhetőek, Elérhetőek, Relevánsak, Megbízhatóak, Aktuálisak.

Az indikátoroknak a következő kérdésekre kell választ adnia:

Mennyit? Mit? Mikor? Kinek? Hol?

Az „átfogó célhoz” egy-két „hatás-”, az egyes tematikus és városrészi célokhoz célonként egy „hatás” és 2-3 „eredmény” jellegű indikátor hozzárendelése javasolt. Konkrét output jellegű célok viszonylagos pontosságú kitűzésére – azaz az indikátor célértékének meghatározására – csak az ITS végrehajtására szolgáló források ismeretében kerülhet sor.

A számszerűsített mutatók értékének mérése az „operatív menedzsment” feladata.

Javasolt az IVS évenkénti „áttekintése” valamint 3-5 évenként történő „aktualizálása”.

Évenkénti vizsgálat: Az ITS áttekintésére célszerűen évenként kerül sor, kapcsolódva az egyes akcióterületi fejlesztések éves értékeléséhez. Az áttekintés során megállapításra kerülnek a fejlesztés „kimeneti (output)” és „eredmény” jellegű indikátorainak értékei, ezek alapján értékelésre kerül a célok irányába történő előrelépés mértéke. Az áttekintés során az alábbi lényeges forrásokból származó további információ felhasználása is ajánlott:

- Az „IVS partnerségi fórum” véleménye, visszajelzései
- Elkészült ágazati stratégiák vagy nagyobb léptékű területi tervek hatása
- Szabályozási és gazdálkodási környezet változása
- Egyéb, nagyobb léptékű fejlesztések elkészülte, esetlegesen tervezett fejlesztések elmaradása

Szükség esetén az önkormányzat – a stratégiai menedzsment funkciójában - korrigálhatja a stratégiát az elért eredmények és a külső környezet esetleges változásainak megfelelően.

Az éves áttekintés kizárólag kisebb korrekciók végrehajtására szolgál. A korrekciókat, beleértve a korrekciót kiváltó okokat, megfontolásokat rögzíteni kell és nyilvánossá kell tenni. Célszerű az Önkormányzat Hivatala által elkészített módosítás megtárgyalása az „ITS Partnerségi Fórum” keretében, majd ezt követően az Önkormányzat döntési rendszerében (Bizottság ill. Közgyűlés) történő elfogadása.

Harmonizáció: Új Önkormányzati Gazdasági Program készítéséhez kapcsolódóan az ITS célrendszerét, beavatkozási logikáját is célszerű áttekinteni, a két dokumentumot egymással összhangban tervezni.

Felülvizsgálat 3-5 évente: Részletesebb, a helyzetelemzést, a stratégiai célokat és beavatkozásokat érintő aktualizálásra, felülvizsgálatra – ha lényeges változás nem történik a külső környezetben – általában 3-5 évente van szükség. Ezen alkalmakkor célszerű az ITS „hatás” jellegű indikátorai értékének figyelembe vétele, az elért eredmények ezek alapján történő értékelése.

Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a stratégiai célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit, valamint a

stratégiahoz közvetlenül nem kapcsolódó projektek stratégia célrendszerére gyakorolt vélelmezett vagy tényleges pozitív és negatív hatásait.

Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések esetén a pénzügyi és fizikai megvalósulásra (a stratégia megvalósításának kezdete óta, valamint az előző képviselő-testület által elfogadott beszámoló óta megvalósult forrásfelhasználást).

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában és az akcióterületi tervben bemutatott projektek sikeres megvalósulása érdekében a belső projektmenedzsment követi figyelemmel az indikátorok teljesülését, változását. Az indikátorokat figyelembe véve készíti el a kontrolling menedzsment az éves jelentését a közreműködő szervezet és a képviselő-testület felé. Az indikátorok mérésénél a kontrolling menedzsment munkáját a megvalósításban érintett szervezetek vezetői, illetve felelős tisztségviselők is segítik.

A városfejlesztési feladatok teljesítéséről a projektmenedzser negyedévente beszámolót tart a Képviselő-testület illetékes Városfejlesztési Bizottságának (Pénzügyi és Gazdasági Bizottság) és félévente egyszer a Képviselő-testületnek az akcióterületi fejlesztések állásáról. A Városfejlesztési Bizottság mellett szükséges a közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon közmeghallgatások keretében.

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését az átfogó cél, valamint a tematikus célok és a városrészi célok mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. A célrendszer bemutatásánál mutattuk be az átfogó, tematikus és városrészi célokhoz rendelt indikátorait, megjelölve azok adatainak forrásait, elérendő célértékeket.

12. ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZOK

– az Integrált Településfejlesztési Stratégia 314/2012. (XI.8.) Korm. rend. 31.§ (2) alapján beérkezett véleményeire –

FELSŐTÁRKÁNY KÖZSÉG INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZOK:		
	ÁLLAMIGAZGATÁSI SZERVEK:	ÖNKORMÁNYZAT:
	előzetes vélemények rövid összefoglalása:	önkormányzati válasz:
1./	B.A.Z. Megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatal_ Állami Főépítész (I.sz.: BOD/01/1252-22013, kelt: 2013. október 17.)	
1.1.	Az ITS véleményezési dokumentációja megfelel a Kr. 6.§ (2) bekezdésében hivatkozott 1. és 2. melléklet formai követelményeinek.	–
1.2.	Kéri, hogy nyilatkozzanak arról, hogy az ITS a hatályos településfejlesztési koncepció és a településszerkezeti terv alapján készült.	A nyilatkozatot ITS jóváhagyó határozata tartalmazza.
1.3.	Kéri a hatályos településszerkezeti tervet és leírását, valamint a hatályos HÉSZ-t és szabályozási tervet részére CD-n megküldeni.	A hatályos terveket a jóváhagyott ITS dokumentációjához csatoltan küldjük.
2./	Miskolci Bányakapitányság (I.sz.: MBK/2835-2/2013, kelt: 2013. szeptember 30.)	
2.1.	Tájékoztat a község területén lévő, ipari készlettel rendelkező ásványi nyersanyag előfordulási helyeiről, valamint a vonatkozó bányászati jogszabályokról.	A tájékoztatást köszönjük, a tervezés során a kapott információkat figyelembe vesszük.
3./	Heves Megyei Kormányhivatal_ Növény és Talajvédelmi Igazgatósága (I.sz.: HEF/NTI/1721-2/2013, kelt: 2013. október 8.)	
3.1.	Növény- és talajvédelmi szempontból kifogást nem emel, a Stratégiát elfogadásra javasolja.	–
4./	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (I.sz.: CM/55641-2/2013, kelt: 2013. október 4.)	
4.1.	A dokumentáció tartalmazza a hírközlési szakági anyagot.	–
4.2.	A terv NMHH hatáskörébe tartozó érdeket nem érint.	–
5./	Eszak-Magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (I.sz.: 16234-2/2013, kelt: 2013. október 17.)	
5.1.	<u>Természetvédelmi szempontból:</u> A Faluközpont és Gazdasági Akcióterületek védett természeti területeket nem érintenek, így a rajtuk tervezett fejlesztésekkel kapcsolatosan kifogást nem emelnek. A Turisztikai Akcióterület részben érint különleges madárvédelmi és Natura 2000 területeket, így rajtuk a fejlesztések a vonatkozó jogszabályok figyelembe vételével valósulhatnak meg.	Köszönjük, a tervekészítés során a vonatkozó jogszabályokat figyelembe vesszük.
5.2.	<u>Hulladékgazdálkodási szempontból:</u> Tájékoztat, hogy a Hulladékról szóló tv. értelmében hulladékgazdálkodási tevékenység csak a Felügyelőség által kiadott hulladékgazdálkodási engedély birtokában végezhető.	–
5.3.	Vízvédelmi és vízgazdálkodási szempontból: A	A tervekészítés során a vonatkozó

	településrendezési tervek készítése során a „vízbázisok, a távlati bázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről rendelkező Kr. előírásait figyelembe kell venni.	jogszabályokat figyelembe vesszük.
6./	Nemzeti Környezetügyi Intézet_Eszak-magyarországi Kirendeltsége (I.sz.: EMA-NeKI/782-2/2013., kelt: 2013. október 10.)	
6.1.	Tájékoztató, hogy az ITS-ben szereplő Akcióterületeken felszín alatti vízkivétel nem található, valamint arról, hogy az Akcióterületeket hidrogeológiai védőidom, ill. védőterület nem érinti.	–
6.2.	Tájékoztató a figyelőkutak Akcióterületeken való elhelyezkedéséről. Javasolja a beavatkozásokról az üzemeltető Heves Megyei Vízmű Zrt-t tájékoztatni.	–
6.3.	Az ITS-ben szereplő fejlesztések megvalósítása során kéri figyelembe venni a vonatkozó jogszabályokat, amelyek betartása mellett az ITS ellen kifogást nem emel, azt elfogadásra javasolja.	–
7./	Honvédelmi Minisztérium_Hatósági Hivatal: (I.sz.: 5072-1/2013/hho, kelt: 2013. szeptember 30.)	
7.1.	A dokumentációban foglaltak a honvédelem érdekeit nem sértik, ezért ezzel kapcsolatban észrevételt nem tesz.	–
8./	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság: (I.sz.: I-401/3/2013, kelt: 2013. október 15.)	
8.1.	<u>1.3. Táj, természeti adottságok leírásában</u> javasolja kiegészíteni , hogy a BNP Felsőtárkány területén nem csak növényfajokban, hanem földtani és tájképi értékekben is gazdag.	Köszönjük, a leírást kiegészítjük a javasolt tartalommal.
8.2.	<u>1.14. SWOT analízis:</u> Pontosan és megfelelően értékeli a természeti, táji és környezeti adottságokat, lehetőségeket, azon belül a BNP-nak a településfejlesztés szempontjából is fontos adottságait, figyelembe veszi a természetvédelmi megőrzési szempontokat.	–
8.3.	<u>2.2. Stratégiai fejlesztési célok meghatározása:</u> A jövőkép meghatározásával teljes mértékben egyet ért. A 23. oldalon javasolja pontosítani a természetvédelem szerepéről szóló mondatot a településfejlesztésben.	A mondatot pontosítottuk.
8.4.	<u>2.2.1. Gazdaságfejlesztés és innováció:</u> Egyet ért a BNPI szerepével kapcsolatosan megfogalmazottakkal.	–
8.5.	<u>3.1. Akcióterületek kijelölése:</u> Egyet ért a Turisztikai akcióterület kijelölésével, amely magában foglalja a BNP Látogatóközpontját.	–
8.6.	Összességében egyet ért Felsőtárkány község Integrált Településfejlesztési Stratégiájával.	–

9./	Heves Megyei Kormányhivatal_Földhivatala: (I.sz.: 10.149/2013, kelt: 2013. október 2.)	
9.1.	A Termőföld védelméről szóló törvénnyel összhangban kéri, hogy a készülő tervben a termőföld felhasználás a lehető legkisebb területen valósuljon meg és minden esetben a gyengébb minőségi osztállyal rendelkező termőföld igénybevételével.	A tv-t a településrendezési tervek készítésekor figyelembe vesszük.
10./	Heves Megyei Kormányhivatal_Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve: (I.sz.: HER/058/00279-2/2013, kelt: 2013. október 9.)	
10.1.	Felhívja a figyelmet a Gazdasági Akcióterületen az Északi Vízmű kútjainak közelsége miatt a területfelhasználási és építést korlátozó szabályok szerepeltetését.	A szabályokat a készülő településrendezési tervekben szerepeltetjük.
10.2.	Az egyeztetési anyagban foglaltakat közegészségügyi szempontból nem kifogásolja.	–
11./	Heves Megyei Kormányhivatal_Egri Járási Hivatal_Járási Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatala: (I.sz.: HE-02D/EH/1248-22013, kelt: 2013. október 9.)	
11.1.	A dokumentációval kapcsolatban kifogást nem emel.	–
	SZOMSZÉDOS ÖNKORMÁNYZATOK:	ÖNKORMÁNYZAT:
12./	Szilvásvárads Község Önkormányzata: (I.sz.: 1129-2/2013, kelt: 2013. október 11.)	
12.1.	Felsőtárkány község ITS-ja ellen kifogást nem emel.	–
13./	Bélapátfalva Város Önkormányzata: (I.sz.: 3982-2/2013, kelt: 2013. október 10.)	
13.1.	Felsőtárkány község Integrált Településfejlesztési Stratégiájával kapcsolatban észrevételt nem tesz.	–
14./	Noszvaj Község Önkormányzata: (I.sz.: NSZ/1111-3/2013, kelt: 2013. október 7.)	
14.1.	Felsőtárkány község Integrált Településfejlesztési Stratégiájában foglaltakkal egyet ért.	–

Készült: Felsőtárkány, 2013. november 4.

Összeállította:

dr. Juhász Attila Simon
polgármester